

MASTEROPPGAVE

Emnekode: BE305E

Navn: Lars Østbyhaug

Strategisk analyse og verdsettelse av Bodø/Glimt

Dato: 18.05.2022

Totalt antall sider: 86

Forord

Denne masteroppgaven er en obligatorisk avslutning i emnet finansiering og investering ved Nord Universitet i Bodø. Masteroppgaven symboliserer avslutningen på en fem år lang siviløkonomutdanning. Masteroppgaven omhandler strategisk analyse og verdsettelse av Bodø/Glimt.

Med stor interesse for regnskap, strategi og finans forenklet dette valget av tema. Det at man også kunne kombinere dette temaet med en stor lidenskap for fotball, gjorde valget enkelt. Det har vært en spennende reise å fordype seg i økonomien bak fotballen. Bodø/Glimt har de seneste årene opplevd en sportslig suksess som er ulikt norsk fotball. Det ble derfor naturlig å verdsette de, da man kunne fordype seg i hvordan Bodø/Glimt takler et økt økonomisk rammeverk.

Det har underveis i oppgaven vært mange støttespillere og sparringspartnere som har bidratt til at oppgaven ble best mulig. Jeg vil rette en stor takk til dem. Jeg vil også sende en stor takk til min veileder Frode Kjærland for hurtig og gode tilbakemeldinger gjennom hele oppgaveskrivingen. Vil også avslutningsvis takke venner og familie for at de har bidratt til å motivere, inspirere og ikke minst utfordre gjennom hele prosessen.

Bodø, 18.mai 2022

.....

Lars Østbyhaug

Sammendrag

Formålet med denne masteroppgaven er å finne verdien til Bodø/Glimt per 01.01.2022. For å gjennomføre verdsettelsen er fundamental verdsettelse blitt brukt som verdsettelsesmetode. Den strategiske analysen og regnskapsanalysen, har dannet grunnlaget for fremtidsregnskapet. Deretter har prognosen for fremtidsregnskapet blitt brukt til å verdsette Bodø/Glimt. Bodø/Glimt ble verdsatt etter total kapitalmodellen

Bodø/Glimt har de siste fem årene gått fra å spille på andre nivå i Norge, til å vinne serien i Norge to år på rad. De har også kvalifisert seg til gruppespill i UEFA Conference League. Der de kom til en historisk kvartfinale, etter heroisk innsats. Bodø/Glimt har gjennom en krevende Covid-19 pandemi klart seg bra sammenlignet med andre klubber.

Verdsettelsen av Bodø/Glimt er gjort på bakgrunn av regnskapsdata som strekker seg i perioden fra 2016 til 2021. Gjennom bransjerapporter, artikler og andre relevante kilder har det blitt utarbeidet en strategisk analyse av Bodø/Glimt.

Gjennom PESTEL analysen har vi sett på hvilke makroøkonomiske forhold som påvirker Bodø/Glimt. Klubben må forholde seg til lover og regler gitt av både FIFA, UEFA og NTF. De påvirkes også av økonomiske forhold og svingninger. Fra bransjeanalysen kom det frem at de største truslene i bransjen er de andre topplagene i Eliteserien, samt også topplag fra andre nordiske land. De konkurrerer også mot TV selskapene om å få nok tilskuere på stadion for å se kamp. Oppgaven har avdekket at styrkene til Bodø/Glimt består av en sterk spillerstall med mye potensialet. Det har også nøkkelpersoner i både trenerteam og administrasjon som er sterke ressurspersoner i klubben. En av svakheten til Bodø/Glimt er at de spiller på en gammel og slitt Stadion.

I regnskapsanalysen kom det fram at Bodø/Glimt de senere årene har opparbeidet seg en solid egenkapital. Bodø/Glimt slo de sammenlignbare lagene i alle nøkkeltallene som ble analysert. Dette resulterte i en syntetisk rating på BBB. Bodø/Glimt er veldig opptatt av bærekraftig drift, dette har også vært et stort fokus når fremtidsregnskapet for klubben ble utarbeidet. Under utarbeidelsen har det blitt lagt stor vekt på bruk av forsiktighetsprinsippet. Den fundamentale verdsettelsen av Bodø/Glimt viser at verdien 01.01.2022 er satt til 122 554 505 NOK. Gjennom sensitivitetsanalysen har man sett av småbedriftspremien er den faktoren som endrer verdien mest ved endringer.

Abstract

The purpose of this master's thesis is to find the value of Bodø/Glimt per 01.01.2022. To carry out the valuation, fundamental valuation has been used as a valuation method. The strategic analysis and the accounting analysis have formed the basis for the future accounts. Since then, the forecast for the future accounts has been used to value Bodø/Glimt. Bodø/Glimt was valued according to the total capital model

For the past five years, Bodø/Glimt has gone from playing at the second level in Norway, to winning the series in Norway two years in a row. They have also qualified for group stage in the UEFA Conference League. Where they reached a historic quarterfinal, after heroic efforts. Bodø/Glimt has done well compared to other clubs through a demanding Covid-19 pandemic.

The valuation of Bodø/Glimt has been made based on accounting data that extends in the period from 2016 to 2021. Through industry reports, articles and other relevant sources, a strategic analysis of Bodø/Glimt has been prepared.

Through the PESTEL analysis, we have looked at which macroeconomic conditions affect Bodø/Glimt. The club must comply with laws and regulations issued by both FIFA, UEFA and NTF. They are also affected by economic conditions and fluctuations. The industry analysis revealed that the biggest threats in the industry are the other top teams in the Elite Series, as well as top teams from other Nordic countries. They also compete against the TV companies to get enough spectators at the stadium to watch the match. The task has revealed that the strengths of Bodø/Glimt consist of a strong number of players with a lot of potential. It also has key people in both the coaching team and administration who are strong resource persons in the club. One of the weaknesses of Bodø/Glimt is that they play at an old and worn Stadium.

The accounting analysis revealed that Bodø/Glimt has built up solid equity in recent years. Bodø/Glimt beat the comparable teams in all the key figures that were analyzed. This resulted in a synthetic rating of BBB. Bodø/Glimt is very concerned with sustainable operations, this has also been a major focus when the future accounts for the club were prepared. During the preparation, great emphasis has been placed on the use of the precautionary principle. The fundamental valuation of Bodø/Glimt shows that the value on 01.01.2022 is set to NOK 122,554,505. Through the sensitivity analysis, it has been seen that the small business premium is the factor that changes the value the

Innholdsfortegnelse

<i>Forord</i>	i
<i>Sammendrag</i>	ii
<i>Abstract</i>	iii
<i>Innholdsfortegnelse</i>	iv
Figurer	vii
Tabeller.....	viii
1.0 <i>Innledning</i>	1
1.1 <i>Motivasjon og bakgrunn</i>	1
1.2 <i>Problemstilling</i>	2
1.3 <i>Avgrensning</i>	2
1.4 <i>Oppgavens struktur</i>	2
2.0 <i>Presentasjon av Bodø/Glimt</i>	4
2.1 <i>Historie om Bodø/Glimt</i>	4
2.2 <i>Organisasjonen Bodø/Glimt</i>	5
3.0 <i>Metode</i>	6
3.1 <i>Forskningsstrategi</i>	6
3.2 <i>Forskningsdesign</i>	7
3.3 <i>Tidsperiode</i>	7
3.4 <i>Datainnsamling</i>	8
3.5 <i>Dataanalyse</i>	9
3.6 <i>Reliabilitet</i>	9
3.7 <i>Validitet</i>	9
3.7.1 <i>Begrepsvaliditet</i>	10
3.7.2 <i>Intern validitet</i>	10
3.7.3 <i>Ekstern validitet</i>	10
4.0 <i>Verdsettelses teorier</i>	11
4.1 <i>Fundamental verdsettelse</i>	11
4.1.1 <i>Kontantstrømmmodellen</i>	12
4.1.2 <i>Egenkapitalmodellen</i>	13
4.1.3 <i>Totalkapitalmodellen</i>	14
4.1.4 <i>Enterprise Value</i>	14
4.1.5 <i>Dividendmodellen</i>	15
4.2 <i>Komparativ verdsettelse</i>	15
4.2.1 <i>Multipelmodellen</i>	16
4.2.2 <i>P/B - Price/Bok to value</i>	16
4.2.3 <i>P/E – Price/Earnings</i>	16
4.2.4 <i>P/Nest Asset value</i>	17
4.2.5 <i>EV/EBIT</i>	17
4.2.6 <i>EV/EBITDA</i>	18
4.3 <i>Multivariate valuation model</i>	18
4.4 <i>Verdsettelse av immaterielle eiendeler</i>	19

4.5 Valg av verdsettelsesmetode	19
5.0 Strategisk analyse	21
5.1 PESTEL.....	21
5.2 Porter`s five forces	26
5.3 SWOT analyse.....	30
6.0 Regnskapsanalyse.....	37
6.1 Presentasjon av historisk regnskap.....	37
6.1.1 Resultatregnskap	37
6.1.2 Balanse	38
6.1.3 Egenkapital og gjeld.....	38
6.1.4 Driftsinntekter	39
6.1.5 Driftskostnader	40
6.2 Lønn/omsetningsforhold	40
6.3 Omgruppering av regnskap	41
6.3.1 Omgruppert resultatregnskap	42
6.3.2 Omgruppert Balanse.....	43
6.4 Normalisering av regnskapet.....	44
6.5 Nøkkeltall analyse	44
6.5.1 Egenkapitalandel	45
6.5.2 Likviditetsgrad 1	46
6.5.3 Rentedekningsgrad	46
Tabell 6.10: Rentedekningsgrad.....	46
6.5.4 Netto driftsrentabilitet	47
6.6 Syntetisk rating.....	47
7.0 Avkastningskrav	49
7.1 CAPM.....	49
7.2 Risikofri rente.....	50
7.3 Markedets risikopremie.....	50
7.4 Beta.....	51
7.5 Likviditetspremie	52
7.6 Beregning av egenkapitalkrav	52
7.7 Beregning av gjeldskrav	53
7.8 WACC (Avkastningskrav til total kapitalen)	53
8.0 Fremtidsregnskap	55
8.1 Prognoseperiode	55
8.2 Vekstanalyse.....	56
8.3 Inntekter	57
8.3.1 Medlemsinntekter.....	57
8.3.2 Kampdagsinntekter.....	58
8.3.3 Markedsinntekter.....	60
8.3.4 Sponsorinntekter.....	62
8.3.5 Andre inntekter.....	63
8.3.6 Salg/utleie spillere	64

8.4 Kostnader	65
8.4.1 Personalkostnader.....	65
8.4.2 Andre driftskostnader	67
8.5 Prognose Normalisert EBITDA	67
8.6 Investeringer.....	68
8.7 Arbeidskapital	69
9.0 Verdsettelse av Bodø/Glimt	71
9.1 Beregning av egenkapitalverdien.....	71
10. Multivariate valuation model	73
11.0 Sensitivitetsanalyse	74
11.1 Hva-skjer-hvis-analyse.....	74
11.2 Analyse av variablene til avkastningskravet WACC	75
12.0 Konklusjon	77
Litteraturliste	78

Figurer

<i>Figur 4.1 – Fundamental analyse</i>	<i>12</i>
<i>Figur 5.1 – PESTEL analyse.....</i>	<i>21</i>
<i>Figur 5.2: Porter sitt rammeverk for konkurranseanalyser.....</i>	<i>26</i>
<i>Figur 5.3: SWOT analyse av Bodø/Glimt.</i>	<i>36</i>
<i>Figur 6.1: Driftsinntekter.....</i>	<i>39</i>
<i>Figur 6.2: Driftskostnader.</i>	<i>40</i>

Tabeller

<i>Tabell 6.1: Historisk resultatregnskap Bodø/Glimt</i>	37
<i>Tabell 6.2: Balanse eiendeler</i>	38
<i>Tabell 6.3: Balanse egenkapital og gjeld</i>	38
<i>Tabell 6.4: Lønn/Omsetning</i>	41
<i>Tabell 6.5: Omgruppert resultatregnskap</i>	42
<i>Tabell 6.6: Omgruppert balanse</i>	43
<i>Tabell 6.7: Normalisert regnskap</i>	44
<i>Tabell 6.8: Egenkapitalandel</i>	45
<i>Tabell 6.9: Likviditetsgrad 1</i>	46
<i>Tabell 6.10: Rentedekningsgrad</i>	46
<i>Tabell 6.11: Netto driftsrentabilitet</i>	47
<i>Tabell 6.12: Syntetisk rating</i>	48
<i>Tabell 8.1: Historisk BNP, KPI-JAE og Nominell vekst</i>	56
<i>Tabell 8.2: Prognoser BNP, KPI-JAE og Nominell vekst</i>	56
<i>Tabell 8.3: Historiske medlemsinntekter</i>	57
<i>Tabell 8.4: Prognose medlemsinntekter</i>	58
<i>Tabell 8.5: Historiske kampdagsinntekter</i>	59
<i>Tabell 8.6: Prognoser Kampdagsinntekter</i>	60
<i>Tabell 8.7: Historiske markedsinntekter</i>	60
<i>Tabell 8.8: Prognose Markedsinntekter</i>	62
<i>Tabell 8.9: Historiske sponsorinntekter</i>	62
<i>Tabell 8.10: Prognose sponsorinntekter</i>	63
<i>Tabell 8.11: Historiske andre inntekter</i>	63
<i>Tabell 8.12: Prognose andre inntekter</i>	63
<i>Tabell 8.13: Historiske salgs/Utleie inntekter</i>	64
<i>Tabell 8.14: Prognose Salg/Utleie spillere</i>	65
<i>Tabell 8.15: Historiske personalkostnader</i>	65
<i>Tabell 8.16: Prognose personalkostnader</i>	66
<i>Tabell 8.17: Historiske andre driftskostnader</i>	67
<i>Tabell 8.18: Prognose andre driftskostnader</i>	67
<i>Tabell 8.19: Prognose normalisert EBITDA</i>	68
<i>Tabell 8.20: Historiske investeringer</i>	68

<i>Tabell 8.21: Prognose Investeringer</i>	69
<i>Tabell 8.22: Historisk arbeidskapital</i>	69
<i>Tabell 8.23: Prognose arbeidskapital</i>	70
<i>Tabell 9.1: Verdsettelse Bodø/Glimt</i>	71
<i>Tabell 9.2: Totalkapitalverdi og egenkapitalverdi</i>	72
<i>Tabell 11.1: Hva-skjer-hvis-analyse kontantstrømmer</i>	74
<i>Tabell 11.2: Hva-skjer-hvis-analyse Multivariate valuation model</i>	75
<i>Tabell 11.3: Analyse av WACC</i>	76

1.0 Innledning

I innledningen av denne masteroppgaven vil jeg beskrive motivasjonen og bakgrunnen for at jeg har valgt temaet verdsettelse. Deretter vil jeg presentere problemstillingen som jeg skal besvare i oppgaven. Til slutt vil jeg gå igjennom avgrensninger jeg har tatt og hvorfor jeg har tatt de.

1.1 Motivasjon og bakgrunn

Etter flere år som en kasteball i det norske seriesystemet har Bodø/Glimt begynt å befeste sin posisjon i toppen av Eliteserien, og med spill ute i Europa. Desto bedre en klubb gjør det spillermessig, jo bedre økonomiske betingelser får de. Spillerne blir mer attraktive og store europeiske klubber vil legge mye penger på bordet for de mest sentrale spillerne. I 2016 da Bodø/Glimt holdt på å rykke ned gikk klubben også nesten konkurs. Men etter flere gode ansettelse både administrativt og på trenersiden begynte oppturen. Frem mot seriegull nr 2 i desember 2021 og en høst fylt med europacupspill er det økonomiske forventningene store. På bare fire måneder har Glimt spilt inn nesten 70 millioner kroner høsten 2021 (Orskaug, 2021). Sesongen 2020 fikk Glimt en rekordstor omsetning med over 100 millioner i omsetning (Bodø/Glimt, 2021).

Norsk Toppfotball (NTF) har de siste årene kommet med ny strategiplan for toppfotballen i Norge i årene 2023-2028. I den nye strategiplanen ønsker NTF å utrede mulighetene for å endre klubbenes eierskapsstruktur. De ønsker å tilføre norsk fotball enda mer penger gjennom å la investorer kjøpe klubbene (Austerheim & Wahl, 2021). Dette skiller seg kraftig fra dagens struktur der det er medlemmene som gjennom årsmøtet som eier klubbene. På bakgrunn av denne endringen fra NTF vil en verdsettelse av fotballklubben Bodø/Glimt bli enda mer aktualisert. Verdsettelsen kan derfor brukes til å fastsette en pris på klubben om den skal selges til en investor.

Verdsettelse var noe av det som var mest spennende innenfor finans. For å kunne understøtte verdsettelsen vil jeg også ta med en strategisk analyse av bransjen som bedriften oppholder seg i. Derfor vil det være et naturlig steg å verdsette Bodø/Glimt, for å se hva klubben er verdt etter de siste årenes gode sportslige prestasjoner.

1.2 Problemstilling

Problemstillingen som jeg i denne oppgaven skal undersøke litteraturen til er:

Hva er verdien av fotballklubben Bodø/Glimt 01.01.2022?

På bakgrunn av denne problemstillingen vil det bli interessant å finne verdien til fotballklubben Bodø/Glimt. Etter en periode med stor suksess kan man se om verdien har forandret seg i løpet av de siste årene.

1.3 Avgrensning

Bodø/Glimt er en liten klubb med en liten økonomi sett opp mot de største klubbene i Skandinavia og i Norge. Siden Bodø/Glimt hovedsakelig har sin hverdag i den norske Eliteserien er det naturlig å ha med klubber fra denne serien i sammenligningen. Samtidig vil de største utfordrerne også være klubber som tilhører i Skandinavia fordi det er mot dem største Glimt konkurrerer mot, når det gjelder kjøp av spillere. De er også konkurrenter i å delta i europeisk gruppespill. Det blir derfor naturlig å sammenligne Bodø/Glimt opp mot disse klubbene økonomisk.

De klubbene jeg skal sammenligne Bodø/Glimt mot er; Rosenborg og Molde fra Eliteserien, samt FC Midtjylland og Malmø FF fra Skandinaviske klubber. Klubbene utenfor Norge har på lik linje med Bodø/Glimt deltatt i et gruppespill i Europa høsten 2021. Bodø/Glimt er det eneste norske laget som har deltatt i europaspill høsten 2021.

1.4 Oppgavens struktur

I denne oppgaven vil jeg i kapittel 2 gi en presentasjon av Bodø/Glimt sin historie og organisasjonsstruktur. I kapittel 3 gir jeg en innføring i de metodiske valg jeg har tatt. Deretter vil jeg i kapittel 4. beskrive de teoretiske rammene som jeg vil bruke for å verdsette et selskap. I kapittel 5 vil jeg forklare hva strategisk analyse er og foreta en strategisk analyse av Bodø/Glimt, der jeg vil se på interne og eksterne faktorer som påvirker klubben. I kapittel 6 presenterer jeg de historiske regnskapsdataene som klubben har. Der vil man kunne se den økonomiske utviklinga Bodø/Glimt har hatt. Jeg vil også i løpet av kapittel 6 foreta en sammenligning mot klubber som Bodø/Glimt konkurrerer mot. Den finansielle analysen der jeg ser på likviditeten, soliditeten og lønnsomheten til klubben blir også presentert i kapittel 6.

I kapitel 7 kalkulerer jeg meg frem til avkastningskravet som behøves for å gjennomføre selve verdsettelsen. Prognostiseringen av fremtidsregnskapet presenterer jeg i kapitel 9. Her vil det bli gjennomgått hvilke inntekter og kostnader man ser for seg fremtiden til Bodø/Glimt vil bringe. Kapittel 10 inneholder den faktiske verdsettelsen av Bodø/Glimt. For å ha en sammenligning vil det i kapittel 10 verdsettes det etter Multivariate Valuation Model av Tom Markham. Deretter vil jeg foreta en sensitivitetsanalyse av verdsettelsen i kapittel 11. I kapittel 12 vil jeg gi en oppsummering av oppgaven og gi en konklusjon opp mot problemstillingen. Videre følger litteraturliste over all relevant litteratur for denne oppgaven.

2.0 Presentasjon av Bodø/Glimt

Bodø/Glimt er en nordnorsk fotballklubb som kommer fra Bodø i Nordland. Bodø/Glimt ble stiftet 16. Mai 1916. Klubben spiller sine hjemmekamper på Aspmyra stadion som har kapasitet til 8 000 tilskuere. Dagens hovedtrener heter Kjetil Knutsen og har de siste årene tatt laget til nye høyder. Bodø/Glimt har i tiden mellom 1930 til 1969 vunnet nordnorsk mesterskap totalt 9 ganger. Bodø/Glimt har også vunnet norgesmesterskapet i fotball 2 ganger. Første gangen Glimt vant serien i Norge var sesongen 2020. Bodø/Glimt sin eierstruktur er litt annerledes enn andre selskaper i næringslivet. Bodø/Glimt er et idrettslag som i sin helhet eies av klubbens medlemmer. Alle som vil kan bli medlemmer, så lenge man betaler en kontingent. Medlemmene har bestemmelsesrett over hvem som skal sitte i styret og kan delegere oppgaver til styret gjennom årsmøtet.

2.1 Historie om Bodø/Glimt

Gjennom sin beliggenhet i Nord-Norge fikk ikke nordnorske lag delta i det helnorske seriesystemet til Norges fotballforbund. Bodø/Glimt fikk derfor kun lov å delta i det nordnorske seriespillet som ble spilt av lag fra nord. Det var i denne serien Bodø/Glimt vant 9 seriemesterskap fra 1930 til siste gang i 1969. Fra sesongen 1972 ble forbudet fra Norges fotballforbund om at lag fra Nord-Norge ikke kunne delta i den nasjonale serien opphevet. Dette ble starten på oppturen til Bodø/Glimt. Sesongen 1975 ble Bodø/Glimt cupmester i norgesmesterskapet i fotball (cupen) (Bodø/Glimt, 2016). Året etter rykket de for første gang opp i toppdivisjonen i Norge. Bodø/Glimt vant norgescupen på nytt i 1993. Årene etter 1993 var preget av at Bodø/Glimt var en kasteball mellom eliteserien og 1 divisjon i Norge. Sesongen 2003 var en opptur da Bodø/Glimt tok dobbel andreplass både i eliteserien og norgesmesterskapet. Etter noen år i eliteserien rykket igjen Bodø/Glimt ned i 1. divisjon. De rykket opp til eliteserien igjen i 2013, før de etter 3 år i eliteserien på ny rykket ned i 1. divisjon (Bodø/Glimt, 2016)

Våren 2017 ansatte nåværende trener Kjetil Knutsen. Sesongen ble en eneste stor suksess der de utklasset hele 1. divisjon og vant suverent. Opprykket var på ny et faktum. I 2018 ble et tyngre år for Bodø/Glimt. Gjensynet med Eliteserien ble tøff, og de berget så vidt plassen i Eliteserien. Den påfølgende 2019 sesongen gikk veldig mye bedre. Etter en måltørke i 2018, løsnet det virkelig i 2019. Det resulterte i et meget overraskende sølv i serien for Bodø/Glimt, og dermed sikret de kvalifiseringsspill til Europa. Året 2020 skulle bli Glimts virkelige

jubelår. Rekorder ble slått i et forrykende tempo hele sesongen. Glimt kom seg også helt til tredje kvalifiseringsrunde til Europa League, men måtte se seg slått 3-2 mot AC Milan på mektige San Siro. Etter en forrykende sesong ble Bodø/Glimt for første gang i klubbens historie seriemester.

Sesongen 2021 startet på samme måte som 2020 sesongen avsluttet. I løpet av sommeren tok Bodø/Glimt seg videre til gruppespill i Europa Conference League som eneste norske lag. På imponerende vis klarte det å ta andreplassen i gruppe og de var klare for sluttspill etter nyttår. Etter en nervepirrende siste serierunde ble det klart at Bodø/Glimt for andre året på rad vant Eliteserien i fotball.

2.2 Organisasjonen Bodø/Glimt

Organisasjonen Bodø/Glimt er formet etter modellen som er vanlig for Norske fotballklubber. De er et selveid idrettslag som må følge lover og regler knyttet til Norges idrettsforbund (NIF), Norges fotballforbund og internasjonalt organer som UEFA. Eierne av klubben er medlemmene som igjen gjennom årsmøtet bestemmer hva som skal gjøres i klubben. Årsmøtet velger styret og styret ansetter den daglige ledelsen. Den daglige ledelsen er de som har hovedansvaret for driften av klubben, mens styret driver med kontroll av disse. Ved utgangen av 2021 består Bodø/Glimt av 66 ansatte, nesten en dobling fra 2016, da det var 39 ansatte i klubben.

Bodø/Glimt har også et samarbeid med NordlandsGlimt AS når det kommer til kjøp og salg av spillere. NordlandsGlimt har en økonomisk interesse for alle Bodø/Glimt sine spillere og kontrakter. Det er derimot Bodø/Glimt som har spillerrettigheten for spilleren og benytter seg av denne. Ved salg av spillere foreligger det en fordelingsnøkkel det 60% går til NordlandsGlimt og 40% går til Bodø/Glimt.

Gjennom godt spill i Eliteserien og påfølgende interesse for Glimt sine spillere nådde de for første gang en omsetning på over 100 millioner kroner i 2020. I 2021 har dette nesten fordoblet seg til 185 millioner kroner. Bare det å kvalifisere seg til UEFA Conference League gir klubben en utbetaling på 30 millioner, samt at hver seier i Europa gir en premie på opptil 5 millioner NOK (Orskaug, 2021). I tillegg vil godt spill i Europa øke interessen for Glimts spillere betraktelig og verdien vil derav øke ved et eventuelt salg (Arntzen, 2021).

3.0 Metode

Metodelære handler om at man skal bekrefte eller avkrefte et fenomen som det stilles spørsmål til. For å kunne bekrefte om fenomenet stemmer med antagelsen eller ikke, er man avhengig av at de som skal forske på dette, finner den objektive sannheten. For å komme frem til den objektive sannheten er man avhengig av at forskeren følger en bestemt retning, så man kan utelukke at forskningen er farget av forskerens personlige mening eller overbevisning (Christoffersen, Johannessen og Tufte, 2011). Forskningsprosessen består hovedsakelig av fire ulike steg. Disse fire stegene er, forberedelsesfasen, datainnsamlingsfasen, dataanalysefasen og rapporteringsfasen (Christoffersen, Johannessen og Tufte, 2011). Gjennom ulike formkrav og metoder skal disse stegene sikre at forskningen blir så god som overhodet mulig.

3.1 Forskningsstrategi

I forskningslitteraturen skiller man hovedsakelig mellom kvalitativ og kvantitativ forskning. Kvantitativ forskning kjennetegnes ved at man bruker en mer statistisk tilnærming i forskningsarbeidet. Dataene i en kvantitativ forskning er mer målbar enn i kvalitativ forskning. En vanlig kvantitativ undersøkelsesmåte er spørreskjemaer og statistiske metoder. Her kan man i større grad nummerere dataene som kommer inn, og man kan «telle opp» hvor stort utbredelsen av et fenomen det er. For at en kvantitativ forskning skal være representativ er det viktig at populasjonen ved en undersøkelse, representerer virkeligheten i det underliggende fenomenet (Christoffersen, Johannessen og Tufte, 2011).

En kvalitativ forskning vil i større grad søke breddekunnskap om et fenomen. Gjennom intervjuer, tekster og andre former for nedskrevet dybdeinformasjon vil man få et dypere innblikk i hvilke begrunnelser og detaljer som ligger bak fenomenet. En kvalitativ tilnærming vil være hensiktsmessig om man skal undersøke et fenomen det er forsket lite på, og det finnes lite tilgjengelig informasjon.

I denne oppgaven vil det bli brukt en kvantitativ metode og analyse, der man vil skaffe seg en oversikt ved å tilegne seg mer numeriske data. Dataene som blir hentet inn kommer i stor grad fra regnskapsinformasjon fra klubbene, samt rapporter og artikler.

3.2 Forskningsdesign

Forskningsdesign kan beskrives som «alt» som inngår i selve forskningsprosessen. Designet skal representere alt fra forberedelser, til hvordan data samles inn, og hvordan man skal gjennomføre hele undersøkelsen. Det finnes mange ulike typer forskningsdesign, eksempler på disse kan være. Tverrsnittsundersøkelser, casestudier, simuleringer, etnografier og longitudinelle undersøkelser. Hver av disse forskningsformene vil passe ulike typer forskning man skal gjennomføre.

Forskningsdesign kan deles inn i tre hovedtyper, disse er. Deskriptiv, eksplorativ og kausalt forskningsdesign. Deskriptivt forskningsdesign brukes når man skal forklare et fenomen i en avgrenset periode. Den vil også brukes i sammenheng med kjente teorier for å forankre forskningen. Kausalt forskningsdesign brukes når man skal fastslå sammenhengen mellom to eller flere variabler. Eksplorativt forskningsdesign brukes i forskning der de har dårlig definerte problemstillinger. Denne måten egner seg også i tilfeller der man har lite kunnskap om fenomenet (Easterby-Smith, Jackson, Jaspersen og Thorpe, 2018).

Casestudie betegnes som en fallstudier, der man vil undersøke et eller noen få tilfellers betydning (Christoffersen, Johannessen og Tufte, 2011). En casestudie kan strekke seg fra undersøkelser av et system for opplæring til en bedrift til en stor hendelse, som for eksempel fotball VM. Man vil i en casestudie gå nærmere inn i alt som har med denne casen å gjøre. Gjennom en omfattende og detaljert datainnsamling vil man forsøke å skaffe seg så mye som mulig tilgjengelig informasjon over en angitt tidsperiode. En casestudie kan løses ved både en kvalitativ og kvantitativ metode tilnærming (Yin, 2018). Hvilken metode man bruker vil i stor grad avhenge av hvilken case man ser på.

Denne oppgaven kommer til å bruke et casedesign som forskningsdesign. Oppgaven har som mål å tilegne seg så mye som mulig informasjon om en avgrenset case i et angitt tidsrom. Den vil også ha en deskriptiv tilnærming der man vil prøve å forklare posisjonen til Bodø/Glimt på tidspunktet for verdsettelsen.

3.3 Tidsperiode

For å kunne få et så korrekt bilde som mulig av den historiske økonomien i Bodø/Glimt har man valgt å hente inn regnskapsdata fra 2016 – 2021. Tidsperioden vil derfor strekke seg til historiske seks år tilbake i tid. Noe av grunnlaget er fordi de to siste sesongene har vært preget

av covid-19 pandemien. Dette ga begrensninger i antall publikum som kunne være til stede på stadion. Derfor vil man få fire år med et normalbilde, samtidig som man får to år der covid-19 pandemien har preget sesongene. Det er også viktig å påpeke at jo eldre data man bruker, desto større risiko er de for at dataene er utdaterte. Derfor vil 2016 være det året lengst tilbake i tid oppgaven bruker regnskapsinformasjon fra.

Oppgaven skrives semestret våren 2022, derfor vil det også bli brukt materialet som kommer ut i denne perioden for å kunne forutsi fremtiden til Bodø/Glimt. Fotballbransjen er en dynamisk bransje der det fort skjer endringer. Derfor vil alt av data som kommer inn på våren være en god pekepinn på hvordan Bodø/Glimt som klubb utvikle seg de kommende år.

3.4 Datainnsamling

Når man skal hente inn data til sitt forskningsarbeid er det viktig å skille mellom «myke» og «harde» data. Harde data kan enkelt forklares med at disse dataene kan tallfestes.

Regnskapsdata, alder og arbeidsledighet er data som kan kalles for harde data, disse vil enkelt kunne tallfestes. Etter at dataene er tallfestet må de analyseres på en korrekt måte. Myke data kan derimot beskrives som data som kan tolkes forskjellig av den som analyserer dataene. Eksempler på myke data er notater fra intervjuer, tekster og bilder (Christoffersen, Johannessen og Tufte, 2011). Disse myke dataene vil kunne oppleves som forskjellig fra person til person, og vil kunne være vanskelige å tolke.

Et annet aspekt som er viktig når man innhenter data er hvordan man henter dataene. Disse to forskjellige typene data kalles; primærdata og sekundærdata. For at dataene skal kunne regnes som primærdata er det forskeren selv som skal innhente sine egne data. Typisk for disse dataene er at det innhentes i form av intervjuer eller spørreundersøkelser.

Sekundærdata vil si at forskeren har hentet sine data fra andre som har bearbeidet dataene. Spennet for å kunne kalle dataene sekundærdata strekker seg ganske langt. Det vil kunne være intervjuer gjort av andre forskere eller media, det kan også være rapporter eller oppgaver gitt ut av offentlige myndigheter.

For å kunne gjennomføre denne oppgaven med verdsettelse og strategisk analyse av Bodø/Glimt vil det bli hentet inn relevante data. Dataene som oppgaven vil bruke, er i stor grad knyttet til harde data som kan tallfestes. Dataene vil også være sekundærdata innhentet fra andre. De dataene som blir brukt er regnskapsinformasjon fra årsrapporter hentet fra

Bodø/Glimt selv, og andre sammenlignbare klubber. Det vil også bli innhentet data fra ulike bransjerapporter, relevant informasjon fra ulike forbund som Bodø/Glimt jobber opp mot, samt informasjon fra diverse avisartikler og intervjuer i media.

3.5 Dataanalyse

Dataene som skal analyseres i denne oppgaven vil i all hovedsak bestå av harde primærdata som er fremstilt av andre, som for eksempel en årsrapport fra Bodø/Glimt. Det er derfor vanskelig å skulle tolke disse dataene annerledes enn det de er ment som. Selve analysen av dataene vil bestå av å sammenligne regnskapsdata opp mot andre klubber sine regnskapsdata. Noen data vil bli brukt som grunnlag for å beregne nøkkeltall, samt sammenligne disse mot de andre sine igjen. I og med at det er ganske standardiserte måter å beregne disse nøkkeltallene, er det veldig liten sjanse for at dette ikke skal bli gjort på korrekt måte.

3.6 Reliabilitet

Reliabilitet handler om i hvor stor grad dataene som blir brukt er pålitelige eller nøyaktige (Lai, 2021). Påliteligheten til dataene avhenger av hvor nøyaktige man er når man samler inn data. For å kunne måle reliabiliteten til dataene må man være nøye med hvilken data man bruker, på hvilken måte dataene blir hentet inn og hvordan dataene skal behandles og analyseres i ettertid. Om man er veldig nøyaktig i dette arbeidet kan man i stor grad si at de dataene som forskningen bygger på er pålitelige (Christoffersen, Johannessen og Tufte, 2011).

For denne oppgaven kan man si at reliabiliteten blir godt ivaretatt. Dataene kommer i stor grad enten fra klubben, andre klubber eller offentlige organisasjoner og organer. I og med at alle disse er organer som blir nøye fulgt med av både interne og eksterne kontrollorganer, kan man sa at dette er pålitelige data. Dataene blir også analysert etter godt kjente og brukte teorier for verdsettelse og strategisk analyse. Det er derfor lite rom for å si at resultatene av analysen ikke er pålitelige.

3.7 Validitet

Validitet handler om hvor relevante dataene som brukes i oppgaven er. Dataene som brukes kan ikke beskrives av selve virkeligheten, men som en representasjon av virkeligheten. Derfor er det viktig at dataene har en god validitet (Christoffersen, Johannessen og Tufte, 2011).

Validitet deles inn i tre hoved betegnelser; bergrepsvaliditet, intern validitet og ekstern validitet. Jeg skal i de neste delkapitlene forklare disse begrepene.

3.7.1 Begrepsvaliditet

Begrepsvaliditet kan beskrives som relasjonen mellom det generelle fenomenet og dataene som skal brukes i undersøkelsen. Begrepsvaliditet kan også forklares som et målingsfenomen, altså samsvaret mellom det generelle fenomenet og det målingene man gjør for å komme frem til svaret (Lai, 2021). For å sikre at en oppgave skal ha så stor begrepsvaliditet som mulig er det viktig at forskeren har så mye kunnskap om temaet som mulig. Men en større kunnskap er det lettere å skille ut informasjon som ikke er relevant for oppgaven og dermed spare mye tid på unødige undersøkelser (Christoffersen, Johannessen og Tufte, 2011).

3.7.2 Intern validitet

Intern validitet påviser hvordan en undersøkelse klarer å påvise om det er en årsakssammenheng i forskningen eller ikke. Innehar undersøkelsen en liten intern validitet kan man fastslå at det er liten årsakssammenheng i undersøkelsen. Er den interne validiteten høy, kan man slå fast at det er en årsakssammenheng. Grunnlaget for at man måler den interne validiteten, er fordi man vil prøve å utelukke alternative forklaringsmåter (Yin, 2018).

3.7.3 Ekstern validitet

Ekstern validitet måler i hvor stor grad resultatene av en undersøkelse kan overføres eller generaliseres til andre lignende eller identiske sammenhenger (Christoffersen, Johannessen og Tufte, 2011). Skal denne oppgaven om verdsettelse av Bodø/Glimt kunne ha en god ekstern validitet må den kunne også generaliseres til andre klubber i Norge, Skandinavia og verden. Det vil si at de resultatene som denne oppgaven kommer frem til også skal gjelde andre. Dette scenarioet vil kunne sies å ikke være realistisk i det heletatt. De undersøkelsene vi gjør i denne oppgaven vil kun være representativt for Bodø/Glimt på det tidspunktet undersøkelsene blir gjort. Resultatene som kommer frem, vil derfor kun gjelde denne oppgaven og kan ikke generaliseres til andre klubber.

4.0 Verdsettelses teorier

I dette kapitlet skal jeg drøfte hva verdsettelse er og hvorfor det er viktig å verdsette bedrifter. Jeg vil presentere ulike metoder for å verdsette selskaper samt presentere hvordan disse ulike modellene ser ut.

Når man skal verdsette et selskap vil man finne verdien av et selskap. Det finnes flere måter å verdsette selskap på, og disse kan kategoriseres i 3 ulike måter. Inntektsbasert, markedsbasert og kostbasert verdsettelse. Ved en inntektbasert verdsettelse vil verdien av et selskap basere seg på hvilke kontantstrømmer et selskap vil kunne forvente i fremtiden.

Deretter neddiskonterer man disse forventede kontantstrømmene med et avkastningskrav for å finne verdien av selskapet. Markedsbasert verdsettelse handler om at man sammenligner selskapet med andre selskaper for å finne en verdi. For å sammenligne selskapene bruker man multipler for å sammenligne de opp mot hverandre. En kostbasert verdsettelse vil bety at kjøper ikke er villig til å betale mer enn det koster å erstatte eller anskaffe en ny eiendel (Innovasjon Norge, 2021). I denne oppgaven skal vi se på inntektsbaserte og markedsbaserte modeller.

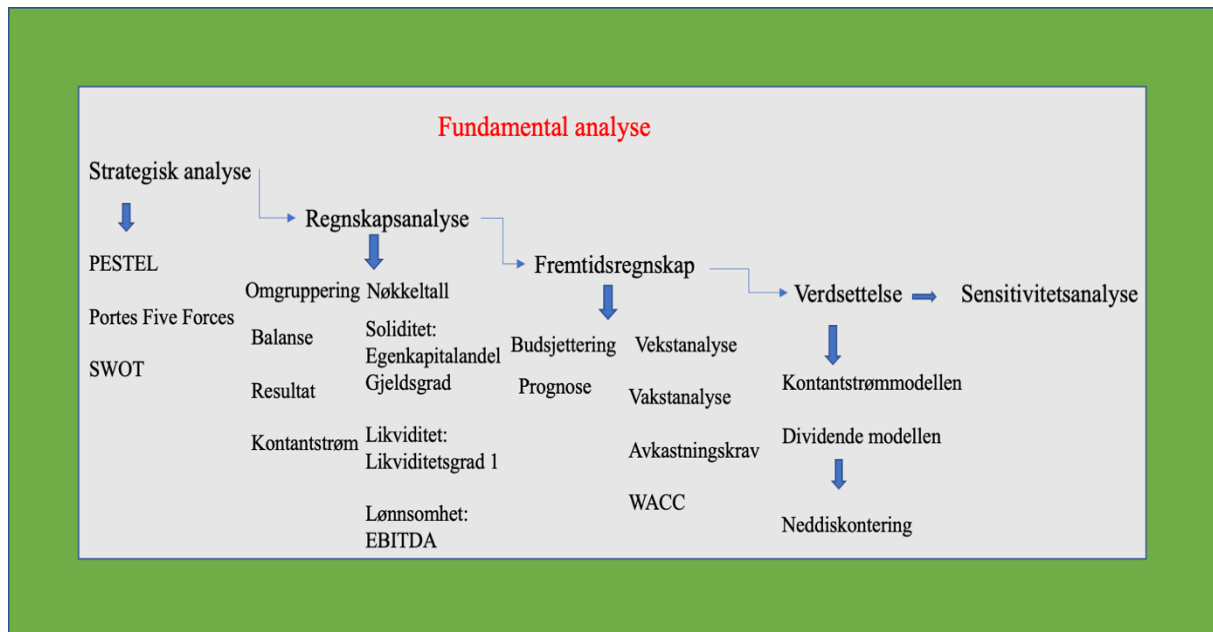
For å velge riktig verdsettelsesmetode er det en del ting man må tenke på før man velger. Man må se på tilgangen av informasjon, i hvilken bransje man skal verdsette, hvilken fase i livssyklusen selskapet er når det blir verdsatt og påliteligheten til informasjonen man bruker. Når man har vurdert disse faktorene kan man velge hvilken metode man bruker (Kaldestad & Møller, 2017).

4.1 Fundamental verdsettelse

Fundamental verdsettelse forklares som en metode der man har som mål å analysere informasjon, finne et estimat for denne fortjenesten, for så å finne en verdi basert på disse estimatene (Penman, 2013).

I modellen under ser man hvordan en fundamental verdsettelse vil fungere i praksis. Gjennom en strategisk analyse vil man bli bedre kjent med bedriften sin situasjon, samt de faktorene som bedriften må forholde seg til. Regnskapsanalysen skal gjennom historisk regnskapsinformasjon fortelle om hvordan selskapet har gjort det de siste årene. Der vil man analysere nøkkeltall og regnskapsinformasjon for å kunne forsøke å prognostisere fremtidige inntekter til selskapet. Ved hjelp av disse prognosene i fremtidsregnskapet vil man kunne

gjennomføre en verdsettelse. For å gjennomføre verdsettelsen vil man kunne bruke allerede godt kjente teorier for å finne verdien av selskapet. Sensitivitetsanalysen blir gjennomført for å kunne anslå usikkerheten i prognosene som er satt (Kaldestad & Møller, 2017).

Figur 4.1 – Fundamental analyse

4.1.1 Kontantstrømmodellen

Kontantstrømmetoden (DCF) er en inntjeningsbasert metode der man diskonterer de fremtidige kontantstrømmene til et selskap. Da vil man finne nåverdien av netto fremtidige kontantstrømmer som man har diskontert med et avkastningskrav som tar hensyn til risikofaktorer knyttet til forretningsmessige og finansiell risiko. Risikoen man tar hensyn til dette avkastningskravet er om man vil oppnå den forventede kontantstrømmen sett i henhold til andre investeringsmuligheter (Damodaran, 2012).

$$PV = \frac{CF_1}{(1+k)^1} + \frac{CF_2}{(1+k)^2} + \dots + \frac{CF_n}{(1+k)^n}$$

For å finne netto nåverdien er vi nødt til å trekke fra investeringen i år 0, I.

$$NPV = \frac{CF_1}{(1+k)^1} + \frac{CF_2}{(1+k)^2} + \dots + \frac{CF_n}{(1+k)^n} - I_0$$

Kaldestad & Møller (2017) forklarer at i tilfeller der man forventer en evig konstant kontantstrøm eller en evig konstant vekst kan man for å finne verdien bruke Gordons vekstformel. Da vil man få:

$$V_0 = \frac{CF}{k - G}$$

V_0 = Verdi år 0

CF = Kontantstrøm

K = avkastningskrav

G = Vekst

I kontantstrømmodellen er det også to andre faktorer man må vurdere når man verdsetter. Disse to faktorene er om man skal vurdere verdien av egenkapitalen eller totalkapitalen.

4.1.2 Egenkapitalmodellen

Med egenkapitalmodellen vil man ved hjelp av og neddiskonterte verdien av fri kontantstrøm av egenkapitalen finne egenkapitalens verdi. (Almli & Nyvik, 2015, s.16). Med hjelp av Gordons vekstformel vil man ved konstant evig vekst finne en verdi av egenkapitalen på:

$$Verdi = \sum_{t=1}^{t=n} \frac{FCFE_1}{k_e - g_n}$$

Verdi = Verdien av egenkapitalen i dag

FCFE = Forventet FCFE neste år

k_e = Avkastningskrav til egekapital

g_n = Evig vekstrate i FCFE.

Damodaran (2012) forklarer at for å kalkulere FCFE gjennomfører man følgende beregninger:

Netto inntekter

– (kapitalkostnader – Avskrivninger)

– (endring i ikke kontant arbeidskapital)

+ (ny gjeld – betaling av gammel gjeld)
= FCFE

4.1.3 Totalkapitalmodellen

Ved å verdsette med bruk av totalkapitalmetoden vil man neddiskontere de forventede kontantstrømmene til hele selskapet med avkastningskravet til totalkapitalen. Dette avkastningskravet kalles WACC (Weighted average cost of capital) (Damodaran, 2012).

Kaldestad & Møller (2017) s.41 forteller at for å finne kontantstrømmen til selskapet gjør man følgende:

EBIT (1-skattesats)

+ Avskrivning
– vedlikeholdsinvesteringer
– kapasitetinvesteringer
+/- Endring arbeidskapital
= Kontantstrømmen til selskapet (FCFF)

Almli & Nyvik (2015) s.17 forklarer at verdien av kontantstrømmene til selskapet vil da bli:

$$\text{Verdi av selskap} = \sum_{t=1}^{t=n} \frac{FCFF_1}{(WACC - g_n)}$$

FCFF = Forventet FCFF neste år

WACC = avkastningskrav til totalkapitalen

$g_n = \text{Evig vekst i FCFF}$

4.1.4 Enterprise Value

Definisjonen til kontantstrømmen av sysselsatt kapital (Enterprise Value = EV)

EBITDA (Driftsresultat før avskrivning)

+/- Endring i netto arbeidskapital

- netto investering
 - Skatt på skattepliktig driftsresultat
- = Kontantstrøm sysselsatt kapital

Kaldestad & Møller (2017) s.39 forklarer at for å finne verdien av driften må man da ta:

$$EV = \frac{EBIT_1 - Skatt_1}{(1 + WACC)^1} + \frac{EBIT_2 - Skatt_2}{(1 + WACC)^2} + \dots + \frac{EBIT_n - Skatt_n}{(1 + WACC)^n}$$

Estimeringen av fremtidige forventede kontantstrømmer bygger ofte på veldig usikre estimater. Man kan veldig fort overvurdere volumvekst, samt tilhørende inntekter. Man vil også gjerne undervurdere det nødvendige faste kostnadene som påløper i fremtiden. Den dynamiske omverdenen til bedriften vil også vanskeliggjøre estimatet til den fremtidige kontantstrømmen. Det er ofte veldig vanskelig å forutsi kontantstrømmen mer enn 3 år frem i tid. Skal man kunne estimere en treffsikker forventet kontantstrøm for mange år frem i tid vil dette være en tidskrevende og kostnads-krevende prosess der man trenger veldig detaljrik informasjon for å kunne estimere (Kaldestad & Møller, 2017).

4.1.5 Dividendemodellen

I dividendemodellen beregner man nåverdien av de fremtidige utbetalte dividendene til et selskap. For å bruke dividendemodellen vil man estimere fremtidige dividender, deretter vil man neddiskontere disse med et egenkapitalkrav. Denne metoden er mest brukt i USA da man der antar at all inntjening i bedriften tilfaller investorene i form av utbytte. Dividender er utbytte man får av å eie en aksje i et selskap (Bodie, Kane & Marcus, 2015). Faren med Dividendemodellen er at man nødvendigvis ikke betaler ut hele årsresultatet i utbytte/dividende. Dermed vil ikke dividendemodellen fange opp de reelle inntektene som modellen baserer seg på (Damodaran, 2012).

$$V_0 = \frac{D_1}{(1 + r)} + \frac{D_2}{(1 + r)^2} + \dots + \frac{D_n}{(1 + r)^n}$$

4.2 Komparativ verdsettelse

Komparativ verdsettelse brukes for å finne verdien av en eiendel ved å sammenligne med andre lignende eiendeler. Man kan også verdsette et selskap mot å sammenligne det med

andre selskaper, men her vil man møte utfordringer ved at det ikke er noen selskaper som er helt like. Det vil alltid foreligge ulikheter i selskapets inntjening, risiko og vekstmuligheter. Komparativ verdsettelse bruker i stor grad multiplikatorer for å kunne sammenligne verdiene av en eiendel eller et selskap opp mot hverandre (Damodaran, 2012). Multiplikatorene er enkle å bruke og de er lett å sette seg inn i.

4.2.1 Multippelmodellen

Når man skal verdsette et selskap ved bruk av multipler vil man sammenligne relative prisingen av et selskap opp mot sammenlignbare selskaper. For å verdsette med bruk av multipler tar man et tall fra enten resultatregnskapet, balansen, eiendelene eller egenkapitalen, som man så multipliserer med en faktor. Ved en multippelvurdering vil man velge multipler som er bransjespesifikke og som man kan bruke ved sammenlignbare selskaper. Når man bruker multipler, vil man bruke en multippel istedenfor Gordons vekstformel for å bestemme verdien av terminalleddet.

De mest kjente multiplene som man bruker i dag er P/B, P/E, Price/Net Asset value, EV/EBIT, EV/EBITA og EV/EBITDA (Kaldestad & Møller, 2017).

4.2.2 P/B - Price/Bok to value

P/B – Price/Bok to value er en multippel som baserer seg på markedsverdien av egenkapitalen delt på bokført verdi av egenkapitalen. Multiplikatoren vil gi en god indikator på hvor god virksomheten er til å skape merverdi for selskapets eiendeler. Multiplikatoren kan benyttes av selskaper som får et negativt resultat. Får man en verdi under 1 vil dette indikere at virksomheten ikke klarer å skape merverdier. Det som er negativt for P/B – multiplikatoren er at den ikke passer seg for selskaper med store immaterielle eiendeler. På grunn at kostnader til immaterielle eiendeler vil resultatføres istedenfor å balanseføres kan dette skape en undervurdering av den bokførte egenkapitalen (Kaldestad & Møller, 2017).

$$\frac{P}{B} = \frac{\text{Markedsverdi av egenkapital}}{\text{Bokført verdi av egenkapital}}$$

4.2.3 P/E – Price/Earnings

P/E – Price/Earnings er en multippel som beregnes ut dra markedsverdien av egenkapital delt på resultatet etter skatt. P/E multippelen er en godt brukt multippel både på godt og vondt.

Multippelen egner seg godt for selskaper som har en stabil vekst. Ulempen er at den ikke tar hensyn til sentrale faktorer som risiko og kapitalbehov. Men med rett bruk vil P/E multiplikaen være et gode verdiestimat (Kaldestad & Møller, 2017). P/E-multiplikatoren vil være høy om man forventer et høyere resultat i fremtiden, og den vil være lav om man forventer et lavere resultat (Penman, 2013).

$$\frac{P}{E} = \frac{\text{Markedsverdi av egenkapital}}{\text{Resultat etter skatt}}$$

4.2.4 P/Nett Asset value

P/-NAV er beregnet av markedsverdien av egenkapital delt på salgsverdi av eiendeler minus gjeld. Multiplikatoren gir et bilde av hvordan virksomheten er til å skape verdi for selskapet. Den baserer seg på markedsverdier til eiendelene istedenfor bokført verdi. Dette gjør at multiplikatoren er mer pålitelig. Det som derimot ikke taler for multiplikatoren, er at det finnes svært få markeder/bransjer hvor man kan få slike markedsverdier for eiendelene. Det vil også være vanskelig for en som sitter utenfor virksomheten å beregne denne multiplikaen da den ikke har så mye info for å tilegne seg informasjonen som trengs (Kaldestad & Møller, 2017).

$$\frac{P}{\text{Nett Asset Value}} = \frac{\text{Markedsverdi av egenkapital}}{\text{Salgsverdi av eiendeler minus gjeld}}$$

4.2.5 EV/EBIT

EV/EBIT er definert som markedsverdien av egenkapital pluss netto rentebærende gjeld delt på driftsresultatet. Multiplikatoren vil sammenligne selskaper på grunnlag av deres underliggende drift. Den får også dekket en viss grad av investeringsbehovet gjennom å inkludere avskrivninger.

Det som ikke er så bra med multiplikatoren er at den gjennom å inkludere avskrivninger også kan få uheldige forskjeller fordi de ulike virksomhetene behandler avskrivninger og nedskrivninger av goodwill og eiendeler ulikt på grunn av ulike regnskapspraksis. Dette kan få betydelige forskjeller i verddivurderingen (Kaldestad & Møller, 2017).

$$\frac{EV}{EBIT} = \frac{\text{Markedsverdi Egenkapital} + \text{netto rentebærende gjeld}}{\text{Driftsresultat}}$$

4.2.6 EV/EBITDA

EV/EBITDA blir beregnet med å ta markedsverdien av egenkapitalen + netto rentebærende gjeld delt på driftsresultat før avskrivninger. Det er en mye brukt multiplum som ved å måle resultatet før avskrivninger, vil utelate forskjellene som oppstår på bakgrunn av ulike regnskapspraksis av goodwill og eiendeler. Det er en anvendelig multiplum som måler den underliggende driften i virksomhetene. Ulempene med multiplumet er at den ikke tar hensyn til forskjellene i risiko og virksomhetenes fremtidige investeringsbehov (Kaldestad & Møller, 2017).

$$\frac{EV}{EBITDA} = \frac{\text{Markedsverdi Egenkapital + netto rentebærende gjeld}}{\text{Driftsresultat før avskrivning}}$$

4.3 Multivariate valuation model

Multivariate valuation model er en verdsettelses metode av fotballklubber utviklet av Tom Markham i 2013. Den viktigste faktoren Markham fant for å verdsette verdien til en fotballklubb er klubbens evne til å skape inntekter. Klubbens eiendeler er også en viktig faktor for å verdsette klubber.

Modellen består av 3 elementer. Det første elementet er inntektene + netto eiendeler. Dette leddet i består i å vise hvor gode klubben er til å skape inntekter i både nåværende og fremtidig inntekter. Det andre leddet der man viser fortjeneste + inntekt/inntekt er med på å vise hvor god klubben er på å skape overskudd.

Om dette forholdet er større enn 1, vil dette være en faktor som øker klubbens verdi. Det siste leddet der man deler fylt prosentandel av stadion kapasitet delt på lønnsforhold forteller hvor stor grad inntektene fra publikum dekker lønnskostnadene til spillerne (Chauhan & Khairnar, 2020). Markham, 2013 s.16 sier at club valuation regnes ut slik::

$$\frac{(\text{Revenue} + \text{Net assets}) \cdot \left(\frac{\text{Net profit} + \text{Revenue}}{\text{Revenue}} \right) \cdot \text{Stadium filled capacity \%}}{\text{Wage ratio \%}}$$

Chauhan og Khairnar har i en artikkel ved nettstedet Aranca gått igjennom Markham sin metode for å verdsette fotballklubber. De trekker frem at fordelene med Multivariate valuation model er at det er en fleksibel modell. Modellen gir rom for fleksibilitet i faktorene i en bransje som ikke er helt som de bransjene man vanligvis ser til. Modellen gir også

fleksibilitet i hvor den kan anvendes, den kan brukes på stort sett alle typer fotballklubber i verden. Den eneste ulempen modellen har er et veldig stort søkelys på klubbens inntekter. Alt i alt synes Chauhan og Khairnar at dette er en god modell som er mer effektiv i verdsettelse av fotballklubber enn mer tradisjonelle metoder (Chauhan & Khairnar, 2020).

4.4 Verdsettelse av immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler er eiendeler som ikke er fysiske og ikke kan berøres. Disse eiendelen er en viktig del av konkurransefortrinnet til en virksomhet, og som forventes å kunne tilføre fremtidige økonomiske fordeler. Eksempler på immaterielle eiendeler kan være kontrakter, merkevarer, goodwill lisenser, patenter og kundeforhold.

Immaterielle eiendeler er som regel vanskelig for konkurrenter å kopiere, da de er veldig individuelle fra selskap til selskap. En av de mest vanligste metodene for å verdsette immaterielle eiendeler kalles Sparr royalty (Relief-from-Royalty) (Kaldestad & Møller, 2017).

Kaldestad & Møller (2017) s.444 forklarer at framgangsmåten for å komme frem til verdien er som følger:

- Prognostisere forventet omsetning eiendelen vil skape fremover.
- Identifisere en rimelig royalsats i prosent av omsetning.
- Kalkulere årlig royaltykostnader ved å multiplisere forventet omsetning med royaltysats.
- Trekke fra vedlikeholdskostnader og eventuelle kostnader med å fornye eiendelen innenfor det tidsperspektivet kontantstrømmen forventes å være.
- Redusere netto kontantstrøm med bedriftsskatt for å finne kontantstrømmen.
- Neddiskontere den estimerte kontantstrømmen med et relevant avkastningskrav.

4.5 Valg av verdsettelsesmetode

For denne masteroppgaven der vi skal verdsette Bodø/Glimt, er det mest hensiktsmessig å bruke fundamental verdsettelse som verdsettelsesmetode. Grunnen er at en fotballklubb i Norge er organisert som et idrettslag der det er medlemmene som er eierne. Det utbetales ikke utbytte eller annen godtgjørelse til eierne. Derfor vil det ikke lag seg gjøre å verdsette klubben med en komparativ metode. Fotballklubber er også ekstremt avhengige av sportslig prestasjon når det kommer til inntektsgrunnlaget til en klubb. Desto bedre en klubb gjør det, jo mer

inntekt vil dette skape. Derfor vil det være helt avgjørende å foreta en grundig strategisk analyse som skal underbygge fremtidsregnskapet til klubben.

Bodø/Glimt vil også for sammenligningen sin skyld verdsettes etter Tom Markham sin metode.

5.0 Strategisk analyse

Strategisk analyse handler om å analysere en bedrift sine eksterne og interne faktorer som påvirker verdiskapningen til en bedrift (Kaldestad & Møller, 2017). En bedrifts vekst er ikke nok til å si at verdien av selskapet har forandret seg. Det er også viktig å identifisere de kritiske konkurransefortrinnene en bedrift har opparbeidet seg. Man må også analysere markedet som bedriften opererer i. Det vil si at de må identifisere sine konkurrenters fortrinn, man må også identifisere ut hvor man kan forbedre sin egen bedrift får å håndtere videre utvikling hos konkurrentene.

Ved en strategisk analyse er det viktig å starte med å kartlegge bransjen bedriften arbeider i, samt dens tilhørende verdikjede. Livssyklusen til en bransje vil normalt inneholde fire faser. Disse fire fasene er oppstarten, vekst, modning og nedgang. Deretter bør man kartlegge bransjens lønnsomhet gjennom en ekstern analyse. Det tredje trinnet er at man bør vurdere sin egen bedrifts lønnsomhet relativt opp bransjen gjennom en intern analyse (Kaldestad & Møller, 2017).

5.1 PESTEL

En PESTEL analyse er en markedsanalyse av eksterne makrofaktorer som påvirker markedet bedriften opererer i. Analysen består av 6 forskjellige kategorier, disse kategoriene er politiske forhold, økonomiske forhold (economics), sosiale forhold, teknologiske forhold, miljømessige forhold og lovmessige forhold. PESTEL analysen vil analysere drivkreftene som vil fortelle mer om hvordan veksten og de viktige trendene vil utvikle seg i markedet. PESTEL er en analyse som tar for seg de makroøkonomiske forholdene en virksomhet må arbeide i (Rothaermel, 2019).

P	E	S	T	E	L
Politisk - Politiske beslutninger	Økonomisk - Inflasjon - Vekst - Renter - Skatt	Sosialt Demografi - Kjønn - Alder - Inntekt	Teknologi - Kvalitet - Økt kapasitet - Redusert kostnad	Miljø - Vær - Miljø - Utslipp	Lover og regler.

Figur 5.1 – PESTEL analyse

Politiske faktorer

Politiske beslutninger og innblanding er en faktor som ikke er spesielt utbredt i fotball. Likevel finnes det eksempler på at det er politiske beslutninger som har stor betydning for fotballer. Et godt eksempel på en politisk beslutning som historisk har betydd mye for Bodø/Glimt er da klubben i 2005 holdt på å miste klubbisensen. Bodø kommune sa fra seg et krav på 5,5 millioner og reddet dermed klubben (Guttormsen, 2005). Hadde Bodø/Glimt mistet lisensen, ville de blitt nedgradert langt ned i seriesystemet. En annen lignende mer nylig sak er da FK Haugesund var i økonomisk krise. Der håpet de på hjelp fra Haugesund Kommune om å gi de støtte på 11 millioner, men her avslo kommunen å hjelpe. Dermed ville de kjøpe opp kommunen sin andel i stadion til Haugesund, men også her ble det avslag (Baardsen, 2022).

Ser man på de politiske forholdene om vil påvirke Bodø/Glimt er det i tiden fremover en viktig beslutning som vil ha stor betydning. Bodø/Glimt lanserte høsten 2021 planer om å bygge nytt stadion til klubben. Et av de store spørsmålene i denne prosessen er hvor stadionet skal ligge. Bodø/Glimts første ønske om å bygge et stadion på Rønvikjordene ble stemt ned av byens politikere da dette området var regulert til matjord. Bodø sin ordfører gikk deretter ut i media og garanterte at Bodø/Glimt skal få et område å ha stadion på Dette området er nærmere bestemt Thalleåkeren, men at det først må vedtas av politikerne (Berntsen, 2021).

Økonomiske faktorer

Økonomiske (economics) forhold som påvirker virksomheter er hvordan man makroøkonomiske forhold blir regulert. Dette vil være alt ifra skatt og renter, til inflasjon og vekst. Skulle man oppleve en sterk økonomisk vekst, vil man etter hvert øke rentene for å ikke oppleve alt for stor inflasjonsvekst (Lanseng & Selnes, 2016).

Bodø/Glimt påvirkes også av ytre økonomiske faktorer. En masteroppgave fra 2020 produsert ved NHH i Bergen, konkluderte med at norske skatte og avgiftsregler ga lag fra Danmark og Sverige et viktig konkurransefortrinn i kampen om spillere. De fant ut at det kunne skille opp mot to millioner kr i totalkostnader for en spiller med 300 000 euro i årslønn under en kontraktperiode på tre år. Her sammenlignet de da norske klubber mot danske klubber. Om man sammenlignet med svenske klubber var ikke differansen like stor, men det var fortsatt stort nok til å gi den svenske klubben et konkurransefortrinn (Kristoffersen & Røneid, 2020).

Dette er med på å fremheve at de ulike skatte og avgiftsreglene fra ulike land, spiller en stor rolle for den totale økonomien.

En annen økonomisk faktor som Bodø/Glimt også påvirkes av er publikums økonomiske tilstand. For at klubben skal tjene penger på kampdager, er de avhengige at det kjøpes billetter. Uteblir publikum vil også billettinntektene synke. Med dagens økende priser på nødvendige goder slik som strøm, bensin og mat, vil betalingsvilligheten for underholdning gå ned. Folk må prioritere de nødvendige tingene, fremfor å dra på fotballkamp. Ser man også dette mot at Bodø/Glimt er en av de klubbene det koster aller mest å se på i hele Norge (Larsen, 2022), kan dette gi økonomiske konsekvenser på sikt.

Covid-19 pandemien har også vært med på å dra økonomien ned i Norsk fotball. Med strenge restriksjoner har det gjennom hele 2020 sesongen og deler av 2021, vært store antallsbegrensinger på kamp. Under den første runden ble det kun lov med 200 stykk per kamp, deretter økte dette til 600. For så å gradvis øke til full gjenåpning. Bodø/Glimt må kunne sies å merke lite av denne økonomiske usikkerheten knyttet til pandemien. De har gjennom gode sportslige prestasjoner opplevd økende interesse og derav store økonomiske overskudd. Bodø/Glimt ble det eneste norske fotballaget som valgte å ikke permittere noen av sine ansatte under pandemien. I hele Eliteserien ble den denne perioden foretatt 614 permitteringer og utbetalt over 14 millioner kroner i lønnskompensasjon fra NAV til klubbene (Øgar, 2021).

Sosiale faktorer

De sosiale forholdene en virksomhet vil måtte analysere handler demografiske forhold som kjønn, alder, endringer i befolkningsvekst, sysselsetting, lønn, osv. Alle disse demografiske forholdene vil kunne påvirke en virksomhet både når det gjelder vekst og økonomiske forhold (Lanseng & Selnes, 2016).

Bodø/Glimt har sitt tilhold i Bodø i Nordland. Bodø har de siste årene opplevd en svak befolkningsvekst. Fylket Nordland har opplevd det motsatte, der synker folketallet. Det generelle lønnsnivået i Norge ligger ganske høys, det er også representativt for Bodø. Bodø/Glimt har de siste årene prøvd å gi tilbake til lokalsamfunnet. Bodø/Glimt har blant annet et samarbeid med den frivillige organisasjonen HELT MED. Der målet er å få funksjonshemmede ut i arbeidslivet. De har også et eget gatelag som heter Glimtvis for personer som er kommet på siden av samfunnet. I 2021 starte Bodø/Glimt opp et samarbeid

med Ubuntuakademiet i Sør-Afrika. Målet er at de skal samarbeide både på det sportslige og det sosiale planet (Glimt, 2021).

Teknologiske faktorer

Teknologisk utvikling er et annet forhold en virksomhet må analysere nøye for å kunne henge med i svingene. De teknologiske utviklingene omhandler både internt i bedriften og hvilke produkter kundene bruker. Om man får inn ny teknologi som effektiviserer arbeidsplassen vil dette kunne bety mindre kostnader, man kan komme inn på andre markeder eller man kan øke kvaliteten av sine produkter. Alle disse forholdene vil påvirke en virksomhet sin inntjening (Lanseng & Selnes, 2016).

Den teknologiske utviklingen i fotballen har de senere årene vært i utvikling. Det har blitt etablert systemer for målinger av spillere som samler inn data fra treninger og kamp. Dette gjøres for å tilrettelegge mest mulig i hverdagen for spillerne. Den aller største teknologiske utviklingen i fotball de siste årene er mållinjeteknologi og VAR. Mållinjeteknologien gir beskjed til dommeren om ballen har vært inne eller ikke. VAR (Video assistant referee) er en teknologisk nyvinning der dommeren får hjelp av en VAR-dommer til å sjekke nøkkelsituasjoner. Her kan dommeren se situasjonen på en skjerm, for å bedømme om det blitt begått en straffbar forseelse. VAR ble for første gang tatt i bruk i Premier League i 2019/2020 sesongen. Norge har enda ikke tatt i bruk VAR, men fra sesongen 2023 vil VAR bli å finne på stadioner i Eliteserien (Giæver 2021).

Miljø faktorer

Miljøfaktorer er det femte forholdet som inngår i en PESTEL analyse. På samme måte her vil en analyse av hvilke miljøfaktorer som påvirker en virksomhet komme frem. Dette kan være alt fra vær og klimaendringer, til hvordan virksomheten må forholde seg til utslipp og andre miljøkonsekvenser virksomhetens produksjon kan påføre miljøet. Om virksomheten blir pålagt dyre miljøtiltak vil dette også påvirke inntjeningen (Lanseng & Selnes, 2016).

Bodø/Glimt har et stort miljøengasjement. Klubben etablerte i 2019 kampanjen som heter Action Now. Action Now er et program som setter søkelys på alle 17 FN's bærekraftsmål. Glimt vil med dette prosjektet vise at de er mer enn bare fotball. Action Now har tre mål de vil oppnå. Disse målene er å øke supporterens kunnskap om bærekraft, de vil bygge et sterkere lokalsamfunn og det vil oppfordre for til handling. Derav navnet Action Now (Glimt,

2019). Gjennom prosjektet er det mulig for bedrifter å bli bærekraftsambassadører i Action Now. Det er også mulig for bedrifter å bli kamppartner på en av Bodø/Glimt sine hjemmekamper. Da kan bedriften gjennom Bodø/Glimt formidle sine bærekraftshistorier (Glimt, 2019).

Når Bodø/Glimt skal bygge nytt stadion har de også rettet et stort søkelys på at det skal bli et bærekraftig stadion. Stadion vil berøre tre ulike mål innen miljø, sosialt og økonomisk. Det skal bli et stadion bygget i massivt tre, der målet er å kutte CO2 utslippene. Det jobbes også med planer for at stadion skal være selvforsynt med strøm og varme (Glimt, 2021).

Lovmessige faktorer

Det siste forholdet som inngår i en analyse, er lover og regler. Dette er regler som vil påvirke både etterspørselen og tilbudssiden i markedet. Lovene vil være restriksjoner på bruk av produktet, eller det kan være hvor det skal selges og hva man må gjøre for å kunne selge et slikt produkt. Det kan også innebære nødvendig vedlikehold av produkter (Lanseng & Selnes, 2016).

Bodø/Glimt er som alle andre bedrifter i Norge underlagt offentlige lover og regler. Dette vil dreie seg om både regler og lover som påvirker organisasjonen, men også spillet og de reglene som tilhører dette. Det er i hovedsak tre ulike organer som bestemmer lovene og reglene for klubben Bodø/Glimt. Disse er FIFA, UEFA og Norges Fotballforbund. Det organet som har størst betydning for Bodø/Glimt er Norges Fotballforbund. Det er dette forbundet som har størst innvirkning i det daglige virke. Her må klubben tilpasse seg lover og regler. Om en klubb ikke oppfyller reglene satt av de ulike organene, risikerer det å miste lisensen og bli utestengt fra turneringer.

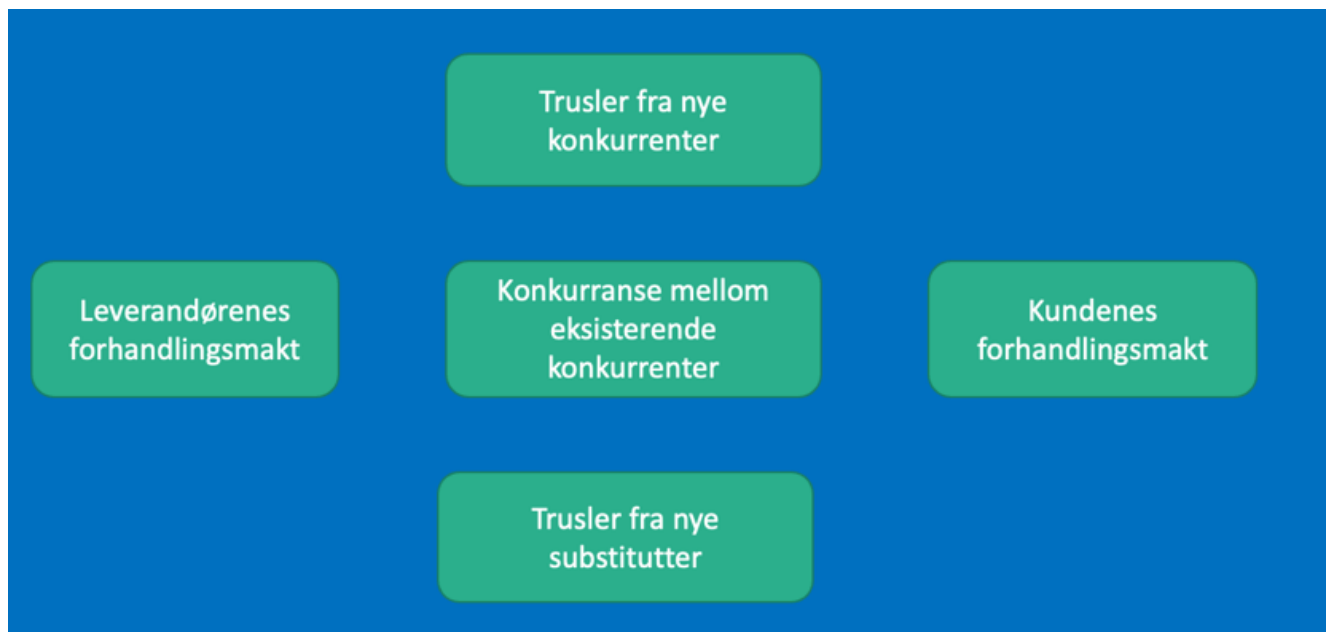
Det er mange lover og regler som Bodø/Glimt må forholde seg til. Gjennom dualmodellen kan en norsk klubb samarbeide med et AS om kjøp og salg av spillere. Men reglene for hvordan dette skal gjøres er bestemt ut fra et lovverk satt av FIFA i 2015. Der er det bestemt at det kun er de økonomiske forholdene den samarbeidende part kan bry seg om. Alt av lønn og spillerrettigheter er det klubben som har styringsretten på. Når en spiller skal kjøpes eller selges er det opp til klubben og bestemme. Bodø/Glimt har et slikt samarbeid med NordlandsGlimt AS.

Bodø/Glimt fikk også kjenne på reglene til UEFA angående spillerberettigede spillere når de deltok i Europa Conference League høsten 2021 og våren 2022. For der norske klubber ender sin sesong til jul, fortsetter sesongen i andre land helt til mai. Etter endt sesong pleier det å være store utskiftninger i spillerstallen. Da Bodø/Glimt mistet hele sju spillerberettigede spillere fra høsten 2021, fikk de bare lov å erstatte de med tre spillere. Dette skapte store utfordringer for klubben, da det var en god del nøkkelspillere som forsvant.

5.2 Porter`s five forces

Porter`s five forces er en konkurranse analyse som har som formål å analysere konkurransesystemet i et marked. Det er Michael E. Porter som har utviklet rammeverket for denne konkurranse analysen. Porter har identifisert fem faktorer som er med å danne konkurransen i markedet (Rothaermel, 2019). Lanseng & Selnes (2016) forklarer at disse fem faktorene er:

1. Konkurranse mellom eksisterende konkurrenter
2. Trusler fra nye konkurrenter
3. Trusler fra substitutter
4. Leverandørens forhandlingsmakt
5. Kundernes forhandlingsmakt.

Figur 5.2: Porter sitt rammeverk for konkurranseanalyser.

Konkurransen mellom eksisterende konkurrenter:

Bodø/Glimt sine eksisterende konkurrenter vil i stor grad handle om klubber som spiller i Eliteserien i Norge. Serien består av 16 lag som alle kjemper om å bli seriemester i Norge. Tar man også med 1. divisjon i Norge vil toppfotballen bestå av totalt 32 lag som kjemper om å være best i Norge. På UEFA sin ranking havner Eliteserien på en 17. plass i rangeringen over Europas beste serier (UEFA, 2022). Bodø/Glimt konkurrerer også mot andre klubber som deltar i europeiske turneringer. Her deltar lag fra alle land i Europa. Det er totalt tre ulike turneringer som Bodø/Glimt kan delta i kvalifiseringen til, hvilken turnering de skal delta i avhenger av plassering i hjemlig serie.

For å kunne ha konkurransedyktige spillerstaller er Bodø/Glimt avhengig av å hente spillere fra hjemlig serie, samt andre land. Bodø/Glimt som må sies å være en miniputt i dagens fotball, kjemper hovedsakelig om spillere mot klubber fra Eliteserien og klubber i Skandinavia. Det er sterk konkurranse om de ulike spillerne, der både overgangssummer og lønninger begynner å bli høy.

Klubbene kjemper ikke bare på det sportslige plan om spillere og seriespill. De må også konkurrere mot andre klubber om publikum, sponsorer og medier. En klubb som presterer godt, vil oppleve større oppmerksomhet fra media. Dermed vil de skape større inntekter i form av media avtaler. Kampen om publikum vil bli nærmere diskutert i avsnittet om substitutter.

Generelt kan man si at konkurransen mellom allerede eksisterende klubber er høy. Bodø/Glimt kjemper med andre klubber om både plasseringer og spillere, samt publikum, sponsorer og medieoppmerksomhet.

Trusler fra nye konkurrenter:

Ser man på faktoren som omhandler trusler fra nye konkurrenter er denne ikke spesielt stor påvirkningsfaktor om man kun ser på norsk fotball. Det er vanskelig å skulle starte opp et lag fra bunnen av, forså å kjempe seg oppover hele divisjonssystemet, for deretter å kjempe mot Bodø/Glimt. Dette vil være en veldig ressurskrevende og ikke minst et langt tidsmessig prosjekt.

Det som derimot kan bli en trussel for nye konkurrenter er om man ser på hele idretten i Bodø og hvordan dette påvirker sponsormarkedet i byen. Bodø er en relativt liten by med litt over

50 000 innbyggere. Per dags dato er Bodø/Glimt og Hulløy FC de eneste lagene som bedriver toppidrett i Bodø. Hulløy FC er en futsalclubb som kjemper i elitedivisjonen i Norge. Skulle det bli enda flere lag som kommer inn i eliteidretten kan man komme i en skvis der sponsorer heller ser mot andre markeder for å fremme seg selv. Nærmest å rykke opp i elite idretten er Junkeren sitt damelag i fotball, som svært sannsynlig vil rykke opp i 1. divisjon neste sesong.

Trusler fra substitutter:

Bodø/Glimt er under enhver tid utsatt for en stor trussel for at deres publikum skal velge andre substitutter. Fotball kommer inn under kategorien underholdning og det er i denne bransjen vi finner substitutter som er en trussel for Bodø/Glimt. Substitutter kan deles inn i to hovedområder, direkte og indirekte substitutter.

Direkte substitutter handler om at man kan velge et annet underholdningstilbud som konkurrerer med Bodø/Glimt. Dette kan være at supportere istedenfor å dra på kamp, velger en annen aktivitet. De kan heller dra på kino, teater eller hva enn det måtte være. Da vil Bodø/Glimt miste publikummere fordi det foregår andre konkurrerende tilbud i byen. Velger supportere å benytte seg av andre tilbud vil dette føre til tapte billettinntekter. Derfor er det avgjørende at Bodø/Glimt jobber for at sine kamper ikke skal skje på samme tidspunkt som andre store arrangementer i Bodø.

Indirekte substitutter omhandler at supporterne får med seg kampen, men at de ikke ser den på stadion. Fotball har blitt stadig mer kommersiell aktør. Det kjempes om rettighetene til å sende kampen på tv. For sesongene 2023 – 2028 er det TV2 som har sikret seg rettighetene. Med stadig flere kamper på tv, vil supporterne få et nytt alternativ for å få sett kampen. Dermed vil Bodø/Glimt tape på at supporterne ikke kommer på kamp, men heller ser kampen på tv hjemme. Radio vil også være et indirekte substitutt, der vil man også få med seg kampen, men ikke i like visuell grad som på en tv. Men begge disse eksemplene er indirekte substitutter som Bodø/Glimt må kjempe mot.

Leverandørenes forhandlingsmakt:

Den største gruppen av leverandører til fotballen slik vi kjenner den i dag er spillerne og trenerne til de ulike lagene. Gjennom spillernes prestasjoner på banen, vil klubben kunne måle sine økonomiske gevinster. Hvor stor forhandlingsmakt hver spiller har, vil i stor grad avhenge av hvilken spiller det er snakk om. Er det en spiller med meget høye kvalifikasjoner,

med gode verdier utenfor banen, og som er dypt ønsket av andre klubber. Vil denne spilleren sitte med betydelig høyere forhandlingsmakt enn spillere som ikke innehar disse ferdighetene.

En av de norske spillerne med ekstrem forhandlingsmakt er Erling Braut Haaland. Men en utkjøpsklausul som går ut sommeren 2022, og ekstreme ferdigheter er han ønsket av mange av de store klubbene i verden. Dermed sitter Haaland på en vanvittig forhandlingsmakt når det kommer til personlig lønn. Det spekuleres i at Haaland vil innen kort tid signere for den engelske klubben Manchester City, der han vil bli en av Premier League best betalte spillere. Det spekuleres i en ukelønn som vil ligge på rundt 5,8 millioner kr (Sunde, 2022). Spillerne i Norge vil i en liten grad ha så stor påvirkningskraft. Økonomien til klubbene i Norge er relativt liten som man sammenligner med de virkelig store klubbene, og vil derfor være en brems som forhindrer denne forhandlingsmakten.

Kundenes forhandlingsmakt:

Kundene til Bodø/Glimt består ikke bare av publikum og fans som støtter klubben. En stor kunde er klubbens samarbeidspartnere og sponsorer. Både publikum og sponsorer har en stor forhandlingsmakt overfor klubben. Det er i stor grad disse som danner inntektsgrunnlaget til Bodø/Glimt. Supporteren sørger for kampdagsinntekter og sponsorene bidrar med sponsormidler.

Det første vi skal se på er supporterens forhandlingsmakt. Bodø/Glimt har de siste årene bidratt med underholdende fotball de seneste sesongene. På grunn av at mye av suksessen til Bodø/Glimt har skjedd med publikumsrestriksjoner er det vanskelig med en rettferdig måling av tilskuere. Bodø/Glimt tilskuersnitt endte i 2022 på 2336 tilskuere per kamp (Norsk internasjonal fotballstatistikk, 2022). Det skal dog nevnes at dette bare var kamper i hjemlig serie. Hadde man inkludert europacupkampene ville snittet blitt høyere. Ser man derimot på Rosenborg som var på topp spillemessig i 2016 og 2017, hadde de et tilskuersnitt på over 17 000 i denne perioden. Etter at toppen var nådd og nedturen med utskiftning av trener og dårligere spill, sank snittet til ca. 12 000 tilskuere (Norsk internasjonal fotballstatistikk, 2022). Dette er med på å underbygge at tilskuere har mye forhandlingsmakt.

Billettpriser er også en faktor kan bruke sin makt på, blir prisene for høye vil publikumssnittet synke. I en undersøkelse fra april 2022 kom det frem at Bodø/Glimt var en av klubbene i Norge med dyreste billetter (Larsen, 2022).

Sponsorene sin forhandlingsmakt kom virkelig til syne i norsk fotball i forkant av årsmøtet til Rosenborg Ballklubb. En av sakene dreide seg om fusjon av dame og herrelaget, der det ble uttrykt skepsis i forkant fra klubbens medlemmer. En av RBK sine hovedsamarbeidspartnere gikk dermed ut i media og uttalte at de ville vurdere samarbeidet om en fusjon ikke ble vedtatt (Sørbø & Svendsen, 2022). Ved å legge press på medlemmene viste de sin forhandlingsmakt for å gjennomføre en fusjon. Basert på dette kan vi konkludere at både publikum og sponsorer innen fotballen har en stor forhandlingsmakt.

5.3 SWOT analyse

En SWOT analyse er en intern analyse av bedriftens sterke og svake sider og en ekstern analyse av bedriftens muligheter og trusler. Gjennom en SWOT analyse kan en bedrift analysere sin nå-situasjon der man kan identifisere sine styrker og muligheter som man kan bygge videre på for å skape et varig konkurransefortrinn. Man vil også oppdage sine svakheter og eksterne trusler som man kan forbedre for også å skape et konkurransefortrinn (Vikøren & Pihl 2021).

Hensikten med interne analysen er å kartlegge hvordan sin egen virksomhet skiller seg ut fra den andre virksomhetene i markedet. Her vil man identifisere virksomhetens styrker i form av konkurransefortrinn. Under styrkene vil man identifisere de svakhetene virksomheten har. Svakhetene kan enten være dårlig organisasjonsstruktur, dårlig produksjonseffektivitet eller interne problemer som påvirker produksjonen og virksomhetens lønnsomhet (Kaldestad & Møller, 2017).

Styrker:

SWOT analysen vil starte med å gå igjennom Bodø/Glimt sine sterke sider. Jeg har gjennom prosessen med denne masteroppgaven identifisert fem styrker som Bodø/Glimt innehar. Disse er:

- Moden organisasjon
- Godt akademi
- Sterk spillerstall
- Sterk økonomi
- Publikum og fansen.

Bodø/Glimt sin organisasjon har de senere årene blitt kraftig utviklet. De har klart å snu en nedadgående trend, til en positiv utvikling. Gjennom gode ansettelse av både trenere og ledere i klubben har man klart å løfte klubben. Her er det verdt å nevne ansettelsen av hovedtrener Kjetil Knutsen (2017) og ansettelse av daglig leder Frode Thomasen (2017) som gode ansettelse. Sammen har disse etter hvert bygd opp en sterk organisasjon der åpenhet og kvalitet er viktige faktorer. Gjennom god lederstyring både på banen og i administrasjonen har Glimt jobbet seg til toppen av norsk fotball der de står for den imponerende prestasjonen med å vinne serien to år på rad, samt kvalifisere seg til utslagsrundene i UEFA Conference League. Den sportslige suksessen har også resultert i en meget solid og ung spillerstall med masse potensialet.

En annen styrke Bodø/Glimt har bygd opp er et godt akademi. En måte Bodø/Glimt har tjent gode penger de siste årene er salg av lokale utviklede talenter. Flere av disse har gått gradene i Bodø/Glimt fra barnefotball til A-lagsfotball. Dette har igjen endt med salg til utenlandske klubber med gode inntekter. Noen av de største profilene Bodø/Glimt har solgt de seneste årene er spillere som Håkon Evjen, Jens Petter Hauge og Patrick Berg. Sistnevnte hadde en salgssum over 40 millioner kroner (Arntzen, 2021). Sesongen 2019 fordelte spilletiden i Bodø/Glimt seg på 41% nord-norske profiler og 59% andre. Det vil si at i 41% av den totale spilletiden gjennom året, var det lokale spillere som sto for (Glimt, 2020). Bodø/Glimt sitt akademi ble også i den siste akademiundersøkelsen til Norsk Toppfotball bedømt til en fjerdeplass av 16 mulige lag, med fore av 5 stjerner (Norsk Toppfotball, 2019).

Dagens spillerstall er også en av styrkene til Bodø/Glimt. Ikke bare består den av lokale spillere fra Nord-Norge, men det fokuseres også på å hente inn unge talenter fra resten av Norge. En av de beste eksemplene på hvordan Glimt utvikler spillere er sesongen 2021 til Erik Botheim. Botheim ble løst fra sin kontrakt med RBK vinteren 2021, etter et mislykket låneopphold i Stabæk. Botheim ble deretter hentet av Bodø/Glimt, der han storspilte gjennom store deler av sesongen. Etter sesongen ble Botheim solgt til Russisk fotball for en overgang som kan være verdt opp mot 100 millioner (Kristoffersen & Budalen, 2021). Dette er bare et eksempel på hvordan Bodø/Glimt jobber med unge spillere.

Eksempler på dagens lag sine nye stjerner er Hugo Vetlesen, Ola Solbakken og Elias Hagen. Dette er spillere som ble hentet i ung alder fra andre klubber for lave overgangssummer, etter gode kamper for Bodø/Glimt i både serie og cup kan dette bli Bodø/Glimt sine neste stor salg. Fordelen Bodø/Glimt har med at de henter spillere i ung alder er at de slipper store

overgangssommer, de slipper høye lønninger og videresalgspotensialet er stort. Dette gjør at Bodø/Glimt gjennom sin store styrke på å håndplukke spillere som de ser kan utvikles over tid, kan sitte igjen med store summer i inntekter.

En annen styrke Bodø/Glimt har er at de gjennom sportslig suksess har opparbeidet seg en solid økonomi. Klubben har dobbelt egenkapitalen de 2 siste sesongene og har nå en egenkapital på over 80 millioner kroner. I det store bildet vil ikke 80 millioner utgjøre så mye, men for en klubb på størrelse med Bodø/Glimt som holdt på å gå konkurs for bare få år siden vil dette bety enormt. Fordi Bodø/Glimt hadde mye i egenkapital vedtok et ekstraordinært årsmøte å bevilge 25 millioner til forarbeid for å ta et nytt steg i å realisere Bodø/Glimts planer om nytt stadion (Olafsen, 2022). Dermed slapp klubben ta opp penger i lån i første omgang. Bodø/Glimt økonomiske situasjon vil bli nøye gjennomgått i senere kapitler.

Svakheter:

Svakhetene som er blitt identifisert hos Bodø/Glimt omhandler både demografiske forhold, samt klubbens nåværende stadion. De identifiserte svakhetene til Bodø/Glimt er:

- Geografisk beliggenhet
- Liten by
- Gammel og slitt stadion (Aspmyra Stadion)

Bodø/Glimt har sitt tilhold i Bodø i Nordland fylke. Det bor litt over 50 000 innbyggere i Bodø og de største nærliggende tettstedet er Fauske, med sine 9 600 innbyggere. Totalt i Nordland bor det 245 000 innbyggere. Av de større byene tar det omtrent 4 timer å kjøre fra Bodø til både Mo i Rana og Narvik. Det betyr at publikumsgrunnlaget som helhet er veldig begrenset. Bor man andre steder i landet er man avhengig av tog eller fly for å komme seg på kamp. Derfor vil man med så begrensede publikumsmuligheter være avhengig av å skape en unik opplevelse for å tiltrekke seg publikum. Dette vil igjen kunne være med på å hindre veksten i antall publikummere. Ser man på klubbene Bodø/Glimt konkurrerer med har RBK en kapasitet på 21 400 tilskuere, Malmø med 22 500 tilskuere og FC København med 38 000 tilskuere. Med så store forskjeller i antall publikummere vil disse klubbene kunne hente inn større inntekter både i billettinntekter og kampdagsinntekter. Dette vil igjen gi et konkurransefortrinn i kampen om spillere og kvalifisering til Europa. Beliggenheten til klubben gjør at det både er lange reisevei til bortekamper for fansen. Det kan også finnes en

mulighet for at gode utenlandske spillere velger en litt større by med bedre beliggenhet når de skal velge seg en ny klubb.

Aspmyra Stadion er Bodø/Glimt sitt stadion. Aspmyra sto ferdig i 1966. Aspmyra eies i dag av Bodø/Kommune og Bodø/Glimt betaler leie får å bruke den til både trening og kamper. For å tilfredsstille UEFA sine krav om antall sittende publikummere på kamp har Bodø/Glimt vært nødt til å oppgradere stadion i flere omganger. I sesongen 2021 fikk klubben dispensjon fra UEFA om å kun ha en kapasitet på litt over 6000 publikummere. Derfor besto første trinn i oppgraderingen å lage en ny tribune, så man fikk en kapasitet over 6000 personer. Før sesongen 2022 og en ny sommer med Europa kvalifisering har midlertidig UEFA ikke gitt dispensjon. Derfor har klubben igjen oppgradert Aspmyra med en ny tribune og en kapasitet på litt over 8 000 personer. Tribunen sto ferdig til første kvartfinale mot Roma i Conference League i april 2022. Mange av dagens tribuner har ikke tak som dekker sitteplassene, mye av fasilitetene som kiosker og toaletter er slitt og trenger en særlig oppgradering. Bodø/Glimt kan miste mange tilskuere bare på grunn av at det ikke er tak over tribunen, særlig på dager med dårlig vær. Da kan det være at de som egentlig hadde tenkt seg på stadion ser kampen på tv.

Muligheter:

Jeg har identifisert tre muligheter som dagens Bodø/Glimt har etter gjeldende forhold. Disse mulighetene er områder Bodø/Glimt kan forbedre for at de skal kunne gi et konkurransefortrinn i fremtiden. Disse tre mulighetene er:

- Ny stadion
- Økning i antall publikummere
- Spillerstall med gode videresalgsmuligheter

En av de store mulighetene Bodø/Glimt har er om de får på plass den nye stadion som er i planleggingsfasen. Den er tiltenkt å kunne romme 10 000 tilskuere og det vil bli en betydelig bedre standard på andre fasiliteter enn dagens stadion. Det er også tiltenkt at den nye stadion skal inneholde andre idretter enn bare et fotballstadion. Det er i planleggingsfasen blitt informert om at det både skal inneholde en ny ishall, håndballhall og næringsarealet (Glimt,

2021). Men andre ord kan det ligge til rette for at Bodø/Glimt kan skaffe seg leieinntekter, samtidig som de oppgraderer dagens stadion.

Den nye stadion vil også være et stadion som skal være bærekraftig, både med tanke på økonomi og med tanke på miljø (Glimt, 2021).

Den andre muligheten Bodø/Glimt har er å øke publikumsandelen sin på hjemmekampene.

Ser man på snittet for de årene Bodø/Glimt har vunnet gull, er snittet veldig dårlig. Det skal dog sies at snittet for 2020 og 2021 i stor grad skyldes restriksjoner fra pandemien.

Bodø/Glimt. Ser man derimot tilbake til 2019 sesongen da Bodø/Glimt tok sølv i Eliteserien, hadde de et publikumssnitt på 3 340 på 15 hjemmekamper (Norsk internasjonal fotballstatistikk, 2022). Dette har vært i overkant av 60% av stadion kapasiteten. Bodø/Glimt sier selv i sin årsrapport for 2021 at de ser en økende trend i publikumstillene. Dette kan man se i salget av sesongkort. Arrangementssjef Ørjan Heldal opplyser i et intervju med Avisa Nordland at det per 1. mars 2022 var solgt over 2 800 sesongkort til sesongen 2022. For sesongen 2021 var det gjeldende tallet i overkant av 1 600 stykker (Høgland, 2022). Det vil si en økning i salget på godt over 1 000 sesongkort. Med en stadion kapasitet over 8 000 tilskuere er det fortsatt mange plasser igjen å selge, pilene peker rett vei for publikum. Det kan man også se ved at Bodø/Glimt sitt publikumssnitt i de tre første kampene av 2022 sesonger er på 5 486 tilskuere (Norsk internasjonal fotballstatistikk, 2022).

Som vi tidligere har vært inne på er har Bodø/Glimt en talentfull spillertropp med stort potensialet. Klubbens satsning på unge gode spillere med både lokal og nasjonal tilhørighet gir et godt videresalgspotensialt. Som tidligere nevnt er det store penger å hente i overganger for spillere, både Patrick Berg og Erik Botheim ble solgt for store summer. For at klubben skal lykkes i å selge spillere er man avhengig av å utnytte mulighetene det ligger i å selge spillere. Prisen vil i stor grad avhengig av etterspørsel og tilbud. Men desto bedre Bodø/Glimt gjør det i Europaspill og kan vise frem sine spillere vil det også være en mulighet i å hente store inntekter på spillersalg.

Trusler:

De største truslene som Bodø/Glimt må forholde seg til er:

- Stor etterspørsel etter klubbens trener og spillere
- Koden Bodø/Glimt har knekt

En av det virkelig store suksessene Bodø/Glimt har vært at de har klart å bygge opp igjen lag på kort tid etter at flere viktige spillere er blitt solgt. Når en spiller har blitt solgt har de alltid klart å erstatte spilleren med nye fremadstormende spillere. Dette krever en god grunnstruktur og en klar og tydelig plan i bunn. Trener Kjetil Knutsen har sammen med sitt trenersteam vært en enorm ressurs for å utvikle laget og fremme den sportslige suksessen. Men med økt suksess kommer det også økt etterspørsel etter både trener og spillere. Som tidligere forklart har Bodø/Glimt solgt en rekke profiler de siste årene., men en har blitt. Nemlig hovedtrener Kjetil Knutsen.

Etter sesongen 2021 florerte det mange rykter om at Kjetil Knutsen var ønsket av klubber i Bodø inn og utland, det hele endte med at Knutsen signerte ny kontrakt med Bodø/Glimt ut 2024 (Stormoen, 2021). Selv med ny kontrakt er det fortsatt stor interesse for Bodø/Glimt sin suksess trener. En av de virkelig store utfordringene vil knytte seg til den dagen Bodø/Glimt ikke lenger vil besitte denne trenerressursen. Vil da laget oppløses og gå tilbake til den vanlige utgaven av Bodø/Glimt, eller vil utviklingen fortsette med ny trener.

Usikkerhetsmomentene er mange, men det er liten tvil om at stor interesse for Bodø spillere og trenere i Bodø/Glimt er en trussel for videre satsning.

De siste truslene som Bodø/Glimt må se opp for er «koden Bodø/Glimt». Bodø/Glimt har de siste årene opplevd medgang både på og utenfor banen. De har vært en klubb som alle vil lære av, og som har vært åpen og ærlig. Den siste tiden har det oppstått en rekke uheldige situasjoner. Først hadde de angrepet på Kjetil Knutsen fra Roma sin keepertrener, denne saken endte med at begge ble utestengt i tre kamper fra UEFA sine kamper. Også kaptein Ulrik Saltnes kom i dårlig lys da han plantet kneet i ryggen på en motspiller og ble belønnet med to kampers karantene. I etterkant har Bodø/Glimt tapt to kamper og spilt en uavgjort mot topplagene i Eliteserien. På bakgrunn av det utenomsporslige bråket og en diskusjon i media om Bodø/Glimt har blitt for høye på seg selv, samt dårlige sportslige resultater. Er det grunn til å frykte at de andre klubbene har funnet måter å sette Bodø/Glimt ut av fokus, som igjen vil påvirke det sportslige.

I tabellen under har jeg oppsummert hvilken interne og eksterne forhold som påvirker Bodø/Glimt som klubb og organisasjon.

Intern	Styrker - Moden organisasjon - Godt akademi - Sterk spillerstall - Sterk økonomi - Publikum og fansen	Svakheter - Geografisk beliggenhet - Gammel stadion - Liten by og befolkning
Ekstern	Muligheter - Nytt stadion - Økning i publikummere - Spillere med videresalgspotensialet	Trusler - Stor etterspørsel etter spillere og trenere - Koden Bodø/Glimt knekt

Figur 5.3: SWOT analyse av Bodø/Glimt.

6.0 Regnskapsanalyse

6.1 Presentasjon av historisk regnskap

Bodø/Glimt sitt regnskap er gjennomført etter regnskapslovens krav om god regnskapsdrift, og under forutsetning om videre drift av klubben. Det er revisjonsselskapet EY Ernst & Young AS som er ansvarlig revisor for Bodø/Glimt.

6.1.1 Resultatregnskap

Tabell 6.1: Historisk resultatregnskap Bodø/Glimt

Resultatregnskap Bodø/Glimt	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Medlemsinntekter	3 011 960	2 692 904	2 939 344	3 784 503	3 005 034	2 888 501
Kampdagsinntekter	6 750 499	4 119 384	5 110 111	9 995 846	8 952 479	14 905 644
Markedsinntekter	8 723 750	8 825 916	12 419 680	24 353 992	42 446 189	103 784 242
Sponsorinntekter	19 395 668	16 015 601	13 621 960	15 316 113	17 847 892	23 513 619
Andre inntekter	13 860 739	9 840 065	19 550 390	12 333 337	17 179 265	22 053 551
Salg/utleie spillere	709 403	2 915 942	3 107 216	15 487 858	16 013 357	17 200 098
Sum Driftsinntekter	52 452 019	44 409 811	56 748 700	81 271 649	105 444 216	184 345 655
Varekostnader	3 195 745	830 087	3 008 578	2 730 073	3 242 021	4 189 534
Personalkostnader	24 377 417	23 361 168	29 016 130	33 648 097	39 966 693	76 641 932
Avskrivninger			331 566	246 622	246 624	8 794 249
Anleggskostnader	13 901 058	12 330 130	15 440 964	19 886 099	24 239 942	41 335 289
Markedskostnader	1 485 177	2 153 355	2 409 901	4 181 653	4 294 299	
Sponsor kostnader	837 279	923 205	576 209	2 174 127	2 056 079	2 140 169
Annen driftskostnad	7 977 748	7 685 808	7 687 382	6 737 045	9 972 470	14 173 278
Sum Driftskostnader	51 774 424	47 393 884	58 470 730	69 603 717	84 018 127	147 274 451
Driftsresultat	677 595	-2 984 073	-1 722 030	11 667 931	21 426 089	37 071 204
Annen finansinntekt	58 456	31 935	11 788	196 913	770 006	2 887 796
Annen finanskostnad	12 305	7 779	57 994	114 467	41 063	494 418
Netto finansposter	46 151	24 156	-46 206	82 447	728 943	2 393 378
Ordinært resultat før skattekostnad	723 747	-2 959 917	-1 768 236	11 750 378	22 155 031	39 464 582
Årsresultat	723 747	-2 959 917	-1 768 236	11 750 378	22 155 031	39 464 582

Som man kan se av det historiske resultatregnskapet til Bodø/Glimt, har årsresultatet gått kraftig opp de siste tre årene. Dette skyldes den sportslige suksessen Bodø/Glimt har opplevd disse årene. En andreplass og to seriemesterskap med tilhørende europacupspill har økt inntektsgrunnlaget til Bodø/Glimt betraktelig. Det største underskuddet kom i 2017 da Bodø/Glimt spilte i 1.divisjon. I takt med økte inntekter har Bodø/Glimt opplevd at kostnadene også har økt under perioden.

6.1.2 Balanse

Tabell 6.2: Balanse eiendeler

Eiendeler	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Driftsløsøre, inventar, verktøy, kontormaskiner ol		0	2 301 784	2 055 162	1 808 538	1 561 914
Sum varige driftsmidler		0	2 301 784	2 055 162	1 808 538	1 561 914
Investeringer i aksjer og andeler	113 401	113 401	113 401	113 401	113 401	113 401
Andre fordringer	51 812	16 924	0	0	0	0
Sum finansielle anleggsmidler	165 213	130 325	113 401	113 401	113 401	113 401
Sum anleggsmidler	165 213	130 325	2 415 185	2 168 563	1 921 939	1 675 315
Varer			120 000	193 423	547 000	799 000
Kunderfordringer	2 802 499	5 461 422	11 205 601	4 649 829	4 265 836	13 907 746
Andre fordringer	828 623	1 317 738	1 098 023	2 192 159	8 014 374	24 784 313
Sum fordringer	3 631 122	6 779 160	12 303 624	6 841 988	12 280 210	38 692 059
Bankinnskudd, kontanter og lignende	13 445 419	8 531 516	1 220 560	29 196 491	52 355 664	89 770 841
sum omløpsmidler	17 076 541	15 310 676	13 664 184	36 231 902	65 182 874	129 261 900
Sum eiendeler	17 241 754	15 441 001	16 059 369	38 400 465	67 104 813	130 261 215

Som tabellen viser, er Bodø/Glimt sine eiendeler i stor grad knyttet til Bankinnskudd og kontanter, samt utestående fordringer. Klubben eier veldig lite driftsmidler selv. Dette kan man se i sammenheng med at klubben ikke eier stadion sin selv, men leier den Bodø Kommune. En annen grunn til at Bodø/Glimt ikke har større eiendeler, er at alle spillerrettighetene blir behandlet i NordlandsGlimt AS. Dette gjør at Bodø/Glimt kun har lønninger som må betales av klubben for sine spillere.

6.1.3 Egenkapital og gjeld

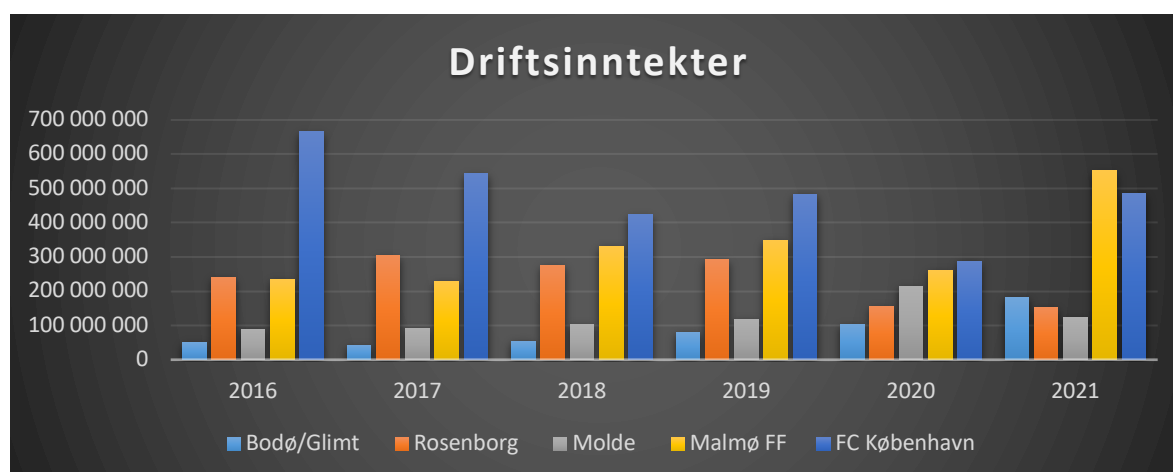
Tabell 6.3: Balanse egenkapital og gjeld

Egenkapital og Gjeld	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Opptjent egenkapital						
Annen egenkapital	11 658 119	8 698 202	6 929 967	18 680 345	40 835 376	80 299 958
Sum opptjent egenkapital	11 658 119	8 698 202	6 929 967	18 680 345	40 835 376	80 299 958
Sum egenkapital	11 658 119	8 698 202	6 929 967	18 680 345	40 835 376	80 299 958
Kortsiktig gjeld						
Leverandørgjeld	1 016 428	1 544 170	2 468 386	10 354 108	8 835 265	7 804 619
Skyldig offentlige avgifter	1 335 001	1 834 428	3 426 191	5 046 889	7 347 438	10 375 268
Annen kortsiktig gjeld	3 232 206	3 364 201	3 234 825	4 319 123	10 086 734	32 457 370
Sum kortsiktig gjeld	5 583 635	6 742 799	9 129 403	19 720 120	26 269 437	50 637 257
Sum gjeld	5 583 635	6 742 799	9 129 402	19 720 120	26 269 437	50 637 257
Sum egenkapital og gjeld	17 241 754	15 441 001	16 059 369	38 400 465	67 104 813	130 937 215

Bodø/Glimt sine eiendeler er i stor grad finansiert gjennom egenkapital og kortsiktig gjeld. Klubben har ingen langsiktige investeringer i perioden som krever opptak av langsiktig gjeld. Egenkapitalen utgjør mye av balansen til Bodø/Glimt, Den har ligget over 60% i halvparten av årene i perioden. Det som drar egenkapitalen nedover, er året Bodø/Glimt spilte i 1. divisjon og leverte det største underskuddet gjennom perioden.

For å kunne se hvordan Bodø/Glimt gjør det økonomisk sett opp mot konkurrerende klubber, vil det driftsinntekter- og kostnader bli sammenlignet med klubber Bodø/Glimt konkurrerer med i Skandinavia. Alle de utenlandske klubbene sine regnskapstall er omgjort til NOK etter gjeldene kurser på rapporteringstidspunkt.

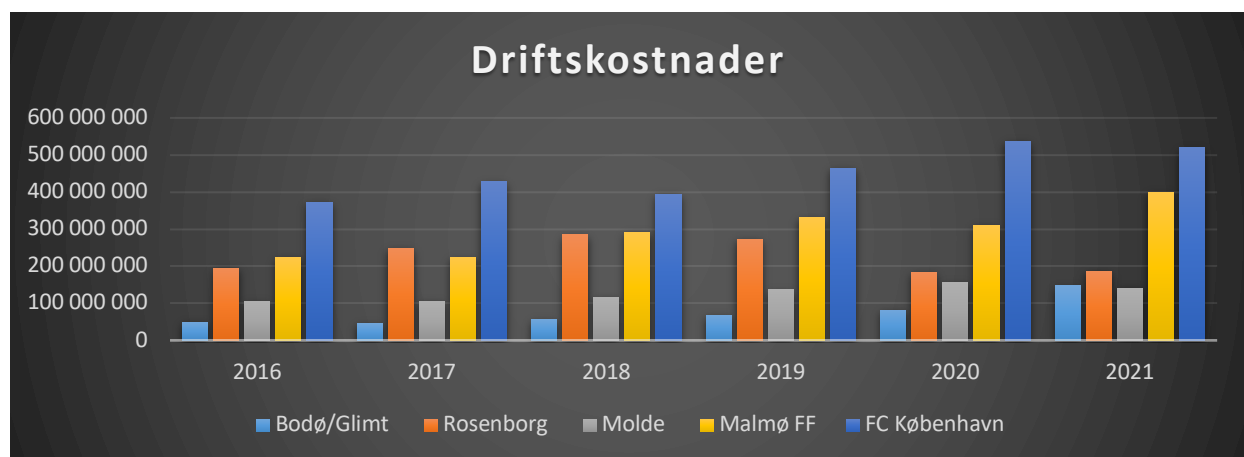
6.1.4 Driftsinntekter

Figur 6.1: Driftsinntekter

Tabellen om driftsinntekter viser at Bodø/Glimt har hatt en stigning i driftsinntektene gjennomperioden. I starten av perioden lå Bodø/Glimt godt under konkurrentene både innenlands og utenlands, men i slutten har de vokst seg større enn både Rosenborg og Molde. Dette skyldes i all hovedsak den sportslige utviklingen der de i 2021 deltok i europacupspill, som eneste norske lag. Viktigheten av å delta i europacupspill kommer til syne i tabellen. Vi ser at de årene lagene opplever suksess i en av de tre europacupene vil inntektene øke. Spesielt ser man at årene man delta i Champions League, FC København (2016) og Malmø FF (2021) vil man oppleve at inntektene øker betraktelig. Det kan også nevnes at FC København med unntak at sesongen 2020 har hvert år deltatt i gruppespill i en av de tre europeiske cupene.

6.1.5 Driftskostnader

Figur 6.2: Driftskostnader.

Som man kan se av tabellen med driftskostnadene, øker disse når man opplever øke inntekter. Alle klubber bortsett fra Rosenborg, har i perioden økt sine inntekter gjennom covid-19 pandemien, som ligger i siste del av analyseperioden. Dette skyldes hovedsakelig at alle bortsett fra Rosenborg har opplevd stor suksess i Europa. Rosenborg hadde sin sportslige suksess i midten av perioden, men opplever i slutten store underskudd. En viktig faktor som øker kostnadene, er at klubber som opplever sportslig suksess vil betale ut mer i lønn gjennom bonuser.

6.2 Lønn/omsetningsforhold

En av de viktigste måleindikatorerne man kan bruke for å se på lønnsomheten til fotballklubber er forholdet mellom lønn og omsetning. Det vil si hvor mye av omsetningen

går til å dekke lønnen til spillere, trener og andre i klubben. Analyseselskapet Deloitte gir årlig ut sin egen rapport «Annual Review of Football Finance». Der oppgir de at en lønn til omsetningsforhold på over 70% vil svekke sjansene til fotballklubber for å tjene penger (Deloitte, 2021). Ser man på disse indikatorene for sesongen 2019/2020 for klubbene fra Danmark, Sverige og Norge, ligger Norge klart under de to andre. Gjennomsnittet for klubber i Norge ligger på 57%, Danmark 76% og Sverige 86% (Deloitte, 2021). Som man ser, bruker klubber fra Sverige og Danmark betydelig mer av sin omsetning på å dekke lønn til de ansatte.

Tabell 6.4: Lønn/Omsetning

Lønn/Omsetning	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bodø/Glimt	0,46	0,52	0,51	0,41	0,38	0,42
Rosenborg	0,42	0,45	0,56	0,51	0,63	0,69
Molde	0,72	0,69	0,69	0,67	0,51	0,72
Malmø	0,51	0,50	0,43	0,48	0,63	0,42
FC København	0,30	0,40	0,47	0,53	1,07	0,59
Gjennomsnitt	0,49	0,51	0,54	0,55	0,71	0,61

Som vi ser ut av tabellen om forholdet mellom lønn og omsetning har Bodø/Glimt en nedadgående trend, før de går litt opp siste året. Bodø/Glimt ligger under gjennomsnittet for de sammenlignbare klubbene i fem av seks år. De ligger også langt under Deloitte sin påstand om 70%. Med andre ord ligger Bodø/Glimt godt an til å tjene penger i fremtiden.

Alle klubbene i denne sammenligningen har en eller flere ganger deltatt i europeisk gruppespill der inntektsgrunnlaget er større enn i hjemlig serie. Man ser at hvert år man deltar i Europa, vil lønn/omsetningsforholdet ligge lavere enn år uten. Da ser man at omsetningen øker hurtigere enn klubbene sine lønnsinntekter. Et spesielt tilfelle i sammenligningen er at FC København i sesongen 2022 har større lønnskostnader enn de har inntekter. Det kan forklares med at FC København opplevde voldsomme inntektstap som følger av covid-19 pandemien, de fikk et tap på over 300 millioner kroner.

6.3 Omgruppering av regnskap

For å kunne gjennomføre en så god analyse som mulig av en bedrift sin lønnsomhet, er det viktig å foreta en omgruppering av regnskapet og balansen. Formålet med omgrupperingen er å skille mellom driftsfremmende og driftsrelaterte eiendeler og gjeld (Gjesdal, 2007). Jeg vil

også se på hvor stor del av resultatene som kommer fra drift og andre aktiviteter. Et vanlig resultatregnskap og balanse er utformet fra et kreditorsyn, derfor er målet med omgrupperingen å gjøre det hele mer investortvsnlig.

6.3.1 Omgruppert resultatregnskap

Når man skal omgruppere resultatregnskapet hovedmålet å skille mellom inntjeningen som kommer fra drift og inntjeningen som kommer fra finans aktiviteter. Skattesatsene som er blitt brukt i omgrupperingen av resultatregnskapet er i 2016 på 25%. De to neste årene sank skattesatsen med et prosentpoeng, ned til henholdsvis 24% i 2017 og 23% i 2018. Fra 2019 har skattesatsen ligget stabil på 22% (Regjeringen, 2022).

Tabell 6.5: Omgruppert resultatregnskap.

Resultatregnskap	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Medlemsinntekter	3 011 960	2 692 904	2 939 344	3 784 503	3 005 034	2 888 501
Kampdagsinntekter	6 750 499	4 119 384	5 110 111	9 995 846	8 952 479	14 905 644
Markedsinntekter	8 723 750	8 825 916	12 419 680	24 353 992	42 446 189	103 784 242
Sponsorinntekter	19 395 668	16 015 601	13 621 960	15 316 113	17 847 892	23 513 619
Andre inntekter	13 860 739	9 840 065	19 550 390	12 333 337	17 179 265	22 053 551
Salg/utleie spillere	709 403	2 915 942	3 107 216	15 487 858	16 013 357	17 200 098
Sum Driftsinntekter	52 452 019	44 409 811	56 748 700	81 271 649	105 444 216	184 345 655
Varekostnader	3 195 745	830 087	3 008 578	2 730 073	3 242 021	4 189 534
Personalkostnader	24 377 417	23 361 168	29 016 130	33 648 097	39 966 693	76 641 932
Avskrivninger			331 566	246 622	246 624	8 794 249
Anleggskostnader	13 901 058	12 330 130	15 440 964	19 886 099	24 239 942	41 335 289
Markedskostnader	1 485 177	2 153 355	2 409 901	4 181 653	4 294 299	
Sponsor kostnader	837 279	923 205	576 209	2 174 127	2 056 079	2 140 169
Annen driftskostnad	7 977 748	7 685 808	7 687 382	6 737 045	9 972 470	14 173 278
Sum Driftskostnader	51 774 424	47 393 884	58 470 730	69 603 717	84 018 127	147 274 451
Driftsresultat	677 595	-2 984 073	-1 722 030	11 667 931	21 426 089	37 071 204
Driftsrelatert skatt	169 399	-716 178	-396 067	2 566 945	5 713 740	8 155 665
Netto driftsresultat	508 196	-2 267 895	-1 325 963	9 100 986	15 712 349	28 915 539

I prosessen med omgruppering av regnskapet til Bodø/Glimt er det konkludert med at alle postene man finner for inntekt i resultatregnskapet, også er med i det omgrupperte regnskapet. Begrunnelsen for dette er at alt Bodø/Glimt jobber med i det daglige tilhører den daglige driften. Det samme gjelder også kostnadene. Dermed vil man få et driftsresultat som ligner det vanlige regnskapet. Trekker man fra skattekostnaden etter gjeldene skattesatser vil man

komme frem til netto driftsresultat. Resultatene fra det omgrupperte regnskapet er med på å kunne gjennomføre nøkkeltallanalysen, som ender i en syntetisk ranking senere i kapitlet.

6.3.2 Omgruppert Balanse

Balansen til en bedrift er som regler mer stabil enn selve resultatregnskapet. Det har gjerne en større kontinuitet i postene som kommer frem, mens regnskapet kan gjerne inneholde engangsposter. På eiendelsiden har man to typer eiendeler. Disse er driftsrelaterte eiendeler og finansielle eiendeler. Ved en omgruppering av regnskapet vil man trekke ut de finansielle eiendelene, for da kan man se eiendelene som tilhører driften av bedriften. På gjeldssiden finner man ut hvordan eiendelene er finansiert, enten med egenkapital eller gjeld. Gjelden kan deles inn i to kategorier, rentebærende gjeld og ikke-rentebærende gjeld. Den rentebærende gjelden er som regler knyttet til langsiktige lån som pantelån. Den ikke-rentebærendegjelden er som oftest knyttet til den daglige driften (Hansen, 2020). For å definere hvordan balansen seg ut, har Hansen (2020) følgende definisjon. Driftsmessige eiendeler + Finansielle eiendeler = Ikke-rentebærende gjeld + rentebærende gjeld + Egenkapital.

Trekker man den ikke-rentebærende gjelden fra de de driftsmessige eiendelene vil man få netto driftsmessige eiendeler (Hansen, 2020).

Tabell 6.6: Omgruppert balanse.

Eiendeler	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Driftsløsøre, inventar, verktøy, kontormaskiner ol		0	2 301 784	2 055 162	1 808 538	1 561 914
Varer			120 000	193 423	547 000	799 000
Kunderfordringer	2 802 499	5 461 422	11 205 601	4 649 829	4 265 836	13 907 746
Andre fordringer	828 623	1 317 738	1 098 023	2 192 159	8 014 374	24 784 313
Bankinnskudd, kontanter og lignende	13 445 419	8 531 516	1 220 560	29 196 491	52 355 664	89 770 841
Driftsrelaterte eiendeler	17 076 541	15 310 676	15 945 968	38 287 064	66 991 412	130 823 814
Leverandørgjeld	1 016 428	1 544 170	2 468 386	10 354 108	8 835 265	7 804 619
Skyldig offentlige avgifter	1 335 001	1 834 428	3 426 191	5 046 889	7 347 438	10 375 268
Annen kortsiktig gjeld	3 232 206	3 364 201	3 234 825	4 319 123	10 086 734	32 457 370
Sum driftsrelatertgjeld	5 583 635	6 742 799	9 129 402	19 720 120	26 269 437	50 637 257
Netto driftskapital	11 492 906	8 567 877	6 816 566	18 566 944	40 721 975	80 186 557

Fra den omgrupperte balansen har man trukket ut annen egenkapital samt en post med finansielle anleggsmidler. Siden Bodø/Glimt har en svært liten langsiktig gjeld, vil det skille

veldig lite. Den største endringen vil man få av å trekke tallene fra annen egenkapitalposten. Alle de andre postene i balansen kan man knytte opp mot den daglige driften i klubben.

6.4 Normalisering av regnskapet

Tabell 6.7: Normalisert regnskap

Normalisert EBITDA	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Netto driftsresultat	508 196	-2 267 895	-1 325 963	9 100 986	15 712 349	28 915 539
Avskrivninger			331 566	246 622	246 624	8 794 249
EBITDA	508 196	-2 267 895	-994 397	9 347 608	15 958 973	37 709 788
Gevinst Salg/utleie spillere	8 529 576	6 323 037	6 131 763	-6 248 879	-6 774 378	-7 661 119
Normalisert EBITDA	9 037 772	4 055 142	5 137 366	3 098 729	9 184 595	30 048 669

For å kunne gjennomføre en ordentlig regnskapsanalyse for å gjennomføre verdsettelse er det viktig å identifisere poster i regnskapet som gir ekstraordinære inntekter. Det er viktig å skille mellom ekstraordinære og varige inntekter, da vare inntekter er lettere å forutsi enn ekstraordinære (Gjesdal, 2007).

En av de postene som Bodø/Glimt har som ekstraordinære poster er gevinst på spillersalg. Dette er en post som er vanskelig å forutsi, da dette avhenger av spillerprestasjoner, og hvor attraktive de er for andre klubber. Det er også mer attraktivt å selge til utenlandske klubber med mere penger enn Norske.

For å finne en normalisert EBITDA har man justert for gevinst ved spillersalg ved å finne gjennomsnittlige inntektene fra salg avspillere, for deretter og trukket fra de faktiske inntektene for det respektive året. Legger man til dette vil man få en normalisert EBITDA som kan brukes videre i verdsettelsen av Bodø/Glimt.

6.5 Nøkkeltall analyse

Gjennom en enkel finansiell analyse der vi analyserer tre stykk forskjellige nøkkeltall, og sammenligner disse med de andre klubbene. Vi skal bruke egenkapitalandel, likviditetsgrad 1 og rentedekningsgrad. Til slutt vil oppgaven også analysere Bodø/Glimt sin netto driftsrentabilitet. Dette nøkkeltallet vil ikke bli brukt til sammenligning med andre klubber, men vil i sin helhet brukt til å kunne gjennomføre en systematisk rating av Bodø/Glimt.

Egenkapitalgraden er et mål på hvor solid et selskap er, altså i hvor gode stand de er til å takle en økonomisk nedgang. Den fortellers oss også hvor mange prosent av eiendelene som er

dekket av egenkapital. Der er vanskelig å skal gi et eksakt tall på hvor en slik andel burde ligge, men desto høyere egenkapitalandel. Jo bedre rustet er bedriften til å håndtere tap (Hagland finans, u.å). Man finner egenkapitalandelen ved å ta $(\text{Egenkapital} \times 100\% / \text{Eiendeler})$.

Et annet viktig nøkkeltall når man skal undersøke en bedrift sin soliditet er rentedekningsgraden. Gjennom sine forpliktelser til å betale renter og av drag ved et eventuelt lån er det viktig vise at man er i stand til å betale disse forpliktelsene. Ved å analysere rentedekningsgraden i en bedrift, ser man hvor godt de er i stand til å betale sine renter. Det er ikke noe krav til hvor stort dette tallet skal være, men det bør i hvert fall være over 1. Ved en rentedekningsgrad under 1 vil bedriften gå i minus. Det blir også hevdet at dette tallet bør ligge over 3 (Kristoffersen, 2016). Man finner rentedekningsgraden ved $((\text{ordinært resultat før skatt} + \text{rentekostnad}) / \text{rentekostnad})$.

Likviditetsgraden 1 er et mål på hvor god en bedrift sin likviditet eller betalingsevne en bedrift innehar. Den måler hvor mye av den kortsiktige gjelden, som finansierer omløpsmidlene. For at bedriften skal inneha en god betalingsevne, bør likviditetsgrad 1 være større enn 2 (Kristoffersen, 2016). Man finner likviditetsgrad 1 ved $(\text{omløpsmidler} / \text{kortsiktig gjeld})$.

Netto drifterentabilitet er et forholdstall som er med på å påpeke en bedrift sin soliditet. Beregningsgrunnlaget for dette nøkkeltallet kommer fra den omgrupperte regnskapet og balansen. Netto driftsrentabilitet forteller oss hvor lønnsom bedriften sin kjerneaktivitet er, og hvilke forventinger man kan ha for fremtiden. Man finner netto driftsrentabilitet ved $(\text{Netto driftsresultat} / (\text{netto driftseiendeler IB} + \text{netto driftseiendeler UB}) / 2)$.

6.5.1 Egenkapitalandel

Tabell 6.8: Egenkapitalandel

Egenkapitalandel	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bodø/Glimt	0,6762	0,5633	0,4315	0,4865	0,6085	0,6133
Rosenborg	0,58	0,48	0,48	0,51	0,51	0,44
Molde	0,17	0,17	0,19	0,13	0,47	0,48
Malmø	0,51	0,51	0,52	0,53	0,52	0,53
FC København	0,35	0,3	0,33	0,35	0,26	0,25
Gjennomsnitt	0,40	0,37	0,38	0,38	0,44	0,43

Figuren om analysen av Bodø/Glimt og de andre klubbene sin egenkapitalandel viser at Bodø/Glimt ligger stort sett over 50%. Eneste unntaket er i 2018 hvor de lå noe under 50%. Sammenligner man dette mot gjennomsnittet av de andre klubbene ligger Bodø/Glimt godt over gjennomsnittet. Det vil si at Bodø/Glimt er bedre rustet til å håndtere år der man går med økonomiske tap. Selv i årene der Bodø/Glimt leverte underskudd ligger de over gjennomsnittet. Gjennom gode økonomiske resultater har Bodø/Glimt klart å bygge opp igjen en solid egenkapital etter noen år med nedadgående kurve.

6.5.2 Likviditetsgrad 1

Tabell 6.9: Likviditetsgrad 1

Likviditetsgrad 1	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bodø/Glimt	3,06	2,27	1,5	1,84	2,48	2,55
Rosenborg	2,04	1,41	1,06	1,74	1,74	0,93
Molde	0,67	0,75	0,96	0,68	1,54	1,57
Malmø	3,15	2,59	2,74	2,75	3,10	2,72
FC København	0,84	0,57	0,43	0,57	0,35	0,28
Gjennomsnitt	1,675	1,330	1,298	1,435	1,683	1,375

Likviditetsgraden til Bodø/Glimt hadde i starten med negativ utvikling før de har klart å bygge den opp igjen. I fire av de seks siste årene å oppnå over den anbefalte grensa på 2. Sett opp imot resten av bransjen ligger Bodø/Glimt over gjennomsnittet i alle år. Enkelte år ligger de nesten opp mot det dobbelte av hva gjennomsnittet for de andre klubbene er. Dette indikerer at gjennom perioden har likviditeten i klubben vært god og de klarer å betale sine regninger.

6.5.3 Rentedeckningsgrad

Tabell 6.10: Rentedeckningsgrad.

Rentedegningsgrad	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bodø/Glimt	59,82	-379,5	-29,49	103,65	540,54	80,82
Rosenborg	6,31	9,42	-1,32	3,27	-5,70	-6,61
Molde	-	-	-	-	-	-
Malmø	1,72	1,29	14,84	6,80	-16,08	67,86
FC København	1,21	1,13	1,01	5,34	-8,86	0,43
Gjennomsnitt	3,08	3,95	4,84	5,14	-10,21	20,56

Av tabellen om rentedekningsgrad i Bodø/Glimt, så opplever man enorme svingninger. Dette skyldes at Bodø/Glimt er en klubb med relativt lite gjeldskostnader. De så og si ingen langsiktig rentebærende gjeld, og dette vises i denne analysen. De enorme svingningene forklares også av at over- eller underskuddet i de årene har vært såpass stort sett i forhold til rentekostnadene at man opplever store utslag. Det man dermed kan konkludere med er at i en klubb med liten rentekostnad. Vil rentedekningsgraden være enormt varierende og gir ikke et godt bilde på soliditeten i bedriften.

Grunnen til at Molde ikke er med i denne sammenligningen er at klubben ikke har utgifter til rentekostnader.

6.5.4 Netto driftsrentabilitet

Tabell 6.11: Netto driftsrentabilitet.

Netto driftsrentabilitet	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bodø/Glimt	0,05	-0,26	-0,1	0,36	0,3	0,44

Tabellen om netto driftsrentabilitet viser at trenden har vært nedadgående før den gikk oppover. Dette samsvarer med resultatene Bodø/Glimt har presentert de siste årene.

6.6 Syntetisk rating

S&P rating har utviklet et klassifiseringssystem som klassifiserer selskaper sin konkurssannsynlighet og kredittrisiko. Standard & poor`s klassifisering bruker nøkkeltall i sin analyse. De bruker likviditetsgrad 1, egenkapitalandelen, rentedekningsgraden og netto driftsrentabilitet for å utarbeide sin sannsynlighet for konkurs og kredittrisiko.

Klassifiseringen bruker et bokstavsystem for å skille de ulike nivåene, AAA er den beste ratingen og D er dårligst. Almli og Nyvik (2015) skriver i sin masteroppgave om verdsettelse av Rosenborg, at en slik klassifisering er nyttig innen fotballbransjen, da det ikke eksisterer noen andre offentlige kredittvurderinger.

Tabell 6.12: Syntetisk rating.

Syntetisk rating	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Likviditetsgrad 1	3,06	2,27	1,5	1,84	2,48	2,55
Rentedekningsgrad	59,82	-379,5	-29,49	103,65	540,54	80,82
Egenkapitalandel	0,6762	0,5633	0,4315	0,4865	0,6085	0,6133
Netto driftsrentabilitet	0,05	-0,26	-0,10	0,36	0,3	0,44
Likviditetsgrad 1	A	BBB	BBB	BBB	A	A
Rentedekningsgrad	AAA	D	D	AAA	AAA	AAA
Egenkapitalandel	A	A	BBB	BBB	A	A
Netto driftsrentabilitet	B	CC	CC	AAA	AAA	AAA
Overordnet rating	AA	B	B	A	AA	AA
Konkurransesansynlighet	0,0012	0,0608	0,0608	0,0024	0,0012	0,0012
Kreditrisikofaktor	0,15	1	1	0,25	0,15	0,15

Etter nøkkeltallsanalysen har jeg funnet de ulike nøkkeltallene for årene 2016 til 2021 for Bodø/Glimt. Setter man tallene inn i Standards & Poor`s klassifiseringssystem får vi følgende tabell: (Tabell 6.12). Tabellen viser at gjennomsnittlig syntetisk rating for Bodø/Glimt gjennom perioden blir BBB. Dette gir en konkurssansynlighet på 0,0037 og en kreditrisikofaktor på 0,4. Ser man hele perioden under ett har Bodø/Glimt gjort det dårligst de årene de var i 1. Divisjon og leverte underskudds resultater. Dette er ikke uventet da underskudd vil slå negativt ut i en slik vurdering.

7.0 Avkastningskrav

For at man skal kunne gjennomføre en verdsettelse må man beregne et avkastningskrav for å kunne neddiskontere kontantstrømmene til en nåverdi. Avkastningskravet er også et instrument som både måler og gir et beslutningsgrunnlag for både investorer og kreditorer (Gjesdal & Johnsen, 1999). Avkastningskravet angir en forventet avkastning på investeringer i samme risikoklasse.

For å finne verdien av Bodø/Glimt vil jeg i denne oppgaven bruke WACC som avkastningskrav når jeg neddiskonterer de fremtidige kontantstrømmene. WACC er et vektet avkastningskrav som både tar hensyn til gjeldskravet til finansiell gjeld og egenkapitalkravet til egenkapitalen. For å komme frem til WACC vil jeg først finne flere parameter så jeg kan regne frem både gjeldskrav og egenkapitalkrav. Dette vil jeg gjøre ved hjelp av CAPM, også kalt kapitalverdimodellen. Innsatsfaktorene som jeg kommer frem til i denne modellen vil være til hjelp for å beregne begge kravene.

7.1 CAPM

Kapitalverdimodellen er en velkjent modell for å beregne egenkapitalkravet på. Kapitalverdimodellen bli først publisert av William Sharp, John Lintner og Jan Mossin i 1964, de hadde utarbeidet denne etter inspirasjon av Harry Markowitz. Harry Markowitz la grunnlaget for dagens moderne kapitalforvaltning (Bodie, Kane & Marcus, 2021).

Formelen for kapitalverdimodellen er som følger:

$$r_e = r_f + \beta \cdot (r_m - r_f)$$

Gjennom kapitalverdimodellen finner man først den risikofrie renten, før man legger til en markedsrisikopremie som man ganger med en betaverdi. Ved å ta utgangspunkt i risikofri rente, ser man at en investor vil ha betalt for å ta risiko. Denne risikoen får man betalt ved at man har en markedspremie som varierer etter hvordan betaverdien er. Er investeringsobjektet utsatt for mer risiko enn markedet, vil man også belønnes med en høyere markedsrisikopremie. Tar man denne markedsrisikoen og legger til risikofri rente, vil man ha avkastningskravet til egenkapitalen.

7.2 Risikofri rente

Når man skal plassere aktiver som ikke skal bære noen risiko, vil man få en avkastning som er lik den risikofrie renten. Det vil si at man som investor kan plassere penger med mål om en avkastning lik den risikofrie renten. Den risikofrie renten vil variere over tid. For å kunne fastslå hvilken rente den risikofrie renten skal være er det vanlig å bruke yield på statsobligasjoner som mål (Norli, 2011). Langsiktige statsobligasjoner er som oftest høyere enn kortsiktige statsobligasjoner. Det er kritisk å velge en løpetid på statsobligasjonen som er relevant når man skal velge riktig risikofri rente. Har man et prosjekt som varer i et år, vil det være riktig å velge en statsobligasjon med ett års løpetid. Har man et prosjekt som går i en lengere periode, vil det være naturlig å velge en statsobligasjon med 10 års løpetid. Disse er også gjerne mer likvide enn kortsiktige obligasjoner (Norli, 2011). I en rapport fra Norsk Finansanalytikers Forening i samarbeid med PwC konkluderer med at den 10-årig statsobligasjonen brukes i størst grad som risikofri rente i det norske markedet (Norsk Finansanalytikers Forening, 2021).

På bakgrunn av denne drøftingen rundt risikofri rente vil jeg bruke renten som tilsvarer en norsk statsobligasjon med 10 års løpetid. Når verdsettelsen av Bodø/Glimt fant sted lå denne renten på 2,93%. Jeg justerer opp renten til 3% fordi det er et lavt rentenivå i Norge for tiden.

7.3 Markedets risikopremie

For at en investor skal ønske å investere i en bedrift vil investoren kreve en større avkastning enn den risikofrie renten. Dette vil man kreve som betaling for risikoen man tar ved investeringen. Denne ekstra avkastningen kalles markedets risikopremie. Hver investor har en egen oppfatning av hvor risikoavers denne investoren vil være. Derfor vil markedets risikopremie være et vektet gjennomsnitt av alle investorers risikopremien (Damodaran, 2001).

Det er den historiske markedspremien som er den mest normale måten å beregne markedspremien. Man finner først den gjennomsnittlige avkastningen på både aksjer og risikofrie verdipapirer. Nå man så har funnet disse gjennomsnittlige avkastningene, vil det være differansen som utgjør markedets risikopremie. Gjesdal & Johansen (1999) anbefaler at markedets risikopremie skal ligge på 5%. PwC og Norsk Finansanalytikers Forening har de siste 11 årene undersøkt markedets risikopremie i sin årlige undersøkelse. Undersøkelsene fra perioden 2012 – 2021 har vist at risikopremien har ligget stabil på 5% disse årene (PwC,

2021). På bakgrunn av disse overnevnte opplysningene vil også denne oppgaven bruke 5% som markedets risikopremie videre i beregningen av avkastningskravet.

7.4 Beta

Beta er et mål på hvor store svingninger en aksje opplever i forhold til markedet. Er beta lik 1 vil aksjen følge markedet. Er beta lik 0, vil den være uavhengig av markedet. Er beta derimot lik -1, vil beta svinge mot markedet (PwC, 2021). Gjesdal & Johnsen (1999) sier at formelen for beta er:

$$\beta = \frac{\text{Investerings markedsrisiko}}{\text{Representativ markedsrisiko}}$$

For å beregne betaen i denne oppgaven vil det bli foretatt en analyse av historisk avkastning for fotballklubber. Det å beregne avkastningskravet for bedrifter som er listet på børsen er i utgangspunktet en enkel oppgave. All tilgjengelig informasjon gjør denne oppgaven til en smal sak. I og med at fotballklubber i Norge ikke er børsnotert vil det bli vanskelig å skulle estimere en betaverdi basert på disse klubbene. Derfor er vi nødt til å bruke andre sammenlignbare klubber for å estimere en verdi. I Danmark er det mer vanlig at fotballklubber er listet på børsen, og dermed kan alle som vil kjøpe aksjer i disse klubbene. Oppgaven kunne brukt større europeiske klubber i sammenligningen, men fordi klubbene i Danmark ligner mer på Norske klubber. Både i størrelse, ambisjonsnivå og konkurransesituasjon, vil det være mer naturlig å bruke disse klubbene.

For denne oppgaven er det blitt brukt to danske klubber i arbeidet med å beregne betaverdien. Disse klubbene er FC København og Aalborg fotball som gjennom selskapene Parken Sport & Entertainment A/S og Aalborg Boldspilklub A/S er listet på den danske børsen. For å ha en indeks som man kan bruke som sammenligningsgrunnlag, er OMX Copenhagen 25 GI Index brukt som indeks. Dette er en referanseindeks som inneholder de 25 største selskapene i Danmark. For å finne betaen vil man se på hvordan avkastningene i fotballklubbene som svarer med avkastningen i referanseindeksen. Alle data er hentet fra Yahoo Finance og det er brukt månedlige data i en 5 år periode. Dette ga 60 observasjoner med månedlig avkastning som er brukt som sammenlikning.

Etter en regresjonsanalyse har det kommet fram at betaen for FC København er 0,15 og 0,16 for Aalborg. Det vil si at når OMX Copenhagen 25 GI Index beveger seg 1% vil aksjene til

FC København og Aalborg bevege seg 0,15% og 0,16%. Dette gir en gjennomsnittlig beta på 0,155.

En betaverdi vil over tid gå mot 1 som følger av manglende fremtidsestimater. Derfor er det viktig at man foretar en justering av denne betaen. Bodie, Kane og Marcus (2021) anbefaler Merrill-lynch justering for betaen. For betaen vi skal bruke, får vi dermed: $\frac{2}{3} \times 0,155 + \frac{1}{3} \times 1 = 0,44$. Dette gir oss en betaverdi på 0,44, og det er denne betaen som vil brukes i beregninger av egenkapitalkravet. Betaen er funnet etter en individuell tilnærming, dermed vil ikke denne være et sikkert estimat. For å sjekke betaverdien sin relevans vil det i slutten av oppgaven bli gjennomført en sensitivitetsanalyse.

7.5 Likviditetspremie

Likviditetspremie er en faktor som skal være med å oppjustere betaverdien for selskaper som ikke er børsnoterte og aksjer som er ilikvide (Gjesdal & Johnsen, 1999). Dette er typisk aksjer der de omsettes sjeldent og det kan bli dyrt for en investor å kvitte seg med aksjene. Almlie og Nyvik (2015) argumenterer i sin verdsettelse av Rosenborg at det ikke er naturlig i å ilegge en medlems basert klubb som Rosenborg en slik premie. De velger heller å legge til en småbedriftspremie fordi Rosenborg er en liten klubb og avhengig av sitt nøkkelpersonell. Siden Bodø/Glimt er i samme skala som RBK og er avhengig av sine ansatte i form av trenere, spillere og administrasjon. Legger man også til en småbedriftspremie. PwC og Norsk Finansanalytikerforening har i sin rapport for 2021, konkludert med at denne settes til 4% (PwC, 2021). Derfor erstattes likviditetspremien med en småbedriftspremie, som settes til 4%.

7.6 Beregning av egenkapitalkrav

For å beregne egenkapitalkravet vil jeg ta utgangspunkt i kapitalverdimodellen. Innsatsfaktorene har blitt drøftet og funnet frem i de øvrige delene av dette kapitlet. Fordi Bodø/Glimt er en liten bedrift vil det også legges til et småbedriftstillegg som skal kompensere for at Bodø/Glimt er en liten bedrift med kritisk nøkkelpersonell. Risikofri rente er beregnet til 3%, beta til 0,44 og markedets risikopremie er beregnet til 5%.

Ny formel for egenkapitalavkastningen blir derfor:

$$r_e = r_f + \beta \cdot MP + SSP$$

Egenkapitalkravet blir derfor beregnet til:

$$r_e = 3\% + 0,44 \cdot 5\% + 4\% = 9,2\%$$

7.7 Beregning av gjeldskrav

Skal man beregne gjeldskravet til en bedrift er det tre ulike innsatsfaktorer som må brukes. Disse faktorene er; skattesatsen som er gjeldene, risikofri rente og risikopremie. Fra før vet vi at skattesatsen er 22%, samt at den risikofrie renten er 3%. For å finne risikopremien vil det bli benyttet kredittrisikofaktoren som ble funnet i den syntetiske ratingen i analysekapitlet. Bodø/Glimt ble ratet til totalvurdering på BBB, med påfølgende kredittrisikofaktor på 0,4. For å komme frem til en risikopremie multipliseres denne faktoren med den risikofrie renten. Risikopremien for Bodø/Glimt blir derfor:

$$RP = 0,4 \times 3\% = 1,2\%.$$

Sammen med denne risikopremien legger jeg på den risikofrie renten og justerer deretter for skatt.

Bodø/Glimts gjeldskrav blir derfor:

$$r_g = (1 - t) \cdot (r_f + RP) = (1 - 0,22) \cdot (3\% + 1,2\%) = 0,78 \cdot 4,2\% = 3,28\%$$

7.8 WACC (Avkastningskrav til total kapitalen)

WACC er avkastningskravet til total kapitalen. WACC er et vektet avkastningskrav som både tar hensyn til gjeldskravet til finansiell gjeld og egenkapitalkravet til egen kapitalen.

Formelen til WACC er som følger:

$$WACC = \frac{G}{V} \cdot r_g \cdot (1 - s) + \frac{EK}{V} \cdot r_e$$

For å komme frem til Bodø/Glimt sitt avkastningskrav til totalkapitalen er vi nødt til å også vite gjeldsandelen i Bodø/Glimt og egenkapitalandelen. Når man skal beregne gjeldsgraden er det kun den finansielle gjelden som skal være med. Grunnen til at man ikke skal ta med driftsrelatert gjeld i beregningen av avkastningskravet til totalkapitalen. Er at gevinsten av denne allerede er bakt inn i den frie kontantstrømmen. Det er derfor feilaktig å inkludere denne finansieringskostnaden dobbelt (Koller, Goedhart & Wessels, 2005). Derfor må man trekke fra den driftsrelaterte gjelden. I og med at Bodø/Glimt ikke har noen finansiell gjeld vil denne andelen bli 0. Derfor vil hele gjeldsleddet i beregningen av WACC falle bort. Dermed blir det kun egenkapitalen som er med i dette regnestykket. Med en egenkapitalandel på 100% vil det bli det samme som at WACC er lik avkastningskravet til egenkapitalen.

Avkastningskravet til totalkapitalen WACC vil derfor bli 9,2%.

8.0 Fremtidsregnskap

For å kunne finne verdien på Bodø/Glimt 01.01.2022 må det utarbeides et fremtidsregnskap. Dette regnskapet vil igjen utarbeide kontantstrømmen som skal neddiskonteres for å finne verdien. Arbeidet med å utarbeide fremtidsregnskapet som skal passe en verdsettelse basert på kontantstrømmer er delt i to. Først vil det bli utarbeide en prognose for inntekter og kostnader på kortsikt. Deretter vil det bli utarbeidet et terminalledd som skal være prognosen for den konstante evige veksten til Bodø/Glimt.

For at arbeidet med terminalleddet skal bli så bra som mulig, er det viktig at bedriften holder i en bransje som er i en Stødig Fase. Det er fotballbransjen der Bodø/Glimt holder til, betyr at man opererer i en bransje som har satte og kjente rammer. Derfor kan en anta at de fremtidige kontantstrømmene vil ha en kontantvekst i fremtiden. Med kontantstrømmer som skaper evig vekst kan verdien av disse bli beregnet med hjelp av Gordons Vekstformel. Kaldestad & Møller (2017) viser at formelen er slik:

$$V_0 = \frac{CF}{k - G}$$

V_0 = Verdi år 0

CF = Kontantstrøm

K = avkastningskrav

G = Vekst

For at disse to fasene skal fungere sammen er det viktig at man skaper et bindeledd mellom den kortsiktige prognoseperioden og den langsiktige konstant evige veksten (Koller, Goedhart & Wessels 2005).

8.1 Prognoseperiode

For å få til en god verdsettelse er valget av prognoseperioden en viktig avgjørelse. Perioden burde være lang nok til at man får med seg de svingningene som skjer i bransjen, men den burde ikke være for lang, da det er vanskelig å vite hva som vil skje i fjern fremtid.

Fotballbransjen som helhet er en vanskelig bransje å forutsi mange år frem i tid. Det er veldig mange faktorer som spiller inn i det lange løp. Derfor vil denne oppgaven ha inneholde en

prognoseperiode på fem år, denne strekker seg fra 2022 – 2026. Terminalleddet med den evige veksten vil bli beregnet i år 2027.

8.2 Vekstanalyse

Formålet med en vekstanalyse vil være at man ser på hvordan økonomien har utviklet seg de senere årene. Det å bruke veksten i en verdivurdering kan være veldig avgjørende. Bruker man en vekst vekstfaktor som er for høy vil verdien av Bodø/Glimt bli for høy, bruker man en for lav vekstfaktor vil verdien derav bli for lav. For å kunne se hvordan den historiske veksten i norsk økonomi har vært se siste 10 årene, har man hentet ut historisk vekst fra Statistisk sentralbyrå (SSB, 2022). De variablene man har hentet ut er BNP og KPI-JAE som bruttonasjonalprodukt og konsumprisindeksen justert for avgiftsendringer og energi.

Tabell 8.1: Historisk BNP, KPI-JAE og Nominell vekst

Årlig vekst	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Gjen.snitt
BNP	2,70%	1,00%	2,00%	2,00%	1,10%	2,30%	1,10%	0,70%	0,70%	3,90%	1,61%
KPI-JAE	1,30%	1,50%	2,50%	2,70%	3,10%	1,40%	1,60%	2,20%	3,00%	1,70%	2,10%
Nominell vekst	4,00%	2,50%	4,50%	4,70%	4,40%	3,70%	2,70%	2,90%	2,30%	5,60%	3,71%

I løpet av de siste 10 årene kan man se at den gjennomsnittlige veksten i bruttonasjonalprodukt (BNP) har vært på 1,61%. Veksten i KPI-JAE (inflasjon) har en gjennomsnittlig vekst på 2,10%. Norges Bank har etter forskriften i pengepolitikken et mål på at den årlige endringen i inflasjon, altså konsumprisindeksen ikke skal overstige 2% (Norges Bank, 2022). De siste årene har gjennomsnitt ligget 0,10% over inflasjonsmålet. Dette gir en nominell vekst i norsk økonomi på 3,71%.

Tabell 8.2: Prognoser BNP, KPI-JAE og Nominell vekst.

Prognose	2022	2023	2024	2025
BNP	3,5 %	2,7 %	2,1 %	1,3 %
KPI-JAE	2,1 %	2,0 %	2,1 %	2,1 %
Nominell vekst	5,6 %	4,7 %	4,2 %	3,4 %

For å kunne prognostisere en så nøyaktig fremtidig evig vekst, ser man også på prognosene som SSB har lagt frem. Disse prognosene viser at den nominelle veksten i økonomien vil være avtagende de neste fire årene (SSB, 2022). På bakgrunn av denne prognosen vil denne oppgaven i verdivurdering av terminalleddet benytte seg av en evigvekst på 3,5%.

8.3 Inntekter

Det å skulle prognostisere inntekter for Bodø/Glimt kan være en utfordring.

Inntektsgrunnlaget vil i stor grad avhenge av hvilken sportslig suksess Bodø/Glimt opplever i fremtiden. Deltar klubben jevnlig i Europacuper, vil inntektene være større enn om de havner midt på treet i Eliteserien. For prognoseperioden vil det i samsvar med forsiktighetsprinsippet være forsiktige i prognostiseringen.

Prognostiseringen bygger likevel på noen antakelser som man forventes at Bodø/Glimt skal gjøre. Den første forutsetningen er at Bodø/Glimt vil klare å kvalifisere seg for europacupspill i 2022 og 2023. Årene etter 2023, vil man anta at Bodø/Glimt vil være med å kjempe i toppen av Eliteserien og cupen, samt delta i noe kvalifiseringsspill til Europa. Det vil også antas at man i løpet av året 2024 vil ha bygget et nytt stadion med kapasitet på 10 000 tilskuere. Oppgaven vil allikevel ikke ta med kostnader og investeringer knyttet til denne stadion. Det er enda ikke avgjort hvordan eierskapsstrukturen i et slikt stadion vil være og hvor stor kostnad dette vil påføre Bodø/Glimt.

8.3.1 Medlemsinntekter

Posten med medlemsinntekter i Bodø/Glimt består av medlemskontingenter, trenings avgifter, egenandeler osv. Historisk sett har denne posten ligget noenlunde rundt tre millioner med et toppår i 2019 og et bunnår i 2017. Inntektene Bodø/Glimt får av denne posten er inntekter knyttet til klubbens medlemmer både på barne, - ungdoms, - og voksenivå.

Tabell 8.3: Historiske medlemsinntekter.

Resultatregnskap	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Medlemsinntekter	3 011 960	2 692 904	2 939 344	3 784 503	3 005 034	2 888 501
Endring		-10,59 %	9,15 %	28,75 %	-20,60 %	-3,88 %

Bodø/Glimt har de siste årene opplevd en økende interesse for klubben de siste årene. De har gjennom sportslig suksess tiltrukket seg flere supportere. Alle som vil kan bli medlem av Bodø/Glimt, så lenge de betaler medlemsavgiften pålydende 200 kr. Som medlem i Bodø/Glimt får du stemmerett på årsmøtet og 10% avslag på supporterutstyr.

Bodø/Glimt sine yngre avdelinger består av 30 lag i alderen 6 – 19 år. Det er kun gutter som kan spille fotball i Bodø/Glimt. Klubben har i tillegg 2 elite-lag som er klubbens

hovedprodukt. For breddefotballen i Bodø/Glimt har de de to siste sesongene vært preget av Covid-19 pandemien. Derfor har ikke aktivitetsnivået med cuper og kamper vært til stede i like stor grad.

De senere årene har det blitt mer og mer vanlig at klubber i Eliteserien også starter med jente/kvinnefotball. Alle de topplagene i Toppserien for kvinner er lag som tilhører klubber i Eliteserien. Disse er Rosenborg, Brann, Vålerengen og Lillestrøm. Dermed vil det også ligge et potensialt for klubben å utvikle sin medlemsmasse om de velger å følge etter mange andre klubber.

Bodø/Glimt har i sitt eget budsjett budsjettert med at denne posten vil øke for 2022 med 74%. I denne prognosen tror vi ut ifra at populariteten til Bodø/Glimt har økt, samt at de vil bli mer aktivitet i breddefotballen at denne økningen kommer til å bli gjennomført. Vi tror også at i årene frem mot 2026 vil inntektene øke med 3% i 2023, for deretter en økning på 0,5 prosentpoeng fram mot 2026. Derfor blir prognosen for medlemsinntektene i Bodø/Glimt som følger:

Tabell 8.4: Prognose medlemsinntekter.

Prognose	2022	2023	2024	2025	2026
Medlemsinntekter	5 040 000	5 191 200	5 372 900	5 587 800	5 839 300
Endring	74 %	3,00 %	3,50 %	4,00 %	4,50 %

8.3.2 Kampdagsinntekter

Kampdagsinntektene til Bodø/Glimt inneholder billettinntekter til kamper i Eliteserien, kamper i de ulike cupene og andre inntekter som Bodø/Glimt får inn på kampdag. De andre inntektene vil gjerne være kioskinntekter og lignende. Kampinntektene til Bodø/Glimt vil være avhengige av faktorer som motstandens attraktivitet, hvor avgjørende en kamp er og hvor mange kamper som gjennomføres på hjemmebane. I Eliteserien vil det alltid være 15 hjemmekamper, mens man i Europa max i løpet av en hel sesong kan gjennomføre 11 kamper. Da er både kvalifisering, gruppespill og sluttspill inkludert. Det kan også gjennomføres kamper fra cupen, her er antallet usikkert, da det er avhengig av trekningen, men det vil ikke overstige 3 kamper i løpet av et år. Det vil også i løpet av året bli arrangert ulike treningskamper, med disse skaper lite inntekter. Derfor vil det i løpet av en sesong

kunne gjennomføres 29 kamper, men da skal man komme til semifinalen både i Europa og den norske cupen.

Tabell 8.5: Historiske kampdagsinntekter.

Resultatregnskap	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kampdagsinntekter	6 750 499	4 119 384	5 110 111	9 995 846	8 952 479	14 905 644
Endring		-39 %	24 %	96 %	-10 %	66 %

Ser man på de historiske kampinntektene til Bodø/Glimt tjente de mest i året de kvalifiserte seg til UEFA Conference League (2021). Minst tjente de da de spilte i 1. divisjon (2017). Med mindre attraktive motstandere ble det også mindre inntekter. Siden 2017 har Bodø/Glimt hatt en god vekst i Kampdagsinntektene sine.

I denne oppgaven tar jeg forutsetning i at man allerede har litt innsikt i hvordan inntektene til Bodø/Glimt utvikler seg i 2022. Med tre stykk utsolgte Europacupkamper, 2 kamper i cupen og 4 hjemmekamper i eliteserien med veldig godt besøkt. Man vil med en forutsetning om at Bodø/Glimt i 2022 kvalifiserer seg til et nytt gruppespill i Europa, øke sine inntekter. Derfor vil det i 2022 prognostiseres med kampdagsinntekter på 20 millioner kroner. I sesongen 2023 vil det også under forutsetning at man kvalifiserer seg til Europa, ha betydelige inntekter. Det er likevel en liten nedgang, da det er stor usikkerhet rundt hvordan det går i gruppespillet i 2022. Går Bodø/Glimt videre fra gruppespill, vil man også spille kamper i våren 2023.

Bodø/Glimt kan havne i tre ulike turneringer, der kvaliteten på motstanderen vil avhenge av hvilken av de tre ulike de havner i. På bakgrunn av hvilken turnering de kvalifiserer seg til og hvordan det ender i gruppespillet. Blir prognosen en liten nedgang i inntekter.

For året 2024 tar jeg som forutsetning at Bodø/Glimt ikke kvalifiserer seg for Europaspill. Men underforutsetning om at nytt stadion med bedre fasiliteter, vil man øke kampdagsinntektene. Det forutsetter at man klarer å fylle 6 000 av 10 000 seter i snitt på den nye stadion. Skulle det ikke bli et nytt stadion er mulighetene for å oppnå et gjennomsnitt på 6 000 gode. Dagens stadion har en kapasitet på 8 300 seter, og vil kunne fylles av 6 000 tilskuere under sesongen. Deretter blir det en liten nedgang før man igjen øker i 2026. Derfor vil prognosene for kampdagsinntektene til Bodø/Glimt bli som følger:

Tabell 8.6: Prognoser Kampdagsinntekter

Prognose	2022	2023	2024	2025	2026
Kampdagsinntekter	20 000 000	18 000 000	13 500 000	14 000 000	15 000 000
Endring	34%	-10,00 %	-25,00 %	3,7 %	7,14 %

8.3.3 Markedsinntekter

Markedsinntektene utgjør den største inntektsposten i Bodø/Glimt. I posten for markedsinntekter inngår både premie og markedsinntekter fra Eliteserien, premie og deltagelsespenger fra UEFA, samt noen mindre poster knyttet til de ulike cupene Bodø/Glimt deltar i. Dette har i 2021 vært den desidert største posten for Bodø/Glimt, med over 55% av inntektene.

Tabell 8.7: Historiske markedsinntekter

Resultatregnskap	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Markedsinntekter	8 723 750	8 825 916	12 419 680	24 353 992	42 446 189	103 784 242
Endring		1 %	41 %	96 %	74 %	145 %

Ser man på de historiske markedsinntektene til Bodø/Glimt har de gått kraftig opp de siste tre årene. Dette skyldes blant annet klubbens sportslige suksess. Sølv i serien i 2019 ga en betydelig utbetaling fra den nasjonale fordelingspotten til Norsk Toppfotball. Denne økte enda mer da de året etter vant gull i serien og spilte kvalifisering til UEFA Europa League. I 2021 har denne posten skutt fart oppover. Dette skyldes at de i sesongen 2021 vant seriegull, kom seg videre i Conference League og kvalifiserte seg for sluttspillet der våren 2022.

Deltar man i et europeisk gruppespill vil man være sikret 30 millioner NOK, bare ved å kvalifisere seg til et gruppespill. Når man kommer til et gruppespill, vil man også her oppleve store inntektsmuligheter. En seier i gruppespillet er verdt 500 000 euro og en uavgjort er verdt i overkant av 166 000 euro. Med 3 seiere og 3 uavgjorte sikret Bodø/Glimt seg i underkant av 20 millioner NOK av denne potten i 2021. I tillegg til dette kommer også penger for å gå videre til sluttspillet, samt mediepengen (UEFA, 2022).

Bodø/Glimt får også markedsinntekte av Norsk Toppfotball. For perioden 2017 – 2022 har pengene fra Norsk Toppfotball fordelt seg etter en fordelingsnøkkel, med tre ulike potter. Disse pottene er utvikling, resultat og kommersiell. Resultatposten har egen fordelingsnøkkel

der 50% av potten deles likt mellom klubbene i Eliteserien. De resterende 50%, deles ut ifra plassering på tabellen. Vinneren av Eliteserien får 20% av den potten (Norsk Toppfotball, 2016).

Den kommersielle potten deles inn i tre deler, omdømme, tilskuere og engasjement. Når man bedømmer omdømme er dette en omdømmemåling, som etter årets slutt ender i en omdømmetabell. Det laget som scorer best på omdømme for 11% av potten. Tilskuere måles ut ifra hvor mange billetter klubbene klarer å selge. Engasjementspotten handler om hvor stor grad klubben klarer å skape engasjement rundt klubben. Her er det faktorer som engasjement i sosiale medier, samt hvor mange som benytter seg av nettsidene til klubben (Norges Toppfotball, 2016). Derfor vil klubbens kommersielle utbetaling bestå av hvor godt Bodø/Glimt gjør det på disse områdene.

Den siste potten handler om utvikling. Her er det satt av penger til utvikling av trenere og spillere. Basert på et eget klassifiseringssystem vil klubben få utbetalt penger avhengig av hvor gode de er. Klubber som deltar i Europa, vil også få en støtte på 2 millioner. Disse pengene betales tilbake om man kommer til et europeisk gruppespill (Norges Toppfotball, 2016).

Hvor mye penger som ligger i disse pottene, er det Norsk Toppfotball som avgjør. Inntektene Norsk Toppfotball får stammer i stor grad av hvor mye rettighetshaver har betalt for rettigheten til å vise norsk fotball. TV 2 har i 2020 signert en rekordavtale på anslagsvis 4,5 milliarder NOK for rettighetene i perioden 2023 – 2028 (Baardsen, 2020). Dette er midler som vil være med å heve inntektene på Norsk fotball. Hvordan den nye fordelingsnøkkelen for perioden er fremdeles ikke offentliggjort.

For Bodø/Glimt viser prognosen at denne potten vil øke for 2022. Dette skyldes at man allerede har spilt tre kamper i Europa våren 2022. Dette har skapt inntekter som vil øke denne potten. Man har også en forutsetning i denne oppgaven om at Bodø/Glimt kvalifiserer seg til et europeisk gruppespill i 2022 og 2023. Dette vil gi gode inntekter disse årene.

Usikkerhetsmomentet i denne forutsetning er hvilket gruppespill de går inn i. Bodø/Glimt har de siste året økt sin UEFA-koeffisient det siste året kraftig. Før sesongen hadde de en koeffisient på 2, nå har de 17 (Football Coefficient, 2022). Dermed ligger alt an til at Bodø/Glimt får en dårligere motstander i de første rundene av kvalifiseringen til Champions League sesongen 2022. Dette øker igjen sannsynligheten for seier og avansement mot til bedre turneringer enn UEFA Conference League. Dermed vil motstanderne i et gruppespill bli

bedre, samt at man kan gå glipp av premiepenger for seiere i gruppespillet. For årene etter 2023, er forutsetningen av Bodø/Glimt er et stabilt topplag i Eliteserien der de enkelte år deltar i kvalifiseringen til Europa. Med mindre inntekter fra europaspill, vil markedsinntektene gå ned i fremtiden. Derfor blir prognosen som følger:

Tabell 8.8: Prognose Markedsinntekter

Prognose	2022	2023	2024	2025	2026
Markedsinntekter	110 000 000	75 000 000	40 000 000	29 000 000	34 000 000
Endring	6 %	-31,80 %	-46,70 %	-27,50 %	17,20 %

2.3.4 Sponsorinntekter

Sponsorinntektene til Bodø/Glimt stammer fra alle som vil sponse eller samarbeid med Bodø/Glimt. Bodø/Glimt sin generalsponsor er Sparebanken 1 Nord-Norge. Bodø/Glimt har også hovedpartnere. Gjennom bærekrafts prosjektet Action NOW, har også klubben sikret seg flere hovedpartnere og bærekraftstambassadører. Klubben har igjennom dette prosjektet en hovedpartner og åtte bærekraftstambassadører. I tillegg til alle disse samarbeidspartneren har også Bodø/Glimt drøssevis med mindre sponsorer og samarbeidspartnere (Glimt, 2022). ‘

Tabell 8.9: Historiske sponsorinntekter

Resultatregnskap	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Sponsorinntekter	19 395 668	16 015 601	13 621 960	15 316 113	17 847 892	23 513 619
Endring		-17 %	-15 %	12 %	17 %	32 %

Ser man på den historiske utviklingen av sponsorinntekter har disse økt betydelig de siste årene. Dette er et resultat av både sportslig suksess, men også arbeidet med Action NOW. Bodø/Glimt har startet et prosjekt der de satser på en bærekraftig utvikling og har gjennom dette arbeidet satt et stort søkelys på Action NOW og FN's bærekraftsmål. I juni 2021 vant Bodø/Glimt og Action NOW prisen for årets sponsorat (Norsk Toppfotball, 2021). Sponsorer og hovedsamarbeidspartnere er ofte langsiktige avtaler. Kombinerer man dette med Action NOW prosjektet, vil prognosene fra sponsorinntekter ligge stabilt på over 26 millioner kroner. De vil oppleve litt økning i de årene man spiller Europa, på grunn av økt eksponering. Dette begrunnes med at Bodø/Glimt både opplever økt interesse og fordi de er gode forbilder. Det

gode arbeidet som er lag ned i Action NOW prosjektet vil skape positiv blest rundt klubben og de vil være et attraktivt sponsorobjekt. Derfor vil prognosene for Bodø/Glimt sine sponsorinntekter forløpe seg slik.

Tabell 8.10: Prognose sponsorinntekter

Prognose	2022	2023	2024	2025	2026
Sponsorinntekter	28 353 000	29 203 590	26 283 000	26 808 600	27 612 800
Endring	20 %	3,00 %	-10,00 %	2,00 %	3,00 %

8.3.5 Andre inntekter

Posten for andre inntekter er en oppsamlingspost som inneholder alt fra kompensasjon for inntektsbortfall gjennom covid-19 pandemien, grasrotandelen og støtte fra ulike organer.

Tabell 8.11: Historiske andre inntekter

Resultatregnskap	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Andre inntekter	13 860 739	9 840 065	19 550 390	12 333 337	17 179 265	22 053 551
Endring		-29 %	99 %	-37 %	39 %	28 %

Historisk har denne posten økt i takt med suksessen til Bodø/Glimt da denne har ført til ekstra inntekter. Det som også har økt denne posten er kompensasjon knyttet til inntektsbortfall i covid-19 pandemien. Denne har ligget på gjennomsnittlig 6,5 millioner de to årene covid-19 restriksjoner ga publikumsbegrensninger. For de fremtidige årene vil denne posten settes til null, samt at inntekten vises i kampdagsinntektene. Så det er ikke midler som forsvinner, men det regnskapsføres på en annen post. For den kommende perioden viser prognosene at denne posten vil ligge på samme nivå i 2022, som i 2021. Dette skyldes at Bodø/Glimt har et høyt aktivitetsnivå og vil oppleve inntekter deretter. Så vil den falle og legge seg på et «normalt nivå» i 2025. Prognosene for andre inntekter blir derfor som følger:

Tabell 8.12: Prognose andre inntekter

Prognose	2022	2023	2024	2025	2026
Andre inntekter	22 053 551	17 642 840	12 349 990	12 720 500	13 165 700
Endring	0	-20,00 %	-30,00 %	3,00 %	3,50 %

8.3.6 Salg/utleie spillere

Å utarbeide en prognose for inntekter knyttet til salg og utleie av spillere vil være en utfordrende oppgave. Dette er en post som vil være avhengig av etterspørsel fra andre klubber, hvor godt Bodø/Glimt sine spillere presterer, hvor lenge de har igjen av nåværende kontrakt og hvilket utstillingsvindu de opererer i.

Tabell 8.13: Historiske salgs/Utleie inntekter

Resultatregnskap	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Salg/utleie spillere	709 403	2 915 942	3 107 216	15 487 858	16 013 357	17 200 098
Endring		311 %	7 %	398 %	3 %	7 %

Som man kan se av de historiske salgs/utleie inntekter har denne ligget relativt stabil de siste årene, etter en kraftig oppgang fra 2018 sesongen. Bodø/Glimt har den siste tiden opplevd noen gode salg knyttet til unge spillere. Verdt å nevne her er salgene av Jens Petter Hauge, Patrick Berg og Erik Botheim. Disse har bestått for en betydelig del av inntektene knyttet til salg av spillere de senere årene.

Bodø/Glimt har som strategi å utvikle unge spillere med videresalgspotensialet.

Fotballnettstedet Transfermarkt som er et mye brukt statistikk sted for fotball, verdsetter Bodø/Glimt sin spillertropp til 15,35 millioner euro. Dette tilsvarer cirka 150 millioner NOK. De tre spillerne som verdsettes høyest er keeper Nikita Haikin, midtbanespiller Hugo Vetlesen og angriper Ola Solbakken. Disse tre spillerne verdsettes alene til 5 millioner euro (Transfermarkt, 2022). Bodø/Glimt har også andre spennende spillere som ikke er faste på dagens lag. Disse vil med riktig utvikling også kunne i fremtiden bringe inn salgsinntekter for Bodø/Glimt.

Det å skulle prognostisere inntekter fra spillersalg og utleie er en krevende oppgave. For denne oppgaven vil man i 2022 oppleve en økning i salg av spillere. Dette vil reduseres betydelig i årene som kommer, men stabiliserer seg mot slutten av perioden. Prognosen for inntekter fra salg og utleie av spillere blir som følger:

Tabell 8.14: Prognose Salg/Utleie spillere

Prognose	2022	2023	2024	2025	2026
Salg/utleie spillere	20 000 000	15 000 000	12 000 000	9 000 000	10 000 000
Endring	0,163 %	-25 %	-20,00 %	-25,00 %	10,00 %

8.4 Kostnader

For kostnadene har man for enkelhets skyld delt inn disse i to kategorier, Personalkostnader og andre driftskostnader. Disse måles i sin helhet som en andel av omsetningen. Det er også vanskelig å anslå kostnadene til Bodø/Glimt, da dette vil avhenge av aktivitetsnivået og den sportslige suksessen til klubben. Derfor vil man gjennom andel av omsetning kunne se mer om hvordan disse kostnadene har utviklet seg gjennom de ulike periodene som Bodø/Glimt har vært igjennom de siste seks årene.

8.4.1 Personalkostnader

Personalkostnadene i Bodø/Glimt er den absolutt største posten i regnskapet til Bodø/Glimt. Personalkostnader er alle kostnader knyttet til lønn. Bodø/Glimt har økt antall ansatte fra 39 i 2016 til 66 i 2022. Ansatte i Bodø/Glimt et alt fra spillere, trenere, administrasjon og ansatte i breddefotballen og akademiet.

Tabell 8.15: Historiske personalkostnader

Resultatregnskap	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Personalkostnader	24 377 417	23 361 168	29 016 130	33 648 097	39 966 693	76 641 932
Andel av omsetning	0,46	0,53	0,51	0,41	0,38	0,42

Som man kan se av den historiske utviklingen av personalkostnader har man tredoblet personalkostnadene de siste seks årene. Dette skyldes både at antall ansatte har økt, men det skyldes også bonuser til spiller på grunn av sportslig suksess. Avisa Nordland gjennomførte i desember 2021 en gjennomgang av lønnen til alle spillerne i Bodø/Glimt sin tropp. Fra sølvsesongen 2019 til gullsesongen 2020 økte lønna betraktelig til samtlige spillere (Anda, 2021). Dette kan tyde på at spillerne i Bodø/Glimt har gode gullbonuser i sine kontrakter. Dette er også i henhold til hvordan andre klubber ordner sine lønnsbetingelser. En annen undersøkelse gjort av samme avis at Bodø/Glimt sine spillere i 2019 tjente langt under spillerne i Rosenborg (Finstad, 2020).

Prognosen for Bodø/Glimt sine fremtidige lønnskostnader vil øke for 2022. Dette henger sammen med den sportslige suksessen Bodø/Glimt blir spådd det kommende året. En fare fotballklubber som opplever gode sportslige tider er trampolineøkonomi. Trampolineøkonomi er et begrep som ble utviklet av Gammelsæter og Ohr (2002). Begrepet beskriver hvordan klubbens økonomi utvikler seg når klubben opplever en suksess. Når klubben opplever suksess, vil den også oppleve å få økte inntekter. Med trampolineøkonomien vil man da bruke disse midlene på enten å heve lønningene innad i klubben eller investere i dyre spillere fra andre klubber. Teorien sier noe om at man etter en opptur vil oppleve en nedtur. Når da klubben ikke opplever den sportslige suksessen, å de økte inntektene uteblir, vil de komme i en situasjon der de sliter med å betale lønninger og investeringer. På bakgrunn av dette vil klubben kvitte seg med spillere med dyre lønninger, eller kutte i satsningen (Gammelsæter og Ohr, 2002).

Prognosene bygger på at Bodø/Glimt ikke vil falle for fristelsen med å kjøpe dyre spillere med høye lønninger. Selv om Kjetil Knutsen i desember 2021, skrev under en ny kontrakt med en anslått årslønn på fem millioner (Arntzen, 2021). Betyr ikke dette at de kommer til å oppleve en ellevill lønnsfest i Glimt. Klubben er veldig klar på at de skal drifte en økonomisk bærekraftig klubb. Den klare filosofien til Bodø/Glimt er å kjøpe unge lokaler med stort videresalgspotensialet. Det at de da tilbyr en konkurransedyktig årslønn til en nøkkelperson som Kjetil Knutsen vil være en nøkkelfaktor i denne filosofien. Dersom Bodø/Glimt ikke tilbyr denne lønnen, øker sjansene for at Kjetil Knutsen går til en annen klubb med større økonomiske midler.

Etter økningen for året 2022, viser prognosen at Bodø/Glimt vil oppleve en nedgang i personalkostnadene utover prognoseperioden. Ser man på personalkostnadene som en andel av omsetningen vil denne ligge som en økning i forhold til de suksessfulle periodene til Bodø/Glimt, mens det ligger på samme nivå for perioden fra 2024 til 2026. Dette begrunnes med at andelen i disse periodene skal ligne på periodene før Bodø/Glimt opplevde den sportslige suksessen de siste årene. Prognosen for personalkostnader blir dermed:

Tabell 8.16: Prognose personalkostnader

Prognose	2022	2023	2024	2025	2026
Personalkostnader	84 000 000	73 000 000	65 000 000	47 000 000	51 500 000
Andel av omsetning	0,41	0,46	0,59	0,49	0,50

8.4.2 Andre driftskostnader

I posten for andre driftskostnader har man samlet alle de andre kostnadene Bodø/Glimt har hatt i den siste tiden. Avskrivningskostnaden er ikke medregnet i disse kostnadene. De største postene som er i denne sammendragsposten er variable kamp og treningskostnader, arrangementskostnader og administrasjonskostnader.

Tabell 8.17: Historiske andre driftskostnader

Resultatregnskap	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Andre driftskostnader	27 397 007	23 992 585	29 123 034	35 708 997	43 804 811	61 838 270
Andel omsetning	0,52	0,54	0,51	0,44	0,42	0,34

Den historiske oversikten viser at annen driftskostnader har økt gjennom hele perioden. Dette skyldes et økt aktivitetsnivå for Bodø/Glimt. Man opplever en økning i reise- og overnattingskostnadene når man må reise på flere turer som følger av deltagelse i europeiske turneringer. Det som derimot har gått nedover er disse kostnadene når man ser de opp mot andelen av omsetning. Denne har gått fra 52% til 34%. Grunnen er at Bodø/Glimt har opplevde større inntektsøkning enn kostnadsøkning. For årene fremover vil dette øke før den går nedover. I perioder der man ikke har like stor sportslig suksess vil denne andelen øke, som følger av mindre inntekter og aktivitetsnivå. Derfor blir prognosen for andre driftskostnader som følger:

Tabell 8.18: Prognose andre driftskostnader

Prognose	2022	2023	2024	2025	2026
Andre driftskostnader	72 000 000	68 000 000	44 000 000	42 500 000	45 500 000
Andel omsetning	0,350	0,425	0,402	0,447	0,439

8.5 Prognose Normalisert EBITDA

Etter å ha gjennomført prognosen av inntekter og kostnader i årene 2022 – 2026, kan man sette dette sammen i en tabell, for å finne resultat. Det som kommer frem i tabellen er den normaliserte EBITDA, som vil bli brukt i verdsettelsen av Bodø/Glimt. Vi ser også at terminalleddet er blitt kalkulert i denne tabellen.

Tabell 8.19: Prognose normalisert EBITDA

Prognose Bodø/Glimt	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Medlemsinntekter	5 040 000	5 191 200	5 372 900	5 587 800	5 839 251	
Kampdagsinntekter	20 000 000	18 000 000	13 500 000	14 000 000	15 000 000	
Markedsinntekter	110 000 000	75 000 000	40 000 000	29 000 000	34 000 000	
Sponsorinntekter	28 353 000	29 203 590	26 283 000	26 808 600	27 612 800	
Andre inntekter	22 053 551	17 642 840	12 349 990	12 720 500	13 165 700	
Salg/utleie spillere	20 000 000	15 000 000	12 000 000	9 000 000	10 000 000	
Sum Driftsinntekter	205 446 551	160 037 630	109 505 890	97 116 900	105 617 751	109 314 372
Personalkostnader	84 000 000	73 000 000	60 000 000	47 000 000	51 500 000	
Annen driftskostnad	72 000 000	68 000 000	44 000 000	42 500 000	45 500 000	
Sum Driftskostnader	156 000 000	141 000 000	104 000 000	89 500 000	97 000 000	100 395 000
Normalisert EBITDA	49 446 551	19 037 630	5 505 890	7 616 900	8 617 751	5 814 372

8.6 Investeringer

For at man skal komme frem til en kontantstrøm er man også nødt til å ta hensyn til investeringene til klubben. Bodø/Glimt har veldig lite selveide anleggsmidler, dette som følger av at de ikke eier egne lokaler, med leier dette av Bodø kommune.

Tabell 8.20: Historiske investeringer

Historiske Investeringer	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kostnader investeringer	0	0	4 973 499	0	0	8 547 625
Salg av driftsmidler	0	0	2 507 303	0	0	0
Netto investeringer	0	0	2 466 196			8 547 625
Andel av omsetning	-	-	4,35 %	-	-	4,64 %

Som man kan se av tabellen om investeringene til Bodø/Glimt, så har klubben få investeringer. I 2018 kjøpte Bodø/Glimt inventar og utstyr i forbindelse med oppussing av Sportsbaren på Aspmyra Stadion. Mens det i 2021 ble oppgradert tribuner og diverse på stadion for å tilfredsstillere krav fra UEFA. Alle disse investeringene foregår på områder Bodø/Glimt har leid. Bodø/Glimt har kun solgt driftsmidler i ett av de seks årene.

Bodø/Glimt har de siste årene måtte gjort en rekke oppgraderinger for å tilfredsstillere kravene som UEFA stiller for lag som deltar i Europacupspill. Bodø/Glimt fikk høsten 2021 dispensasjon fra UEFA sitt krav om at stadion må kunne romme 8 000 sittende tilskuere,

derfor utsatte de planene om å bygge en ny tribune (Høgland, 2021). For sesongen 2022 er derimot denne dispensasjonen ikke lenger gyldig, dermed må de investere i ny tribune foran sesongen 2022. Bodø/Glimt har nå utvidet kapasiteten til 8 300 tilskuere på Aspmyra (Guttormsen, 2022). Bodø/Glimt anslo at de sparte 10 – 15 millioner på å slippe å sette opp ny tribune i 2021 (Høgland, 2021). Dette er derfor en investeringskostnad som de må ut med i 2022. Vi anslår i prognosene at denne investeringen settes til 10 millioner for 2022, da det allerede er gjort noe jobbe for de nye tribunenene.

Våren 2022 ba styret i Bodø/Glimt gjennom et ekstraordinært årsmøte om at medlemmene skulle godkjenne at Bodø/Glimt bruker 25 millioner på forarbeidet til nytt stadion (Olafsen, 2022). Årsmøtet var enige i dette, og derfor er også dette en investering vi tar med i 2022. Totale investeringer i 2022 blir da 35 millioner. Deretter prognostiserer man med at Bodø/Glimt årene frem mot 2026 bruker en million i året på videre utvikling av klubben.

Spillerinvesteringer er ikke tatt med i denne prognosen, da disse rettighetene forvaltes gjennom NordlandsGlimt AS. Investeringer knyttet til nytt stadion er heller ikke tatt med i denne oppgaven, da det er usikkerhet både i kostnadsrammer og eierstrukturen av stadion. Foreløpig plan er at det skal være et eget selskap som står som eier av nytt stadion (Olafsen, 2022). Derfor er det usikkert hvor mye dette vil påvirke Bodø/Glimt økonomisk. Prognosene for investeringer blir derfor som følger:

Tabell 8.21: Prognose Investeringer

Prognose Investeringer	2022	2023	2024	2025	2026
Investeringer	35 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000

8.7 Arbeidskapital

Det må også utarbeides en prognose for arbeidskapitalen i prognoseperioden. En økning i selskapers arbeidskapital vil ha en negativ påvirkning på Bodø/Glimt sin kontantstrøm og en nedgang vil slå positivt ut. En økning i arbeidskapital vil legge beslag på midler til Bodø/Glimt som kunne brukt på andre områder for å styrke klubben. Arbeidskapital beregnes på følgende måte. $\text{Arbeidskapital} = \text{Omløpsmidler} - \text{Kortsiktig gjeld}$.

Tabell 8.22: Historisk arbeidskapital

Arbeidskapital	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Varer			120 000	193 423	547 000	799 000
Kunderfordringer	2 802 499	5 461 422	11 205 601	4 649 829	4 265 836	13 907 746
Andre fordringer	828 623	1 317 738	1 098 023	2 192 159	8 014 374	24 784 313
Bankinnskudd, kontanter og lignende	13 445 419	8 531 516	1 220 560	29 196 491	52 355 664	89 770 841
Sum omløpsmidler	17 076 541	15 310 676	13 664 184	36 231 902	65 182 874	129 261 900
Leverandørgjeld	1 016 428	1 544 170	2 468 386	10 354 108	8 835 265	7 804 619
Skyldig offentlige avgifter	1 335 001	1 834 428	3 426 191	5 046 889	7 347 438	10 375 268
Annen kortsiktig gjeld	3 232 206	3 364 201	3 234 825	4 319 123	10 086 734	32 457 370
Sum kortsiktig gjeld	5 583 635	6 742 799	9 129 403	19 720 120	26 269 437	50 637 257
Arbeidskapital	11 492 906	8 567 877	4 534 781	16 511 782	38 913 437	78 624 643
Andel av omsetning	0,22	0,19	0,08	0,20	0,37	0,43

Ser vi på Bodø/Glimt sin arbeidskapital har denne gått ned i starten av perioden, mens den har gått opp når de har hatt suksess. Mye av arbeidskapitalen i Bodø/Glimt skyldes at klubben har høyt beløp i bankinnskudd og kontanter. Gjennomsnittlig ligger andelen av arbeidskapital av omsetning på 24,9 %. I og med at Bodø/Glimt har bevilget 25 millioner av egenkapitalen for å finansiere forprosjektet til et nytt stadion (Olafsen, 2022). Prognosen som utgangspunkt at man vil redusere arbeidskapitalen i årene fremover. Dette vil skje i samsvar med at perioder der inntjeningen er høy, slik som i 2022 og 2023. Denne perioden vil arbeidskapitalen ligge opp mot andelen i 2020. For den neste perioden frem mot 2026, vil den gå ned til å ligge på rundt 25% av andel av omsetning. Dette på grunn av at inntjeningspotensialet går nedover. Prognosene for denne perioden blir derfor:

Tabell 8.23: Prognose arbeidskapital

Prognose arbeidskapital	2022	2023	2024	2025	2026
Andel av driftsinntekter	0,35	0,33	0,30	0,28	0,24

9.0 Verdsettelse av Bodø/Glimt

For å kunne verdsette Bodø/Glimt på en god måte en man avhengig av at forarbeidet er gjort på en god måte. Gjennom arbeidet med strategisk analyse, regnskapsanalyse, beregning av avkastningskrav og prognostisering av fremtidsregnskapet. Har man nå alt klart for å kunne beregne verdien av Bodø/Glimt.

9.1 Beregning av egenkapitalverdien.

Etter et grundig forarbeid har jeg kommet frem til en prognose for normalisert EBITDA. Etter å ha justert denne for investeringer og endringer i arbeidskapital, for deretter og trukket ifra skatt. Har jeg kommet frem til en normalisert kontantstrøm etter skatt. Denne blir så neddiskontert med avkastningskravet (WACC) på 9,2%. Neddiskonteringsverdien vil bli $1+WACC$ opphøyet i det året prognosen tilsier. Dermed vil man komme frem til en neddiskontert kontantstrøm i prognoseårene 2022 – 2026. Trekker man sammen disse får man en nåverdiverdi på 65 948 686 NOK.

Når man har funnet nåverdien av prognoseperioden, vil man finne verdien av terminalåret 2027. Veksten er på 3,5%. Man finner så nåverdien av terminalleddet ved å bruke Gordons vekstformel. Da deler man den normaliserte kontantstrømmen etter skatt på ($WACC - \text{veksten}$). Den verdien man får da, må man neddiskontere med WACC. Da får man verdien til terminalleddet er lik 56 605 818. Dette gir en total kapitalverdi på 122 544 504 NOK.

Deretter er det vanlig i å trekke fra den finansielle gjelden som Bodø/Glimt innehar for å finne egenkapitalverdien. Bodø/Glimt har som tidligere drøftet ikke noen finansiell gjeld. Derfor blir egenkapitalverdien lik total kapitalverdien.

Tabell 9.1: Verdsettelse Bodø/Glimt

	2022	2023	2 24	2025	2026	(N) 2027
Normalisert EBITDA	49 446 551	19 037 630	5 505 890	7 616 900	8 617 751	8 919 372
Investeringer	35 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 035 000
Endring arbeidskapital	-6 718 350	-19 093 875	-19 960 615	-6 219 035	-1 764 472	870 389
Normalisert kontantstrøm	21 164 901	37 131 505	24 466 541	12 835 935	9 382 223	7 013 983
Effektiv skatt	4 656 278	8 168 931	5 382 639	2 823 906	2 064 089	1 543 076
Normalisert kontantstrøm etter skatt	16 656 278	28 962 574	19 083 902	10 012 029	7 318 134	5 470 907
Avkastningskrav	1,0920	1,1924	1,3021	1,4219	1,5527	1,6956
Neddiskontert kontantstrøm	15 253 002	24 289 311	14 656 249	7 041 303	4 713 167	56 605 818

Tabell 9.2: Totalkapitalverdi og egenkapitalverdi

Terminalleddet	56 605 818
Nåverdi kontantstrømmer	65 948 686
Totalkapitalverdi	122 544 504
Egenkapitalverdi	122 544 504

Jeg konkludere derfor med at verdien av Bodø/Glimt er 122 544 504 NOK per 01.01.2022.

10. Multivariate valuation model

For å kunne se hvordan en annen verdsettelses metode vil vurdere Bodø/Glimt sin verdi skal jeg også gjennomført en verdivurdering etter Tom Markham sin Multivariate valuation model.

Denne modellen bruker andre regnskapsinformasjon for å finne verdien av en bedrift.

Markham (2013) s.16 forklarer at modellen er utviklet er som følger:

Club valuation:

$$\frac{(\text{Revenue} + \text{Net assets}) \cdot \left(\frac{\text{Net profit} + \text{Revenue}}{\text{Revenue}} \right) \cdot \text{Stadium filled capacity} \%}{\text{Wage ratio} \%}$$

Utfordringen med Markham sin modell er at en av faktorene som modellen bruker til å verdsette er fylt stadium kapasitet. For sesongen 2021 har store deler av sesongen vært underlagt kapasitetsbegrensninger som følger av covid-19 pandemien. Det var først i slutten av september 2021 at tribunene kunne fylles resten av året. Forutsetningen man har brukt i oppgaven her er fylt kapasitet gjennom hele året. Dette inkluderer 15 kamper i eliteserien, 4 kamper i Europacup kvalifiseringen og 3 kamper i UEFA Conference League. Dette ga et fylt stadium kapasitet på 42,4% gjennom året 2021.

I og med at store deler av året var preget av restriksjoner, er det stor usikkerhet rundt dette tallet. Hadde det vært normalår ville det nok blitt enda flere tilskuere på kampene.

Arrangementssjef Ørjan Heldal opplyste i et intervju med Avisa Nordland at Bodø/Glimt hadde over 4 000 tilskuere i snitt etter at restriksjonene ble opphevet (Høgland, 2022).

Usikkerheten rundt dette tallet vil bli gjennomgått i sensitivitetsanalysen i neste kapittel.

$$\frac{(184\,345\,655 + 79\,623\,958) \cdot \left(\frac{184\,345\,655 + 39\,464\,582}{184\,345\,655} \right) \cdot 0,424}{0,42} = 323\,532\,224$$

Dersom man bruker Tom Markham sin verdivurderingsmodell, vil verdien av Bodø/Glimt 01.01.2022 være 323 532 224 NOK.

Multivariate valuation model verdsetter Bodø/Glimt til en langt høyere verdi enn den mer tradisjonell verdsettelse. Tom Markham sin modell verdsetter i større grad klubben sin evne til å skape overskudd og høy omsetning.

11.0 Sensitivitetsanalyse

Gjennom verdsettelsen av Bodø/Glimt har jeg kommet frem til at verdien av klubber er 122 554 505 NOK. Usikkerheten til denne verdien er midlertidig stor. Variablene som er input, er i stor grad basert på vurderingen til den som verdsetter. Det er derfor viktig å gjennomføre en sensitivitetsanalyse for å se hvilke variabler som påvirker verdsettelsen mest, og i hvilken grad de påvirker.

11.1 Hva-skjer-hvis-analyse

Det har blitt gjennomført to stykk hva-skjer-hvis-analyser i denne oppgaven. Den ene tar for seg verdsettelsen av kontantstrømmene, mens den andre ser på Tom Markham sin verdsettelsesmetode.

Den første hva-skjer-hvis-analysen tar for seg kontantstrøm metoden. Gjennom analysen vil man se på hvor sensitiv veksten og avkastningskravet er. Den ser på hvordan en endring i avkastningskravet WACC og veksten vil påvirke verdivurderingen til Bodø/Glimt.

Tabell 11.1: Hva-skjer-hvis-analyse kontantstrømmer

WACC						
	122 554 504	8,2%	8,7%	9,2%	9,7%	10,2%
Vekst	2%	122 430 759	116 187 664	110 761 963	105 995 367	101 768 178
	2,5%	127 254 670	120 179 619	114 106 116	108 826 540	104 187 174
	3%	133 006 255	124 871 916	117 989 649	112 080 275	106 942 142
	3,5%	139 981 582	130 466 578	122 554 504	115 858 807	110 108 299
	4%	148 617 701	137 251 594	127 997 216	120 300 239	113 785 127
	4,5%	159 587 906	145 652 090	134 597 951	125 595 793	118 107 012

Tabellen viser endring i både vekst og avkastningskrav gi en verdivurdering som kan komme opp i 160 millioner NOK eller ned til en verdi på 102 millioner NOK. I verdsettelsen ble det brukt et avkastningskrav på 9,2% og en vekst på 3,5%. En endring i et eller begge av disse faktorene vil påvirke verdien til Bodø/Glimt. Holder man avkastningskravet konstant, men endrer veksten vil det bli en differanse på 24 millioner fra den høyeste til den laveste verdien. Holder man veksten konstant, men endrer avkastningskravet, vil man oppleve en differanse på

30 millioner. Derfor kan man si at avkastningskravet er faktoren som påvirker verdivurderingen mest.

Den andre modellen viser Tom Markham sin Multivariate valuation model. Med denne modellen fikk jeg en verdi som var på 323 532 224 NOK. Dette er betydelig høyere en verdien fra den andre modellen. Derfor er det veldig interessant å se hvilke faktorer som har mest å si for denne modellen.

Tabell 11.2: Hva-skjer-hvis-analyse Multivariate valuation model

		Fylt stadion kapasitet					
		323 532 224	20%	42%	60%	80%	100%
Lønn/Omset	20%	323 532 224	320 480 033	679 417 671	961 440 100	1 281 920 133	1 602 400 166
	42%		152 609 540	323 532 224	457 828 619	610 438 159	763 047 698
	60%		106 826 678	226 472 557	320 480 033	427 306 711	534 133 389
	80%		80 120 008	169 854 418	240 360 025	320 480 033	400 600 042
	100%		64 096 007	135 883 534	192 288 020	256 384 027	320 480 033

Tabellen viser at i denne analysen får man veldig store utslag. Verdiene i denne hva-skjer-hvis-analysen vil variere fra 64 millioner NOK på det meste. Til 1,6 milliarder på den høyeste. Dermed kan man si at i denne modellen bare ved å skifte på to av faktorene oppleve massive svingninger. Dette kan tyde på at modellen ikke passer så godt for klubber som ikke har en stabil økonomi, men opplever store svingninger i omsetning og overskudd. Det skal også nevnes at faktoren med «Fylt stadion kapasitet» har blitt påvirket av restriksjoner under Coronapandemien. Hadde det vært et «vanlig år» der Bodø/Glimt hadde ligget en plass mellom 60-80% i fylt stadion kapasitet. Da ville Bodø/Glimt med de siste års økonomiske resultater, ligget på en verdi mellom 457 millioner NOK til 610 millioner NOK. Dermed hadde verdien skilt seg enda mer fra den kontantstrømbaserte verdivurderingen. Derfor kan vi konkludere med at Tom Markham sin multivariate valuation model passer dårlig i verdsettelsen av Bodø/Glimt.

11.2 Analyse av variablene til avkastningskravet WACC

Den neste analysen vil se på hvilke faktorer i avkastningskravet som har størst betydning på verdien til Bodø/Glimt. Det blir en analyse av risikofri rente, markedspremien, betaverdien og småbedriftspremien. Alle disse faktorene er med på å beregne avkastningskravet. Jeg vil og se

på endringer i selve avkastningskravet. For å gjennomføre analysen vil jeg se på hvor mye av verdien som forandres om man foretar en prosentvis endring i en av faktorene. Analysen vil se på hvordan verdien endrer seg, når faktorene endrer seg fra -20% til +20%.

Tabell 11.3: Analyse av WACC

	-20 %	-10 %	-5 %	0 %	5 %	10 %	20 %
Risikofri rente	132 226 308	127 134 250	124 785 512	122 554 505	120 432 207	118 410 501	114 640 254
Markedspremie	129 441 476	125 866 353	124 179 455	122 554 505	120 987 997	119 476 689	116 607 857
Beta	129 441 476	125 886 353	124 179 455	122 554 505	120 987 997	119 476 689	116 607 857
Småbedriftspremie	135 951 928	128 770 399	125 554 870	122 554 505	119 747 505	117 114 933	112 308 965
Egenkapitalkrav	161 289 723	138 330 800	129 780 684	122 554 505	116 356 647	110 973 644	102 587 171

Av tabellen 11.3 kan man se at den faktoren som påvirker verdien mest ved endring, er småbedriftspremien. Foretar man en endring på -20% vil verdien til Bodø/Glimt øke med 13 millioner NOK. Tar man derimot og endrer med +20% vil verdien synke med 13 millioner. De faktorene som endrer verdien minst, er beta og markedsrisikopremien. Disse faktorene endrer verdien av Bodø/Glimt i like stor grad. Det som allikevel skaper størst endring er avkastningskravet som helhet. Dette vil med en reduksjon på -20% øke verdien med 40 millioner NOK. Øker avkastningskravet med +20%, vil verdien falle med 20 millioner NOK.

12.0 Konklusjon

Bodø/Glimt har de siste fem årene gått fra å spille på andre nivå i Norge, til å vinne serien i Norge to år på rad. De har som først Nordnorske lag vunnet Eliteserien i Norge. De har også kvalifisert seg til gruppespill i UEFA Conference League. Der de kom til en historisk kvartfinale, etter heroisk innsats. De økonomiske resultatene har skutt i været og Bodø/Glimt klarte for første gang i 2020 og omsette for mer enn 100 millioner. I 2021 økte de omsetningen til hele 185 millioner.

Gjennom PESTEL analysen har vi sett på hvilke makroøkonomiske forhold som påvirker Bodø/Glimt. Klubben må forholde seg til lover og regler gitt av både FIFA, UEFA og NTF. De påvirkes også av økonomiske forhold og svingninger. Fra bransjeanalysen kom det frem at de største truslene i bransjen er de andre topplagene i Eliteserien, samt også topplag fra andre nordiske land. De konkurrerer også mot TV selskapene om å få nok tilskuere på stadion for å se kamp. Oppgaven har avdekket at styrkene til Bodø/Glimt består av en sterk spillerstall med mye potensialet. Det har også nøkkelpersoner i både trenerteam og administrasjon som syr det hele sammen. En av svakheten til Bodø/Glimt er at de spiller på en gammel og slitt Stadion. Dette kan være avgjørende for å få tilskuere på kamp.

I regnskapsanalysen kom det fram at Bodø/Glimt de senere årene har opparbeidet seg en solid egenkapital. Bodø/Glimt slo stort sett bransjen i alle nøkkeltallene som ble analysert. Dette resulterte i en syntetisk rating på BBB. Dette gir Bodø/Glimt en konkurssannsynlighet på 0,0037 %. Altså svært liten sannsynlighet for konkurs. Bodø/Glimt er veldig opptatt av bærekraftig drift, dette har også vært et stort fokus når fremtidsregnskapet for klubben ble utarbeidet. Under utarbeidelsen har det blitt lagt stor vekt på bruk av forsiktighetsprinsippet. Den fundamentale verdsettelsen av Bodø/Glimt viser at verdien 01.01.2022 er satt til 122 554 505 NOK. Gjennom sensitivitetsanalysen har man sett av småbedriftspremien er den faktoren som endrer verdien mest ved endringer.

Jeg konkluderer med at verdien av Bodø/Glimt per 01.01.2022 settes til 122 554 505 NOK. Det skal dog nevnes at det er usikkerhet knyttet til dette estimatet.

Litteraturliste

Bøker

Bodie, Z. Kane, A. & Marcus, A. J. (2015) *Investments*. 12th edition. The International Student Edition. New York. McGraw-Hill Education.

Christoffersen, L. Johannesen, A & Tufte, P.A. (2011) *Forskningsmetode for økonomiske-administrative fag*. Oslo. Abstrakt forlag

Damodaran, A (2001) *The Darkside of valuation*. 1st edition. Upper saddle river. New Jersey: Prentice-Hall. Inc.

Damodaran, A. (2012) *Investment Valuation: Tools and Techniques for Determining the value of any asset*. New Jersey. John Wiley & sons, Inc.

Gammelsæter, H. & Ohr, F. (2002) *Kampen uten ball- Om penger, ledelse og identitet i norsk fotball*. Abstrakt Forlag.

Gjesdal, F. & Johnsen, T. (1999) *Kravsetting, lønnsomhetsmåling og verdivurdering*. Oslo: Cappelen Akademiske Forlag.

Kaldestad, Y & Møller, B. (2017) *Verdi-vurdering, Teoretiske modeller og praktiske teknikker for å verdsette selskaper* 2. utgave. Bergen. Fagbokforlaget.

Koller, T. Goedhart, M & Wessels, D. (2005) *Valuation*. 4th edition. New Jersey. Hoboken: John Wiley & Sons, Inc.

Kristoffersen, T. (2016) *Årsregnskapet – en grunnleggende innføring* 5.utgave. Bergen. Fagbokforlaget.

Lai, L (2021) *Strategisk kompetanseledelse*. 4. utgave. Bergen. Fagbokforlaget.

Lanseng, E.J & Selness, F. (2016) *Markedsføringsledelse*. Oslo. Gyldendal Norsk Forlag.

Penman, S. (2013) *Financial statement analysis and security valuation*. 5th edition. International edition. Singapore: McGraw-Hill Book Co.

Rothaermel, F. T. (2019) *Strategic Management 4e*. New York. McGraw-Hill Education.

Journaler og masteroppgaver.

Almli, K. H & Nyvik, S. R (2015) *Strategisk analyse og verdsettelse av Rosenborg Ballklubb*. [Masteroppgave, Universitet i Nordland]. Nord Open Research. Hentet 30 november 2021 https://nord.instructure.com/courses/19190/pages/doktorgradsavhandling-og-masteroppgaver?module_item_id=236706

Chauhan, D & Khairnar, A (2020) *Multivariate Model – An Optimal Method for Valuing Football Clubs?* Aranca. Hentet 17. november 2021 <https://www.aranca.com/knowledge-library/articles/investment-research/multivariate-model-an-optimal-method-for-valuing-football-clubs>

Deloitte (2021) *Annual Review of Football Finance 2021*. Deloitte Sport Business Group. Hentet 23. februar 2022 <https://www2.deloitte.com/uk/en/pages/sports-business-group/articles/annual-review-of-football-finance.html>

Gjesdal, F. (2007) *Regnskapsanalyse: Omgruppering av regnskapet for eierskap og kontroll*. Praktisk økonomi og finans. Vol. 23, 2 utgave. Universitetsforlaget. Hentet 20. mars 2022 <https://www-idunn-no.ezproxy.nord.no/doi/10.18261/ISSN1504-2871-2007-02-02#sec-3>

Hansen, O. B. (2020) *Det korrigerte regnskapets verdirelevans*. Praktisk økonomi og finans. Vol. 36, 4 utgave. Universitetsforlaget. Hentet 7. mai 2022 <https://www-idunn-no.ezproxy.nord.no/doi/10.18261/issn.1504-2871-2020-04-10#sec-4>

Innovasjon Norge (2021) *Verdivurdering*. Innovasjon Norge. Hentet 10. februar 2022 <https://www.innovasjon norge.no/no/verktoy/opphavsrett-og-beskyttelse/hvordan-skape-verdi-av-dine-immaterielle-rettigheter/verdivurdering/>

Kristoffersen, E & Røneid, E. A. (2020) *Skatt og konkurranseevne. «Påvirker skatte- og avgiftsreglene norske klubbers konkurranseevne i kampen om toppspillere»*. [Masteroppgave, Norges Handelshøyskole] NHH Open access. Hentet 10. april 2022 <https://openaccess.nhh.no/nhh-xmlui/bitstream/handle/11250/2735848/masterthesis.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Markham, Tom (2013) *What is the optimal method to value a football club?* Sportingintelligence. Hentet 10 november 2021 <https://www.sportingintelligence.com/wp-content/uploads/2013/03/Markham-paper.pdf>

Norsk Toppfotball (2019) *Akademiklassifiserings rapporten*. Norsk Toppfotball. Hentet 26. februar 2022

<https://www.dropbox.com/s/jatp0gjwmoqq7s0/AK%20rapporten%202019.pdf?dl=0>

PwC (2021) *Risikopremien i det norske markedet*. PwC og Norske Finansanalytikerens Forening. Hentet 7. mai 2022 <https://www.pwc.no/no/publikasjoner/pwc-risikopremie-2021.pdf>

Nettartikler

Anda, K. (2021) *Fete gullbonuser – dette tjente Glimt-stjernene i jubelsesongen 2020*. Avisa Nordland. Hentet 10. april 2022 <https://www.an.no/fete-gullbonuser-dette-tjente-glimt-stjernene-i-jubelsesongen-2020/s/5-4-1519838>

Arntzen, M (2021) *Enighet om overgang for Patrick Berg*. VG.no. Hentet 4. april 2022 <https://www.vg.no/sport/fotball/i/k6y01B/opplysninger-til-vg-enighet-om-overgang-for-patrick-berg>

Arntzen, M (2021) *Opplysninger til VG. Kjetil Knutsen har sagt JA til Bodø/Glimt*. VG. Hentet 10. mars 2022 <https://www.vg.no/sport/fotball/i/Qy3wq8/opplysninger-til-vg-kjetil-knutsen-har-sagt-ja-til-bodoe-glimt>

Austerheim, D. & Wahl, S. A (2021, 6 desember) *Foreslår nye endringer i norsk fotball: - Toppfotballen er Business*. Nettavisen. Hentet 7. mai 2022 <https://www.nettavisen.no/sport/foreslar-nye-endringer-i-norsk-fotball-toppfotballen-er-business/s/12-95-3424208844>

Baardsen, J. (19.01.2022) *Formannskapet i Haugesund avslo stadionsalg til FKH*. Verdens Gang (VG) Hentet 29. april 2022 https://direkte.vg.no/fotball/news/opplysninger-til-vg-formannskapet-i-haugesund-avslaar-stadionsalg-til-fkh.VLTY0EX4W?fbclid=IwAR3p4JgeGrNZUHZDmCjOYL32x_K93nX4KvUrgaR39YIcui f8jrnwPEczQcQ

Baardsen, J. (2020) *TV 2 har kjøpt norsk fotball for 4,5 milliarder*. E24, VG. Hentet 14. mai 2022 https://e24.no/naeringsliv/i/6zPEOo/tv-2-har-kjoept-norsk-fotball-for-45-milliarder?fbclid=IwAR2MS-cfWxoKhb9507FMq0D2_KD_h0DMTXCmKoheEI2J4cEvC9fG-mcF6hA

Berntsen, P.A. (2021) *Ordføreren i Bodø vil sikre at Glimt får nytt stadion innen tre år*. TV2 Sporten. Hentet 6. mai 2022 <https://www.tv2.no/a/14310089/>

Bodø/Glimt (2022) *Sak 8 – Budsjett 2022*. Glimt.no. Hentet 12. mai 2022 <https://arsrapport.glimt.no/arsmote-2021-2/sak-10-budsjett-2021-2/>

Bodø/Glimt (2021) *Slik så klubbens økonomi ut i 2020*. Glimt.no Hentet 27. april 2022 <https://www.glimt.no/nyheter/slik-sa-klubbens-okonomi-ut-i-2020>

Bodø/Glimt (2016) *1975: Året som aldri går i glemmeboka*. Glimt.no Hentet 23. april 2022 <https://www.glimt.no/om-klubben/historie/1975-aret-som-aldri-gar-i-glemmeboka>

Bodø/Glimt (2016) *2003: Dobbelt nest best, men best i Nord*. Glimt.no. Hentet 10. desember 2021 <https://www.glimt.no/om-klubben/historie/dobbelt-nest-best-men-best-i-nord>

Budalen, A. & Kristoffersen, K. J. (2021) *Bekreftet: Erik Botheim selges til Russland for gigantsum*. NRK Nordland. Hentet 4. mars 2022 https://www.nrk.no/nordland/erik-botheim-selges-til-krasnodar-fra-bodo_glimt-for-100-millioner-1.15782043

Finstad, V. (2020) *Dette tjente de helgule i fjor – milliongap mellom Glimt og RBK*. Avisa Nordland. Hentet 23. april 2022 <https://www.an.no/dette-tjente-de-helgule-i-fjor-millongap-mellom-glimt-og-rbk/s/5-4-1336438>

Football Coefficient (2022) *Currant statistics for UEFA cups season 2021/22*. Football Coefficient. Hentet 30. april 2022 <https://www.football-coefficient.eu/team/856-fk-bodo-glimt/>

Gjæver, J. (2021) *VAR innføres i Norge – En mørk dag for norsk fotball*. Dagbladet. Hentet 9. mai 2022 <https://www.dagbladet.no/sport/mork-dag-for-norsk-fotball/74513464>

Glimt (2019) *GI ALT for ei bærekraftig fremtid*. Bodø/Glimt. Hentet 4. mai 2022 <https://actionnow.no/>

Glimt (2021) *Unikt samarbeid i Sør-Afrika*. Bodø/Glimt. Hentet 25. mai 2022 <https://www.glimt.no/nyheter/unikt-samarbeid-i-sor-afrika>

Glimt (2021) *Velkommen til Bodøs nye storstue*. Bodø/Glimt. Hentet 7.mai 2022 <https://www.glimt.no/nyheter/velkommen-til-bodos-nye-storsute-copy>

Glimt (2022) *Våre partnere*. Bodø/Glimt. Hentet 7. mai 2022

<https://www.glimt.no/partnereny/vare-partnere>

Guttormsen, P. (2022) *Kommunen redder Bodø/Glimt*. Avis Nordland. Hentet 25. april

2022 <https://www.an.no/glimt/kommunen-redder-bodo-glimt/s/1-33-1846876>

Guttormsen, P. (2022) *UEFA sa nei – nå bygger Glimt ut Aspmyra*. Avis Nordland. Hentet

20. april 2022 <https://www.an.no/uefa-sa-nei-na-bygger-glimt-ut-aspmyra/s/5-4-1546728>

Hagland Finans (u.å) *Egenkapital*. Hagland Finans. Hentet 29. april 2022

<https://haglandfinans.no/informasjon-egenkapital/>

Høgland, S. (2021) *Bodø/Glimt dropper bygging av ny tribune*. Avis Nordland. Hentet 15.

april 2022 <https://www.an.no/bodo-glimt-dropper-bygging-av-ny-tribune/s/5-4-1468208>

Høgland, S. (2022) *Salget har eksplodert: - Ikke vanlig på denne tiden*. Avis Nordland.

Hentet 28. april 2022 <https://www.an.no/salget-har-eksplovert-ikke-vanlig-pa-denne-tiden/s/5-4-1557934>

Larsen, H. K. (2022) *Glimt er dyrest i Eliteserien: -Skjønner at ikke alle har råd*. Avis

Nordland. Hentet 5. mai 2022 <https://www.an.no/glimt-er-dyrest-i-eliteserien-skjonner-at-ikke-alle-har-rad/s/5-4-1581552>

Norges Bank (2022) *Inflasjon*. Norges Bank. Hentet 11.mai 2022 <https://www.norges-bank.no/tema/pengepolitikk/Inflasjon/>

Norges Bank (2022) *Kurser og Renter – Statsgjeld*. Norges Bank. Hentet 11. mai 2022

<https://www.norges-bank.no/tema/Statsgjeld/statsgjeld-lan/>

Norges Bank (2022) *Valutakurser*. Norges Bank. Hentet 11.mai 2022 <https://www.norges-bank.no/tema/Statistikk/Valutakurser/?tab=all>

Norsk Finansanalytikerens Forening (2021) *Ti år med undersøkelser om risikopremien i det norske markedet – fortsatt uendret risikopremie*. Norsk Finansanalytikerens Forening. Hentet

17. mars 2022 <https://finansanalytiker.no/ti-ar-med-undersokelsen-om-risikopremien-i-det-norske-markedet/?fbclid=IwAR04axH5xFQQfx05Qul90jzIneo9kn7e-oUWpAETriRbAoGiMoj1rREJeUU>

Norsk internasjonal fotballstatistikk (2022) *Tilskuertall Bodø/Glimt, Eliteserien*. Hentet 14. mai 2022 <https://www.nifs.no/tilskuertall.php?land=1&t=5&fra=2017&til=2021&teamId=8>

Norsk Toppfotball (2021) *Bodø/Glimt vinner årets sponsorat*. Norsk Toppfotball. Hentet 11. mai 2022 <https://www.eliteserien.no/nyheter/bodo-glimt-vinner-arets-sponsorat>

Norsk Toppfotball (2016) *Fordelingsnøkkelen 2017 – 2022*. Norsk Toppfotball: Hentet 15. mars 2022 <https://www.eliteserien.no/om-eliteserien/okonomi/fordelingsnokkelen-2017-2022>

Olafsen, M. J. (2022) *Slik er Glimts ambisiøse plan for å komme i mål med nytt storanlegg*. Avis Nordland. Hentet 30. april 2022 <https://www.an.no/slik-er-glimts-ambisiose-plan-for-a-komme-i-mal-med-nytt-storanlegg/s/5-4-1547681>

Orskaug, O (2021) *Har dratt inn 70 millioner på fire måneder*. Finansavisen. Hentet 4. mars 2022 <https://finansavisen.no/nyheter/sport/2021/11/26/7780399/bodo-glimt-har-dratt-inn-70-millioner-pa-fire-maneder>

Proff (2022) *Molde Fotballklubb*. Proff.no. Hentet 10. februar 2022 <https://www.proff.no/selskap/molde-fotballklubb/molde/idrettslag-og-klubber/IFL6DOH10O5/>

PwC (2021) *Risikopremien i det norske markedet*. PwC. Hentet 8. april 2022 <https://www.pwc.no/no/publikasjoner/risikopremien.html>

Regjeringen (2022) *Skattesatsen 2022*. Regjeringen. Hentet 3. mai 2022 <https://www.regjeringen.no/no/tema/okonomi-og-budsjett/skatter-og-avgifter/skattesatser-2022/id2873852/>

SSB (2022) *Fakta om Norsk Økonomi. Bruttonasjonalprodukt*. Statistisk sentralbyrå. Hentet 2. mai 2022 <https://www.ssb.no/nasjonaltregnskap-og-konjunkturer/faktaside/norsk-okonomi>

SSB (2022) *Konjunkturtendensene*. Statistisk sentralbyrå. Hentet 2. mai 2022 <https://www.ssb.no/nasjonaltregnskap-og-konjunkturer/konjunkturer/statistikk/konjunkturtendensene>

Stormoen, S. (2021) *Skrev ny treårskontrakt med Glimt: -Et fantastisk sted å være*. Eurosport. Hentet 17. mars 2022 https://www.eurosport.no/fotball/eliteserien/2020/skrev-ny-trearskontrakt-med-glimt-et-fantastisk-sted-a-vaere_sto8680962/story.shtml

Sunde, E. (2022) *Hevder Haaland nærmer seg City – kan bli best betalt i Premier League*. NRK. Hentet 10. mai 2022 https://www.nrk.no/sport/hevder-haaland-naermer-seg-city-_-kan-bli-best-betalt-i-premier-league-1.15896877

Sørbø, K. & Svendsen, M. (2022) Hovedsponsor vil vurdere RBK-samarbeidet om de ikke får viljen sin. NRK. Hentet 6. mai 2022 <https://www.nrk.no/trondelag/sparebank1-smn-vil-vurdere-samarbeid-med-rbk-dersom-rbk-kvinner-ikke-far-bli-del-av-klubben-1.15901292>

Transfermarket (2022) *FK Bodø/Glimt*. Transfermarket. Hentet 29. april 2022 https://www.transfermarkt.com/fk-bodo-glimt/startseite/verein/501/saison_id/2021

UEFA (2022) *Country Coefficients 2021/2022*. Hentet 2. februar 2022 <https://www.uefa.com/nationalassociations/uefarankings/country/#/yr/2022>

Vikøren, B. M. & Pihl, R. (26.07.2021) *SWOT-analyse*. Store Norske Leksikon. Hentet 5. desember 2021 <https://snl.no/SWOT-analyse>

Øgar, S. (2021) *600 ble permittert i Eliteserien: Toppklubbene fikk 14 mill fra NAV*. Verden Gang (VG). Hentet 3.mai 2022 <https://www.vg.no/sport/fotball/i/oA4qgj/600-ble-permittert-i-eliteserien-toppklubbene-fikk-14-mill-fra-nav>

Rapporter

FK Bodø/Glimt (2016) *Årsrapport 2016*. Bodø. Bodø/Glimt.

FK Bodø/Glimt (2017) *Årsrapport 2017*. Bodø. Bodø/Glimt.

FK Bodø/Glimt (2018) *Årsrapport 2018*. Bodø. Bodø/Glimt.

FK Bodø/Glimt (2019) *Årsrapport 2019*. Bodø. Bodø/Glimt.

FK Bodø/Glimt (2020) *Årsrapport 2020*. Bodø. Bodø/Glimt.

FK Bodø/Glimt (2021) *Årsrapport 2021*. Bodø. Bodø/Glimt.

Malmö FF. (2016) *Årsredovisning 2016*. Malmö. Malmö Fotbollföreningen

Malmö FF. (2017) *Årsredovisning 2017*. Malmö. Malmö Fotbollföreningen

Malmö FF. (2018) *Årsredovisning 2018*. Malmö. Malmö Fotbollföreningen

Malmö FF. (2019) *Årsredovisning 2019*. Malmö. Malmö Fotbollföreningen

Malmö FF. (2020) *Årsredovisning 2020*. Malmö. Malmö Fotbollföreningen

Malmö FF. (2021) *Årsredovisning 2021*. Malmö. Malmö Fotbollföreningen

Molde FK. (2018) *Årsberetning og Regnskap 2018*. Molde. Molde Fotballklubb

Molde FK. (2019) *Årsberetning og Regnskap 2019*. Molde. Molde Fotballklubb

Molde FK. (2020) *Årsberetning og Regnskap 2020*. Molde. Molde Fotballklubb

Molde FK. (2021) *Årsberetning og Regnskap 2021*. Molde. Molde Fotballklubb

Parken Sport \$ Entertainment (2016) *Årsrapport 2016*. København. Parken Sport & Entertainment A/S

Parken Sport \$ Entertainment (2017) *Årsrapport 2017*. København. Parken Sport & Entertainment A/S

Parken Sport \$ Entertainment (2018) *Årsrapport 2018*. København. Parken Sport & Entertainment A/S

Parken Sport \$ Entertainment (2019) *Årsrapport 2019*. København. Parken Sport & Entertainment A/S

Parken Sport \$ Entertainment (2020) *Årsrapport 2020*. København. Parken Sport & Entertainment A/S

Parken Sport \$ Entertainment (2021) *Årsrapport 2021*. København. Parken Sport & Entertainment A/S

Rosenborg Ballklub (2016) *Årsoppgjør 2016*. Rosenborg Ballklub inkl konsernet. Trondheim. Rosenborg Ballklub.

Rosenborg Ballklub (2017) *Årsoppgjør 2017*. Rosenborg Ballklub inkl konsernet. Trondheim. Rosenborg Ballklub.

Rosenborg Ballklub (2018) *Årsoppgjør 2018*. Rosenborg Ballklub inkl konsernet. Trondheim. Rosenborg Ballklub.

Rosenborg Ballklub (2019) *Årsoppgjør 2019*. Rosenborg Ballklub inkl konsernet.
Trondheim. Rosenborg Ballklub.

Rosenborg Ballklub (2020) *Årsoppgjør 2020*. Rosenborg Ballklub inkl konsernet.
Trondheim. Rosenborg Ballklub.

Rosenborg Ballklub (2021) *Årsoppgjør 2021*. Rosenborg Ballklub inkl konsernet.
Trondheim. Rosenborg Ballklub.